

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
DIŞİŞLERİ KOMİSYONU
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR ALT KOMİSYONU
TOPLANTI
TUTANAKLARI

17 Temmuz 2024 Çarşamba

KONU:

- Alt Komisyonun çalışma ilke ve prensiplerinin belirlenmesi çerçevesinde TBMM İçtüzüğü'nün 33'üncü maddesi uyarınca tam tutanak tutulmasına ve 35'inci maddesi uyarınca da Komisyonun Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesine ilişkin karar

-Alt Komisyon Başkanı Seda Gören Bölük'ün Komisyonun izleyeceği yol haritasına, Komisyonun önceliklerine ve Alt Komisyon Başkanı olarak seçilmesinden sonra yaptıkları çalışmalara ilişkin açıklaması

-Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Abdullah Eren'in, kurumun genel olarak bu alanda yaptığı çalışmalar hakkında sunumu

17 Temmuz 2024 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.06
BAŞKAN: Seda GÖREN BÖLÜK (İstanbul)

●

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın üyeler, kamu kurumlarının saygıdeğer temsilcileri, çok değerli katılımcılar; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonunun 28’inci Yasama Dönemi 2’nci Toplantısını açıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Bilindiği üzere, Dışişleri Komisyonu bünyesinde Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonu kurulmasına yönelik önerge Komisyonumuzun 26 Aralık 2023 tarihli toplantısında kabul edilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından 8 Ocak 2024 tarih ve 16 sayılı Kararı’yla Komisyonumuz bünyesinde alt komisyon kurulması uygun görülmüştür. 29 Şubat 2024 tarihinde seçim gündemiyle yaptığımız ilk toplantıdan sonra bugünkü toplantımızı yapıyoruz.

Hepinizin bildiği üzere, birkaç kere toplanma teşebbüsümüz oldu. Bazı girişimlerde bulduk ama farklı farklı sebeplerle, farklı gündemlerle bugüne ertelemek zorunda kaldık. İnşallah, bugün verimli bir toplantı yapmayı ben de ümit ediyorum hep beraber.

Şimdi gündeme geçiyorum.

Gündemin ilk sırasında alt komisyonun çalışma ilke ve prensiplerinin belirlenmesi yer almaktadır. Bu kapsamda, TBMM İçtüzüğü’nün 33’üncü maddesi uyarınca tam tutanak tutulması, 35’inci maddesi uyarınca komisyonun Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapabilmesi için izin istenmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, gündeme devam etmeden önce, zaten sunum yapacak olan Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımızı da bekliyoruz. Ben de bu vesileyle aslında komisyonumuzun izleyeceği yol haritası ve öncelikleriyle ilgili daha önce Başkan seçildiğim ilk toplantıda çok vakit almamak için böyle bir konuşma yapmamıştım. İzniniz olursa biraz da belki uzun tutarak ve sabrınıza sığınarak önceliklerimizle alakalı bir konuşma yapmak istiyorum.

Değerli üyeler, Kıymetli Başkanım; öncelikle çok teşekkür ediyoruz hem Komisyonumuzun dışından da katılım olduğu için, bu bizim için çok kıymetli, tekrar teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

İlk defa 1961 işçi göçü anlaşmasıyla yurt dışına çıkmış olan Türk toplumu bugün sayısı 7 milyonu aşan bir diaspora hâline gelmiştir. Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, Avusturya, Avustralya, ABD, Asya ülkeleri ve Balkan ülkeleri millet varlığımızın çoğunlukla bulunduğu ülkeler ve bölgeler olmuştur. Bahsi geçen ülkelere göç etmiş Türk toplumu artık buldukları ülkelerin vatandaşı olmuş, söz konusu ülkelerde 4’üncü, hatta 5’inci nesle ulaşmışlardır. 7 milyonu aşkın millet varlığımız artık buldukları ülkelerin geçici sakinleri değil, hepimizin bildiği gibi, asli unsurları hâline gelmiştir.

Yurt dışında bulunan vatandaşlarımız, ülkemizde geçtiğimiz yıl gerçekleşen seçimlerde yaklaşık 2 milyon oy kullanmış, bu vesileyle demokrasimize önemli bir katkı sunmuşlardır. Avrupa’da yaşayan vatandaşlarımızın yüzde 86,1’i Türkiye’yi yılda en az 1 sefer ziyaret etmiştir. Kısacası, vatandaşlarımız buldukları ülkelerin asli unsuru olmalarına rağmen, ülkemizle olan gönül bağlarını da her vesileyle korumuşlardır. Tüm bu tabloda ağırlıklı olarak Avrupa’da yaşayan vatandaşlarımızın hem buldukları

ülkelerde gün geçtikçe değişen sorunları oluşmuş hem de öz vatanlarıyla ilgili haklarının ve hukuklarının korunması noktasında çeşitli talepleri ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla bu vatandaşlarımızın birçok noktada kendilerini ifade edebilmeleri için doğru ve uygun mecraların oluşması zorunluluğu doğmuştur.

Alt komisyonumuz bu mecraların Parlamento ayağını temsil edecektir. Bunun yanında, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, TİKA, Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı, Türk Hava Yolları, TRT ve Anadolu Ajansı gibi kurumlarımız da komisyonumuzun bu misyonu gerçekleştirmesi için çok değerli katkılar sunmaktadır. 27'nci Dönemde kurulmuş alt komisyonumuzun 28'inci Dönemde tekrar kurulması memnuniyet vericidir. Bunlarla beraber, komisyonumuzun asli bir komisyona dönüşmesi de hepimizin -bu salonda bulunan herkesin ve bu salonda bulunmayan, bu konuyla ilgilenen birçok değerli temsilcimizin de- ortak arzusudur.

Değerli üyeler, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, son yıllarda yükselen aşırı sağ popülist hareketlerin siyasi malzemesi hâline getirilmeye çalışılmaktadır. Geçtiğimiz dört yılda yurt dışında yaşayan millet varlığımız 1.300'ü aşkın ırkçı, ayrımcı ve İslam düşmanlığı amacı taşıyan saldırılara maruz kalmıştır. Bu saldırılar ve malum sebepleri, komisyonumuzun mücadele edeceği temel kavramlardan olacaktır. Nitekim, Avrupa Parlamentosunda ve ülkelerin genel seçimlerinde çıkan sonuçlar da bu konulara hassasiyetle yaklaşmamız gerektiğinin kanıtıdır.

Söz konusu sorunların sosyolojik ve ekonomik problemler olmasının yanında psikolojik boyutları da önemlidir. Bundan dolayı amaçlarımızdan bir tanesi de daha önceden olduğu gibi, vatandaşlarımızın yurt dışında kendilerini yalnız hissetmemelerini sağlamak olacaktır; onların girişimlerine ve sorunlarına cevap vermek bu noktada büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, PKK ve FETÖ terör örgütlerinin vatandaşlarımıza yönelik sözlü ve fiziki şiddet içeren saldırılarının takibi de komisyonumuzun görev alanına girecektir.

Başkanım, hoş geldiniz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Hoş bulduk Sayın Vekilim.

Kusura bakmayın, biraz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biraz uzun ve meşakkatli olmuş.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Evet, girişler artık...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Bugün biraz öyle oldu. Lütfen hakkınızı helal edin.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Estağfurullah.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Bu noktada da tüm kurumlarımızla iş birliği içinde önemli sorumluluklar üstleneceğimizi ifade etmek isterim.

Yine, Balkanlarda ve gönül coğrafyamızda yaşayan Türk soylu yurttaşlarımızla ilgili yapılacak çalışmalar da Komisyonumuzun odak noktalarından biri olacaktır. Sayın Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği, bizim de ziyaretlerimizde karşılaştığımız üzere, Türkçe okuma, anlama ve konuşma konusunda gençlerimiz giderek daha fazla zorluk çekmektedir. Asimilasyona karşı en büyük silahımız çocuklarımıza ana dillerini, kültürlerini ve medeniyet değerlerini öğretmektir. Avrupalı Türkleri Türkiye'ye bağlayan en sağlam köprülerden biri Türkçedir. Devletimizin resmî kurumlarının, yeni kuşakların Türkçemize hâkim olmaları ve çift dilli eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla çalışmalar yürütmek bizim için önem arz edecektir. Bunun yanında, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştırmak ve ana vatanlarına olan aidiyetlerini artırmak adına çeşitli alanlarda politika üretme çalışmalarımız devam

edecektir. Yurt dışından getirilen telefonlar ve araçların yurt içinde kullanım süreleriyle alakalı müddeler bu yılın başlarında vatandaşlarımıza verilmiştir. Devam eden süreç içerisinde de emeklilik, e-tebligat ve engelli kartları gibi alanlarda çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Tüm bu çalışmalardan bahsetmişken bir hususa da özellikle değinmek istiyorum. 27'nci Dönem Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyon Başkanımız İstanbul Milletvekilimiz Sayın Zafer Sırakaya'nın Komisyonumuzda bulunması da bizim için çok kıymetli; bunu da özellikle ifade etmek istiyorum. Daha önceden süregelen ve büyük bir kısmı önceki dönem komisyon çalışmalarıyla çözülmüş, bir kısmı da çözüm noktasında çalışması devam eden konuların takibini doğru ve hızlı şekilde yapabilmek adına bizlere çok büyük bir katkı sunacağına inanıyorum ve kendisine bir kez daha teşekkür ediyorum.

Bu kapsam ve amaçlarla başkanlık seçimini gerçekleştirdiğimiz 29 Şubattan itibaren bizzat giderek veyahut telefon görüşmeleri gerçekleştirerek yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarımızla, soydaşlarımızla birçok temasta bulunduk. Kısaca bu çalışmalarımızı da Komisyonumuzun bilgisine sunmak isterim. 6 Nisanda Kassel'de daha önce katledilen Halit Yozgat kardeşimizin anma törenine iştirak ettik. Aynı ziyarette Kassel'de bulunan Türk toplumumuzla buluştuk. Solingen faciasından, otuz bir yıl sonra, 25 Martta, yine aynı ayda 2'si çocuk 4 kardeşimize yönelik düzenlenen saldırı dolayısıyla yürek burkan bir ziyarette bulunduk, Düsseldorf Başkonsolosumuzla birlikte alanda incelemelerde bulunduk; Türk kökenli Bulgaristan vatandaşı bir aileydi. Aynı zamanda saldırıdan yaralı kurtulan diğer soydaş ailemizi de ziyaret ederek geçmiş olsun dileklerimizi ilettik.

Fransa Strazburg'da Türk toplumumuzun farklı alanlardaki temsilcileri olan sivil toplum kuruluşlarıyla bir araya geldik Başkonsolosluğumuzda. Ankara'da düzenlenen Kapasite ve Eğitim Çalıştayı'nda yurt dışında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşu temsilcilerimizi ağırladık. 8 Mayıs'ta Türkiye'de Okuyan Makedonyalı Öğrenciler Birliğinden kıymetli genç kardeşlerimizi ve Selanik bölgesinden gelen soydaş ve akrabalarımızı Gazi Meclisimizde misafir ettik. TBMM Dışişleri Komisyonu Başkanımız Sayın Fuat Oktay'la birlikte Norveç'te yaşayan vatandaşlarımızla buluştuk, çok kıymetli istişareler gerçekleştirdik. Yine, Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da çok değerli bir buluşma gerçekleştirdik, Türk toplumumuz ve soydaşlarımız için yapabileceğimiz projeleri değerlendirme fırsatı yakaladık. Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisindeki görevimiz sebebiyle bulunduğumuz Strazburg'da Fransa'da belediyelerde görev yapan Türk kökenli belediye meclis üyelerinin kurmuş olduğu dernekte çok verimli bir toplantı gerçekleştirdik ve çalışmalarımıza da devam edeceğiz, bir yol haritası çizdik onlarla da. Yine, Fransa'da yaşayan genç Türk iş insanlarımızla bir araya geldik. En son 29 Haziranda Fransa Türk Federasyonu Strazburg Şubesi istişare toplantısına katıldık, onlarla da değerlendirmelerimizi paylaştık ve son olarak 7 Temmuzda İstanbul Milletvekilimiz Sayın Zafer Sırakaya'yla birlikte Kapıkule Sınır Kapımızda gümrük ve kolluk personelimize kolaylıklar dileyerek ülkemize giriş yapan misafirlerimizi ve Türk toplumumuzu karşıladık, ülkemize hoş geldiniz dedik. Orada sınır kapımızdan yolcularımızın iyi karşılanması için yapılan çalışmalar nedir, bir eksiklik var mı, tamamlayabileceğimiz bir şey var mı, bu alanda olabilecek olanları çözmeye çalıştık. Bu kıymetli çalışmalar vesilesiyle de ben, tabii, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığına da tekrar teşekkür etmek istiyorum. Orada hem Ticaret Bakanlığımız hem Başkanlığımız gerçekten çok ciddi bir çalışma yürütüyorlar oradaki gelen vatandaşlarımızın karşılanması için, doğru karşılanması için, işlemlerin hızlı yürütülebilmesi için. Tekrar, görev yapan bütün kurumlarımıza teşekkürlerimi sunuyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Bir de Komisyonumuzun bilgisine bazı rakamlar sunmak istiyorum: Kapıkule'ye ciddi bir rağbet var biliyorsunuz. Yolcu sezonu 22 Haziran-15 Eylül tarihleri arasında. 2020 yılından itibaren olan rakamları vermek isterim. 2020 yılında tabii pandeminin de etkisiyle 138.463 araç, 563.731 yolcu giriş yapmış; 2021 yılında 322.562 araç, 1 milyon 289 bin 987 yolcu; 2022'de 363.030 araç, 1 milyon 533

bin yolcu; 2023 yılında 379.542 araç, 1 milyon 561 bin 853 yolcu ülkemize giriş yapmıştır. Bu senenin tarihlerini de vereceğim fakat önemli bir rekor olduğu için tek günü özellikle vermek istiyorum, iki gün önce Edirne Valimiz de açıkladı: Tek bir günde ülkemize 9.628 araç ile 40.593 yolcu girişi olmuş, iki gün önce, hafta sonu. Bu, şu açıdan çok kıymetli: Biz orada işte, peron sayılarının artırılmasından tutun da internet ağının hızlanmasına kadar her sürece, oradaki Bakanlığımızın da oradaki görevlilerimizin de ne kadar büyük bir çabayla sahip çıktığını, bu çalışmaların gerçekleşmesi ve vatandaşlarımızın hızlı bir şekilde ülkemize giriş yapabilmesi için ne kadar uğraş verdiklerini gördük, iyileştirmeler de devam ediyor. Bu senenin tarihleri de yine 2024 yılında 22 Haziran-14 Temmuz tarihleri arasında; 183.162 araç, 738.442 yolcu girişi olarak rakamlar verilebilir ve sanıyorum ki 2023 senesini de aşacak gibi gözüküyor. Tekrar hoş geldiniz diyoruz gelen vatandaşlarımıza.

Yüz yüze ziyaretlerimiz dışında telefonla da tabii görüştük, onları tek tek ifade etmek burada çok zaman alacak. Cumhurbaşkanımızın da dediği gibi, Türk toplumu olarak saflarımızı sıkılaştırmalı, her zamankinden daha dinamik, daha kuşatıcı ve kucaklayıcı bir anlayışla hareket etmeliyiz. Biz nerede yaşarsak yaşayalım milletçe güçlü olmak mecburiyetindeyiz. Medeniyet algımızdaki kapsayıcılıkla 7 milyonluk diasporamız, 30 milyonu aşkın akraba ve kardeş topluluklarımız olmak üzere 40 milyon kişilik bir kitlenin dertlerini, taleplerini en uygun şekilde Gazi Meclisimizde karşılamaya çalışmanın bizlere ağır bir sorumluluk yüklediğinin de farkındayız ancak Komisyonumuzda bulunan siz değerli üyelerimizle birlikte özveriyle çalışarak en faydalı şekilde bu sorumluluğu yerine getireceğimize inanıyorum.

Ben kısacası bu şekilde bir yol haritası veya çalışma prensiplerini ifade etmek istedim ama tabii, sizlerden gelecek görüş, öneri ve değerlendirmeler çok kıymetli. Bizim asıl yol haritamız sizlerden gelecek görüş ve önerilerle beraber şekillenecek. Bu vesileyle söz almak isteyen kıymetli komisyon üyelerimiz varsa ya da komisyon dışından gelen üyelerimiz varsa söz vermek isterim.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Usul nedir, ilk önce dinliyor muyuz, biz mi konuşuyoruz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yani söz vermek isteriz; bizim 2'nci gündem maddemiz Sayın Başkanımızın sunumu, hem siz de belki iletmek istediklerinizi söylersiniz.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – İsterseniz sunumu alıp sonra soru-cevap olsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Belki Sayın Başkanımız da ifade etmek ister.

ZAFER SIRAKAYA (İstanbul) – Belki sunumdan sonra soruları almak daha faydalı olabilir Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Peki.

O zaman, gündemin 2'nci sırasında yer alan Sayın Başkanımızın sunumuna geçelim.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız gerçekten çok değerli çalışmaları çok büyük bir özveriyle yürütüyorlar.

Şimdi, sözü sunum için Sayın Eren'e veriyorum.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Öncelikle sizleri ve çok kıymetli komisyon üyesi vekillerimizi saygıyla selamlıyorum, hürmetlerimi arz ediyorum.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonuna bugün bir sunum yapacağız. Tabii, esasında bizim kurumumuzun ismiyle, aynı isimde bir alt komisyon olması yani bir kamu kurumunun yasamada böyle bir destek bulacak olması, buluyor olması bizi hakikaten çok mutlu ediyor. O yüzden teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ederiz.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Bu dönem boyunca da komisyonumuzun, sayın vekillerimizin, Komisyonun Başkanı olarak sizlerin Kurumumuzdan isteyeceği her türlü bilgiyi vermeye, bunun yanı sıra yapılabilecek ortak çalışmalara ve önümüzdeki dönem -iş birliklerine ilişkin- her türlü iş birliğine açık olduğumuzu da buradan iletmek istiyorum. Çünkü birazdan sunumun detaylarında yer alacak, gün sonunda yurt dışındaki vatandaşlarımızın, soydaş topluluklarımızın bizden yasama marifetiyle de gerçekleştirilebilecek birçok beklentileri bulunmakta. Bu minvalde, burada sizin desteğinizi çok kıymetli görüyoruz. Ben tekrardan bu imkânı verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

İsmim Abdullah Eren, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Kurumunun Başkanım. Hadi Turus Bey Başkan Yardımcımız, yurt dışı vatandaşlardan sorumlu. Murat Kazancı Bey, Başkan Yardımcımız, Kültürel ve Sosyal İlişkiler Dairesinden ve aynı zamanda uluslararası öğrencilerden sorumlu Başkan Yardımcımız. Fatih Bey de Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanımız, kendisi aynı zamanda hukukçu.

Ben, tabii, ilk toplantı olması hasebiyle Başkanım -hem komisyonunuzun ilk toplantısı hem bizim kurumumuzun- biraz daha kurumun genel çalışmalarına ilişkin bir sunum hazırladım. Bundan sonra, gerek bu dönem gerek önümüzdeki yasama döneminde daha spesifik, daha tematik çalışmalarla alakalı da bizleri dinlemek isterseniz; sadece yurt dışı vatandaşlarımız, sadece yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye’deki kanuna müteallik talepleri, sadece uluslararası öğrenciler meselesi, yurt dışındaki kritik yerlerde yaşayan soydaşlarımız gibi daha tematik, daha özet konularla alakalı da bizleri çağırırsanız tabii ki gelmek isteriz ve anlatmak isteriz. Ama bugün ben biraz da -uygun görürseniz- kurumun genel yaptıklarıyla alakalı bir sunum hazırladım, onu inşallah sizlere arz edeceğim.

Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, 2010 yılında ihdas edildi kurumumuz, aslında 3 tane ana görevi var. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2010 yılında çıkan kanununa, daha sonrasında 2018 yılında yeni sistemle çıkan kararnamesine baktığımız zaman aslında kurumumuzun 3 ana görevi olduğunu göreceğiz ve bu görevlerin her birinde aynı zamanda koordinasyon yetkisi de kurumumuza tevdi edilmiş durumda. Tabii, kurumumuzun ana misyonu, yurt dışındaki vatandaşlarımız, Türk diasporası ve Türk diasporasının Türkiye’yle ilişkilerinin muhafaza edilmesi, onların buldukları yerlerde güçlendirilmesi.

İkinci olarak, kardeş topluluklar. “Akraba topluluklar” ibaresi malumunuz, bizim kurumumuzun isminde var, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar. 2010 senesinde kurumumuz ihdas edilirken Mecliste o zamanki tutanaklara baktığımız zaman, kurum ismiyle alakalı o zaman da vekillerimiz arasında farklı görüşleri savunanlar olmuş. Tabii, soydaş topluluklarımız belki yurt dışı Türklerin içerisinde mündemiç, bir de “akraba topluluk” ibaresi o zaman eklenmiş. Tabii, Türkiye, zengin bir tarih ve kültür bakiyesi üzerine oturduğu için “akraba topluluk” ibaresi bize has bir ifade. Yurt dışında muhataplarımızla görüştüğümüzde, İngilizcesi “related communities” tam ne dediğimizi anlayamıyorlar “Kime ‘akraba’ diyorsunuz, kimi kastediyorsunuz?” gibi... Aslında “kin societies” “kin-state” gibi, kan bağı üzerinden birtakım kavramsallaştırmalar var ama biz “akraba” dediğimizde daha çok tarihî, kültürel bağımız olan toplulukları, beraber yaşamamış olsak bile kastediyoruz. Tabii, beraber Osmanlı bakiyesinde yaşadıklarımız zaten bunun içerisinde.

Son olarak da uluslararası öğrencilere yönelik Türkiye'nin resmî devlet bursunu Yurtdışı Türkler Başkanlığı veriyor 2011 senesinden beri. İsmi "Türkiye bursları" dolayısıyla Yurtdışı Türkler Başkanlığına; bir, diaspora kurumu; ikincisi, soydaş, akraba topluluklara yönelik faaliyet yürüten bir kültür kurumu; uluslararası öğrencilere yönelik de faaliyet yürüten, aynı zamanda bir uluslararası eğitim kurumu diyebiliriz. Bu 3 alanda 3 ana dairemiz var, bu 3 ana dairemiz bu alanlarda faaliyet gösteriyor.

Yurt dışı vatandaşlar kısmından başlamak gerekirse, tabii, bizim için kıymetli olan diasporanın kimlik ve kültürünün korunması. Burada 3 tane ana hedefimiz var.

Ben de kronometremi açayım süremi aşmamak için.

İkinci olarak, diasporamızın ana vatanına aidiyetinin muhafaza edilmesi, Türkiye'yle olan bağlarının güçlendirilmesi. Son olarak da tabii ki bu insanlarımız yaşadıkları ülkelerde mukimler, kalıcılar ve kalıcı olmaya devam edecekler; bizim de gayretimiz bu, kalıcı oldukları yerlerde de statülerinin, sosyal ekonomik statülerinin yükseltilmesi. Bu genel amaçları gerçekleştirmek için de bizler farklı faaliyetler yürütüyoruz.

Çok kısaca, diasporanın altmış yıllık serüvenine ilişkin size bilgi vermek isterim: Bu sene ben Belçika, Hollanda ve Avusturya'daydım. Neden? Çünkü 1964 yılında bu ülkelerle ilk iş gücü anlaşması imzalanıyor. Resmî anlaşmalar bunlar, ülkelerin Çalışma Bakanları tarafından imzalanan anlaşmalar ve bu anlaşmalara istinaden yurt dışına Türkiye o zaman işçi göndermeye başlıyor. Bu anlaşmaların ilki de 31 Ekim 1961'de Almanya'yla imzalanıyor. Almanya; sonra, 1963'te Belçika, Hollanda, Avusturya; 1965'te de Fransa'yla imzalanan anlaşmalar neticesinde yurt dışına biz işçi göçünü başlatmış bulunuyoruz. Bugün altmış seneyi Almanya'da geçtik, altmış üç seneye yaklaştık, diğer ülkelerde altmış seneyi bulduk ve şu an Avrupa'nın tamamında 5 milyon Türk diasporasından bahsediyoruz. Dışişleri Bakanlığımızın verdiği rakamlarda tüm dünyada 4 milyon, 5 milyona yakın Türk vatandaşından bahsediliyor ama vatandaş dışında, malumunuz, bizim mavi kart uygulamamız da var. Bu mavi kart dışında, yine, yaşadıkları ülkelerin sadece vatandaşlığını alıp Türk vatandaşlığından çıkmış ve mavi kart almamış insanlarımız da var dolayısıyla biz dünyada 7 milyon bir Türk diasporasının olduğunu ifade ediyoruz. Bu anlamda, bunun kahir ekseriyetinin Avrupa'da olduğunu söyleyebiliriz. Almanya'da Avrupa Kupası Şampiyonası'nda sokakların, tribünlerin zaten vatandaşlarımız tarafından nasıl doldurulduğunu görmüş olduk.

Dolayısıyla, bu insanlarımız aslında çok erken dönemlerde Avrupa'ya gidiyorlar ve dürüst olmak gerekirse, Türkiye Cumhuriyeti devleti yurt dışındaki vatandaşlarını uzun müddet sadece işçi olarak görmüşken bu insanlarımız kendileri kurdukları derneklerle, erken dönemde oralarda Türk varlığını yaşatmaya çalışıyorlar. Biz 1960'ların ortasında orada cami derneklerinin, camilerin kurulmaya başladığını görüyoruz. İlk dernek olarak -buraya yazmıştık onu da bir anekdot olarak size iletmek için- Ford fabrikasında çalışan Türk işçiler derneği var. 1965'te Köln'de kılınan ilk bayram namazı var. Tabii, 60'ların ortalarında yine grevler var, hepsine Türk işçiler öncülük ediyor. Yani yurt dışındaki vatandaşlarımız ilk gittikleri yıllardan itibaren bu ülkelere belki bireysel olarak gidiyorlar ama daha sonra, 70'lerin ortasına kadar da aile birleşimleri devam ediyor.

Tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımız uzun müddet Türkiye tarafından sadece işçi olarak telakki ediliyor. İlgili bakanlıklar nezdinde yurt dışı işçi genel müdürlükleri var fakat bu insanların sosyal hakları, eğitime müteallik konularla, kültürel haklarıyla alakalı talepleri var ve uzun dönem bunları aslında yurt dışındaki vatandaşlarımız kendi kurdukları dernekler üzerinden idame ettirmeye çalışıyorlar. Tabii, 70'li yılların sonunda alınan bazı haklar var yani öğretmen göndermeye başlıyor Türkiye. Onun dışında, işte, emeklilikle alakalı, baktığımız zaman, iki ülkeden birden emekli olma gibi haklar getiriliyor fakat uzun müddet, bir diaspora politikasından yoksun, bölük pörçük politikalarla

bunlar idare edilmeye gayret ediliyor. 90'lı yıllarda daha çok asimilasyon ve entegrasyon, özellikle 80'lerin ikinci yarısında başlayan ırkçılık, 90'larda Solingen'le, hepimizin bildiği, daha sonra NSU cinayetleriyle maalesef kamuoyuna da mal olan bir yabancı karşıtlığı söz konusu.

Bunun yanı sıra, tabii, 2000'li yıllarda biraz daha kapsamlı bir diaspora politikası Türkiye'de geliştirilmeye başlanıyor fakat YTB'nin kuruluşu 2010 senesi yani 2010 senesi Nisan ayında ihdas ediliyor bir diaspora kurumu olarak. Tabii, YTB'den önce de Türkiye'nin bir diaspora politikası Dışişleri Bakanlığımızca, ilgili bakanlıklar, Millî Eğitim Bakanlığı öğretmen göndererek, Çalışma Bakanlığı emeklilikle alakalı kendi konularına bakarak, her Bakanlık kendi içinde... Diyanet İşleri Başkanlığımız yurt dışındaki, Avrupa'ya bakan en büyük teşkilatımız diyebiliriz çünkü Diyanet İşleri Başkanlığımızın, DİTİB'e bağlı çok fazla camisi var, diyanet ataşeleri var, müşavirleri var dolayısıyla onlar da çok büyük bir teşkilat fakat tüm bu politikaların kapsamlı bir şekilde bir araya gelip bir diaspora politikası oluşturulması yakın zamana kadar mümkün olmuyor diyebiliriz.

Tabii, günümüzde Türk diasporasının durumuna baktığımızda 4'üncü nesilden bahsediyoruz artık, 1960'larda gidenlerin torunlarından, hatta torunlarının çocuklarından bahsediyoruz. Türkiye ekonomisine yıllık 5 milyar dolar bir katkıdan bahsediyoruz ki maalesef, geçenlerde "Yurt dışındaki vatandaşlarımız oy kullanıyorlar, Türkiye'nin kaderine etki ediyorlar, işte 5 bin euro onlardan vergi alalım." vesaire gibi sosyal medyada aslı astarı olmayan, Gelir İdaresi Başkanlığımızın zaten ısrarla inkâr ettiği, İletişim Başkanlığının da yalanladığı bir haber çıktı ama bu bilgileri daha çok yayma kanaatindeyim ben.

Bunun dışında, yurt dışındaki vatandaşlarımız -dünya diasporaları arasında bizden sonra Fransa geliyor- en fazla seçime katılan diaspora, yüzde 56'yla 28 Mayıs 2023 seçimlerinde bir rekor kırdılar. Yurt dışında seçmen sayımız 3,4 milyona ulaştı ve 2 milyon da genç nüfusumuz var, çok ciddi bir genç nüfusumuz var.

Bizim Yurtdışı Türkler Başkanlığı olarak yurt dışındaki vatandaşlara yönelik yaptığımız çalışmalarda tematik çalışmalarımız var, önce bunlardan bahsetmek isterim. Türkçe ve eğitim çalışmaları; malumunuz, ana dil kültürün taşıyıcısı, kültürü muhafaza edebilmek için Türkçeyi yaşatmamız lazım. "Peki, şu an Türkçeye ilişkin Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımız veya yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız hangi hizmeti alıyor?" diye sorarsanız, öncelikle TTK öğretmenlerimiz var. "TTK" ne demek? Türkçe ve Türk kültürü demek. Bunları kim gönderiyor? Millî Eğitim Bakanlığı gönderiyor. Şu an sadece Almanya'da 550 TTK öğretmenimiz var. "Peki, bu derslerin mahiyeti nedir?" diye sorarsanız bu dersleri okul derslerine ek -müfredatı Millî Eğitim Bakanlığımız tarafından oluşturulan fakat okul derslerine ek- ilgili öğrencinin karnesine yansımayan ve ders saatlerinden sonra verilen ek dersler gibi düşünebilirsiniz. Burada da yurt dışından vekillerimiz var, bu TTK derslerinin uzun yıllar çok büyük bir hizmet gördüğünü ifade edebiliriz. Bunlar benim şahsi kanaatlerim aynı zamanda; çok büyük bir hizmettir TTK hizmeti fakat bugün artan nüfusumuz, genç sayımızın artması ve Türkçe... Tabii ki sadece artık formel eğitim değil, sosyal medya üzerinden, dijital medya üzerinden Türkçe eğitimi yapılıyor fakat TTK öğretmenlerinin yanı sıra diğer enstrümanları da oluşturmamız lazım. Birincisi, TTK öğretmenlerimiz. Bunun yanı sıra bazı eyaletlerde ve bazı ülkelerin farklı eyaletlerinde kendilerinin Türkçe dersleri verdiklerini görüyoruz. İşte Almanya'da eyalet sistemi var, eyaletten eyalete eğitim sistemleri değişiyor. KRV, Kuzey Ren Vestfalya'da verilen Türkçe eğitimleri var. Bunun yanı sıra Yunus Emre Enstitümüzün vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı yerlerdeki ofisleri marifetiyle verdiği Türkçe eğitimleri var. Maarif Vakfımız Avrupa'da son dönemlerde teşkilatlanmaya başlamış ve -Ben onları Avusturya'da ziyaret etmişim- işte Almanya'da yavaş yavaş başlayacaklar. Okula destek dersleri diyebileceğimiz, Almanca "Nachhilfe" denilen, etüt ve Türkçe dersleri konusunda çalışmaları var.

Bunun yanı sıra, derneklerimizin, cami dernekleri, kültür dernekleri başta olmak üzere kendilerinin kendi imkânlarıyla verdikleri Türkçe dersleri var yani dört beş farklı koldan Türkçe eğitimi verilmeye çalışıldığını, Sayın Başkanım, görüyoruz fakat bunun yetmediğini de biliyoruz. Biz YTB olarak Türkçe eğitiminde, özellikle çift dilli eğitimin anaokulu seviyesinden itibaren verilebilmesine ilişkin mekanizmanın geliştirilmesi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz çünkü günün sonunda çok büyük bir talep var. Almanya’da 800 bine yakın 6 yaş ile 20 yaş arasında genç var. KRV eyaletinde Almanya’nın vermiş olduğu Türkçe derslerine katılan öğrenci sayısı 50 binin altına düşmüştü. Bizim TTK derslerine katılan öğrenci sayısını, Millî Eğitim Bakanlığımızdan son rakamları almak lazım fakat onun da 30 bin civarında olduğunu ben hatırlıyorum. Dolayısıyla, çocuklarımızın Türkçe ihtiyacıyla alakalı mekanizma sayısını artırmamız çok elzem.

Biz ne yapıyoruz yani bu tabloyu önünüze koyduktan sonra? Biz Türkçe eğitimi vermek isteyen derneklerimize, Millî Eğitim Bakanlığımız müfredatı ve bir eğitici masrafı dâhil olmak üzere maddî bir destek vermek suretiyle de Türkçe eğitimini teşvik ediyoruz. Tabii ki bunun en ideali, geçen basına yansıdığı için görmüşsünüzdür, Sayın Millî Eğitim Bakanımız Fransa’yla olan bir okul iş birliği, eğitim iş birliği anlaşmasından bahsetti ve Fransa’da Türkiye’nin bir okul açmasından bahsetti; en ideali budur, inşallah bunlar da olacaktır diye düşünüyorum. Fakat bu büyük ihtiyacı karşılamak için biz Türkçeye ilişkin çalışmalara maddî destekler de veriyoruz. Çift dilli eğitimle alakalı derneklerimizi destekliyoruz. Çift dilli eğitim yapan okullarımız var. Oradaki büyük çatı STK’lerimizden çift dilli anaokulu kuran STK’lerimiz var; bir kısmını ben de ziyaret ettim, onlara destek olmaya çalışıyoruz, onlar zaten kendi yağlarıyla kavruluyorlar.

Bunun yanı sıra, Türkçeye alakalı sadece maddî destek değil, Türkçe ödülleri düzenliyoruz. Oradaki genç kardeşlerimizin, Türkçe yazmaya meyilli olan kardeşlerimizin Türkçe eser yazmalarını teşvik ediyoruz. “Telve Dergisi” isminde bir dergi çıkartıyoruz; dil, düşünce, edebiyat dergisi. Türkçe yazarlık akademileri düzenliyoruz ve bunların neticesinde de Türkçe ve eğitim çalışmaları son hızla devam ediyor.

İkinci tematik çalışmamız, gençlik ve hareketlilik çalışmaları. Gençlik ve hareketlilik çalışmalarında şunu ifade etmek isterim: Özellikle genç diasporanın ana vatanla ilişkilerinin korunmasını çok önemsiyoruz ve çok fazla sayıda gencimiz var, hepsine ulaşmak ana hedefimiz. Tabii ki gerçekçi olalım, hepsine ulaşamıyoruz ama özellikle gençleri cezbedecek birtakım başlıklarımız var. Her sene 4 bine yakın genci Türkiye’ye farklı eğitimlere getiriyoruz. Bunlar gençlik kampları oluyor. Mesela, şu an Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bize ayırmış olduğu kamp yerlerine Avrupa’dan gelen gençlerimizi getiriyoruz ve oralarda eğitimler alıyorlar. Liderlik eğitimlerimiz var, kültürel gezilerimiz var. Kültürel geziler, Türkiye’de Çanakkale’ye, Orta Anadolu ve Ankara başta olmak üzere İç Anadolu’ya, Göbeklitepe’ye... Yurt dışından gençlerimizi kültürel gezilere getiriyoruz.

Burslar başlattık. Fuat Sezgin Üstün Başarı Bursu’muz var. Yurt dışında yaşayan ve üstün başarı sergileyen gençlerimize lisans, yüksek lisans, doktora seviyesinde burslar veriyoruz. Tez araştırma bursları veriyoruz, özellikle diasporamızın sorunlarıyla ilgili araştırma yapan gençlere tez araştırma bursu veriyoruz. Lise bitirme başarı bursları veriyoruz. Gençlik ve hareketlilik programlarında özellikle kritik alanlarda staj yaptırmaya gayret ediyoruz. SKY Global Türk Staj Programı’mız var. Türkiye’de ASELSAN, TUSAŞ gibi şirketlerde Avrupa’da mühendislik okuyan gençlerimize staj yaptırıyoruz. 2020 senesinden beri TEKNOFEST’e gençlerimizi getiriyoruz.

Tabii -bizim için en önemli hususların başında- yurt dışındaki gençlerimizin Türkiye’ye olan aidiyetlerinin korunmasında sadece kültürel değil, aynı zamanda entelektüel olarak da bu gençlerimizi keşfetmek, bulmak istiyoruz. Bu kapsamda, gençlerle beraber yaptığımız medya akademileri var, yazarlık akademileri var, liderlik akademileri var. Her sene 5 bin gencimize bu manada yani bire bir onları programlara getirerek dokunuyoruz.

Tabii, özellikle Genç Destek Programı'nı geçen sene başlattık. Bireysel olarak veya gençlerin kurmuş olduğu STK'lerin projelerini destekliyoruz. Bir de Anadolu Okuma Evi Projesi kapsamında yurt dışında derneklerimizin bünyesinde kütüphaneler açılmasını sağlıyoruz.

Bir diğer tematik çalışmamız, insan hakları çalışmaları, bunu çok önemsiyoruz -Hak ihlallerine yönelik bilgilendirme ve farkındalık- çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; en muzdarip olduğu hususların başında geliyor özellikle. Tabii, son yıllarda, herkesin gündemine AP seçimleriyle geldi bu -son dönemde- fakat biz yurt dışındaki vatandaşlarımızın özellikle ırkçı ve ayrımcı tutumlarla karşılaştığını, yeni karşılaşmadığını biliyoruz. Özellikle Almanya'da saldırılarla sembolleşmiş bu tutumun yanı sıra, çalışma hayatında, eğitim hayatında, aktif yurttaşlıkta vatandaşlarımızın yaşamış olduğu büyük sıkıntılar olduğunu biliyoruz. Bizler 2020 senesinden itibaren bir çalışma başlattık -birazdan sizlere dağıtılacak- yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yönelik saldırıları raporluyoruz, bir insan hakları güncesi çıkartıyoruz, hak ve özgürlükler güncesi. AB Temel Haklar Bildirgesi'ndeki 34-35 hakkın her sene vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı ülkelerde nasıl seyrettiğine bakıyoruz, hem menfi hem müspet. Uygulamalara bakıyoruz, mahkeme kararlarına bakıyoruz, medyada oradaki vatandaşlarımızın, Müslümanların reprezentasyonuna, temsiline bakıyoruz ve neticesinde her ülkenin tabiri caizse bir hak ve özgürlük güncesini çıkarıyoruz, bunu da İngilizce, Almanca, Fransızca basıyoruz ve ilgili yerlere gönderiyoruz.

Bunun yanı sıra, özellikle insan hakları çalışmalarında farkındalık çok önemli. Çok iyi bir hukukçu ağımız var. Her sene Strazburg'da toplanıyoruz ve yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın o sene karşılaşmış olduğu hak ihlalleriyle alakalı sembol gördüğümüz davalar var, bunları takip ediyoruz ve hâlâ maddi destek vermeye gayret ediyoruz.

Bunun yanı sıra, başkonsolosluktaki avukatlarımızla, onlara gelen taleplerin karşılanmasıyla alakalı iş birliğinde bulunuyoruz. Bizim için en önemli hususlardan bir tanesi de tabii, bu konuda insan yetiştirmek. Son dört senedir insan hakları ve hukuk alanında uzmanlara burslar veriyoruz, bursiyerlerimiz var, genç avukatlara burslar veriyoruz.

Bir de bir portal oluşturduk, Nefret Suçlarıyla Mücadele Portalı "nesam.ytb.gov.tr" yani yurt dışında bir vatandaşımız ister Almanya'da ister Suudi Arabistan'da bir nefret suçuyla karşılaştı; bizim bu portalımıza girip bunu bildiriyor "Ben şurada, şu tarihte, şöyle bir olayla karşılaştım; ben şuyum, benim iletişim bilgim bu." diye. Biz kendisini arıyoruz, olayı teyit ediyoruz. Sonrasında hukuki veya psikolojik bir destek isterse; hukuki destek başkonsolosluk avukatlarımız, eğer yoksa kendi ağımızdaki avukatları yönlendiriyoruz; psikolojik destekle alakalı da aile sosyal danışmanlık hizmet projelerimiz var, onlara yönlendiriyoruz. Bunun yanı sıra bu portalın özelliği ne? Şu an açamadım internete bağlanamadığım için, "nesam.ytb.gov.tr"nin... Sayın Başkanım, yurt dışındaki vatandaşlarımızın biz uğradığı saldırıları listelemiyoruz. Yani nerede Türk vatandaşları hangi ayrımcı tutumla karşılanmış -fiziki olabilir, sözlü olabilir- en büyük sıkıntımız bunu derleyememek yani "monitoring" gözetleyememek. Şimdi bu portal sayesinde biz en azından yurt dışındaki vatandaşlarımızın bize bildirilen çerçevesinde bir listelemesini, saldırıların listelemesini yapabiliyoruz. Tabii, bu portal yavaş yavaş geliyor. Biz her sene çıkardığımız saldırı raporunu Dışişleri Bakanlığımızdan, Diyanet İşleri Başkanlığımızdan, medyadan, açık kaynaklardan ve bu bizim kurduğumuz portala gelen verilerden oluşturuyoruz.

Bunun yanı sıra mücadele rehberleri oluşturduk yani bir vatandaşımız İsviçre'de bir saldırıya uğradı, acaba İsviçre'nin iç hukuku çerçevesinde bu vatandaşımız ne yapabilir? Ülkelerin mücadele rehberlerini hazırladık ve bunları da gittiğimiz yerlerde, STK'lerle toplantıda anlatıyoruz. Diyoruz ki: "Bakın, bu ülkenin kendi iç mekanizmaları var. Siz hepimiz Türk vatandaşı değilsiniz, bir kısmınız çifte vatandaş, bir kısmınız sadece o ülkenin vatandaşı dolayısıyla bunları yapabilirsiniz." Bazen

belediyelerin -ülkeden ülkeye değişiyor- bazen eyaletlerin, bazen federal sistemin sunduğu birtakım imkânlar oluyor; bunları, hepsini oluşturduk, bu “nesam.ytb.gov.tr” sitemize de yüklemiş olduk. Dolayısıyla bu, tematik olarak insan hakları çalışmalarına da çok önem veriyoruz.

Bir diğer çalışmamız, Türkiye’deki kamu hizmetlerinin geliştirilmesi. Burada sizin desteğinize çok ihtiyacımız var. Türkiye’deki kamu hizmetlerinin geliştirilmesiyle alakalı -az evvel bahsettiniz- araba konusu, telefon konusu, emeklilik konusu... Sadece vatandaşlarımızı değil, sabah benim Batı Trakya’dan ve Bulgaristan’dan misafirlerim vardı, onların da -soydaşlarımızın- birtakım talepleri var, onları da takip ediyoruz. Bunlar, tabii, bir kısmı kamu kurumlarımızın genelgeyle çıkaracakları şeyler veya yönetmelik değişikliğiyle, bir kısmı Parlamento marifetiyle kanun değişikliği olması gereken hususlar. Biz bu konularda size başka bir toplantıda böyle bir sunum yapmak da yani bunu arz etmek de hakikaten isteriz çünkü yasama tarafında yapılması gerekenler var. Tabii, ilgili bakanlıklar bunları takip ediyor yani YTB olarak biz bu kanunu çıkararak taraf değiliz. İşte emeklilikle alakalı SGK bu işin muhatabı ama gün sonunda vatandaşın talebi çok yoğun bir şekilde alan bir kurum olarak ve bunun mevzuatının hazırlanmasında da hukukçularımıza destek olabilecek veya destek olan bir kurum olarak ilgili bakanlık ve kurumlarla görüşen bir kurum olarak da burada sizleri “enforme” etmek ve bilgilendirmek de isteriz.

Bu konuda “Yurt Dışındaki Vatandaşlarımıza Yönelik Kamu Hizmetlerinin Geliştirilmesi” diye bir proje başlattık yani ilgili bakanlıklar, ilgili kurumlar kamu hizmetleriyle alakalı bir şeyler yapmaya gayret ediyor ama biz âdeta yurt dışındaki vatandaşlarımızın taleplerini bu bakanlıklar, bu kurumlar nezdinde taşıyoruz. Yani işte, tam zamanlı çalışma meselesi var mesela şu an gündemde. Nedir? Türkiye’den emekli olmuş bir vatandaşımız yurt dışında çalışırken tam zamanlı çalıştığında Türkiye’deki emekli maaşının kesilmemesi. Bu, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı uhdesinde gerçekleşecek bir değişiklikle hayata geçecek ama biz bunu alıyoruz, Bakanlıkla görüşüyoruz, Genel Müdür, Bakan Yardımcısı hatta Bakanımıza arz ediyoruz, içeride takibini yapıyoruz, dolayısıyla buna yönelik, aslında bu takiplerle, bir önceki dönem 12-13 değişiklik -bir kısmı kanun değişikliği, bir kısmı yönetmelik, bir kısmı genelge- yapmayı başardık. Mesela ufak bir örnek vereyim: Türkiye’de mavi kartlılar -yani başkaları da var Fatih Bey benim unuttuğum varsa- cezaevine gittiğinde yabancı gibi telakki ediliyordu, hâlbuki Türk vatandaşı, izinle vatandaşlıktan çıkmış, cezaevine bir yakınına ziyarete gittiğinde bir yabancı gibi ona muamele ediliyordu. Adalet Bakanımızın bir genelgesiyle onların da prosedürü kolaylaştırıldı gibi; bu tür mevzuat düzenlemeleriyle vatandaşlarımızın hayatını kolaylaştıracak kamu hizmetlerinin geliştirilmesi projesini başlatmıştık.

Bu kapsamda, yurt dışındaki vatandaşlarımıza yönelik bugüne kadar hangi bakanlık nezdinde, hangi mevzuat düzenlemesi olmuş, bunları derledik. Bu çok önemli çünkü bizim kamu mevzuat haritamız o kadar, böyle, içe geçmiş ki bir yerden oynadığınız zaman başka bir yeri bozabiliyorsunuz tabiri caizse ya da başka bir yer değişebiliyor. O yüzden yurt dışındaki vatandaşlarımızı da etkileyen birçok husus olabiliyor bir kanun değişikliğinde veya onları dışarıda bırakan. İşte, askerlikle alakalı mesela düzenleme yaptık. Yurt dışındaki vatandaşlarımız da bundan etkileniyor doğal olarak. Gibi... Dolayısıyla bunların hepsini bir derlemiş olduk.

Bunun yanı sıra, mevcut talepleri, tabii, gittiğimiz yerlerde alıyoruz. Üzerine özel çalıştığımız konular var, ben bugünün gündemi olmadığı için onları detaylı sunuma koymadım ama işte e-tebligat gibi, yabancı engelli kimlik kartlarının Türkiye’de tanınması gibi, şu an Almanya’da çıkan son kanun değişikliğiyle yeniden Türk vatandaşlığının kazanılması gibi, yurt dışındaki vatandaşlarımıza kamu hizmetlerinin dijitalleştirilmesi gibi, e-devletin kullanılması gibi, işte yabancı plakalı emekli araçlarının Türkiye’de kalış süresinin iki yıldan dört yıla çıkarılması gibi bunları da bu, Kamu Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında takip ediyoruz.

Tabii, aktif vatandaşlık hususu, aktif vatandaşlık da bizim son dönemde, Başkanım, sayın vekillerim, gündeme aldığımız bir konu çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın artık biz... Vekillerimiz var, bakanlarımız var, siyasi görüşü, kimliğinden bağımsız, yurt dışına Türk olarak gitmiş, işçi olarak gitmiş babası veya dedesi, büyüğü, kimse; bugün orada önemli mevkilerde olan insanlarımız var. Bu insanlar bizim için bir kazanım; kimi milletvekili, kimi bakan, kimi orada eyalette milletvekili. İş insanlarımız var, işte, hepimiz BioNTech'ten gurur duyduk. İşte, şu fotoğrafta Dilek Hanım var, Dilek Gürsoy Avrupa'da ilk yapay kalp naklini yapan kadın doktor -inşallah önümüzdeki dönemde onu Ankara'da ağırlayacağız- gibi çok fazla sayıda insanımız var. Şimdi, bu insanlarımızdan yola çıkarak biz yurt dışındaki vatandaşlarımızın yaşadıkları ülkelerde "aktif vatandaşlık" adı altında özellikle politika yapım süreçlerine katılacakları bir mekanizma kurulmasını istiyoruz. Tabii, bu, bizim ancak teşvik edebileceğimiz bir şey. Günün sonunda bu insanlar, o ülkelerin vatandaşı ve o ülkelerin kendi iç işleri aynı zamanda ama biz kendi insanımızı buraya teşvik etmek istiyoruz. Dolayısıyla özellikle siyasete, sivil topluma, bu alanlara gençlerimizi teşvik etmeye gayret ediyoruz. Bu kapsamda Almanya'da özellikle seri programlar yaptık. Almanya'da diasporada öne çıkmış insanlarımızı ve gençlerimizi buluşturduk, iyi örnekleri onlarla bir araya getirdik. Özellikle siyasette öne çıkmış insanlarımız ile gençlerimizi buluşturduk. Ticaret ve meslek odalarındaki Türklerin etkisinin artırılmasıyla alakalı çalışmalar yaptık. Türk öğrencilerin üniversitelerdeki öğrenci meclislerine katılımıyla alakalı teşvik çalışmalarında bulunduk. Demokrasi ve Aktif Katılım Programı'nı gerçekleştirdik çünkü bu ülkelerde gençlerimizin özellikle siyasette daha aktif olması gerekiyor ve gençlerimizin bir kısmında, zihninde, Ben ne olursa olsun bu ülkelerde, özellikle çatı partilerde -Almanya için konuşalım, SPD'de, CDU'da- kendi kimliğimle, ben olarak var olamam. Ya kendimi farklı şekilde lanse etmem lazım ya da o "glass sealing" dediğimiz görünmez cama takılacağım..." Gençlerimizin bir kısmıyla yani büyük bir kısmıyla yaptığımız görüşmelerde bu kanaatlerin olduğunu gördük. Dolayısıyla bunun böyle olmadığını da gösterebilmek için onları iyi örneklerle bir araya getirmeye başladık.

Genç Girişimciler Buluşması yaptık geçen. Özellikle Porsche'de çalışan, Microsoft'ta çalışan, üst düzey Alman firmalarında çalışan veya Almanya'da olan uluslararası firmalarda çalışan CEO'larla, CFO'larla oradaki gençleri bir araya getirdik. Bu kısımları biraz daha hızlı geçeceğim.

Bir diğer tematik başlığımız da yine, Diasporamızın Türkiye'deki Siyasal Katılımı. Burada "YTB'nin rolü ne?" diye sorarsanız biz teşvik çalışması yapıyoruz. Yani tabii ki burada Dışişleri Bakanlığımızla yakın çalışıyoruz. Sandıklar, malumunuz, başkonsolosluklarımızda veya ilgili yerlerde kuruluyor. Biz Dışişleri Bakanlığımızla özellikle sosyal medya, dijital medya kampanyaları yaparak oradaki yerel medya marifetiyle vatandaşlarımızı sandığa yönlendirme çalışmaları yaptık. Geçen sene çok yoğun bir şekilde geçen sene videolar çektik gençlerimizin, kadınlarımızın gözünden sandık maceralarını anlatan; işte, sabah kalkıyor, oy vermeye gidiyor, onun o günlük hikâyesini anlatan videolar çektik ve bunlar da ciddi şekilde takip edildi. Yine, yurt dışındaki vatandaşlarımızın seçime katılımlarıyla alakalı özellikle oradaki derneklerimiz marifetiyle de seçim çağrılarında bulunduk. Zaten, tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımızın 2015'ten itibaren yoğun bir ilgi, alakası var; bunun devam ettiğini de sevinerek görüyoruz.

Diğer taraftan, az evvel insan hakları çalışmalarından zaten bahsetmiştim. Burada ağıdan bahsettim, NESAM'dan, portalımızdan.

Bir diğer alanımız aile ve sosyal çalışmalar. Bunu çok önemsiyoruz çünkü çok boş bir alan burası. Avrupa'daki derneklerimizin, üzerine yeni yeni eğilmeye başladığı bir alan. Aile ataşeliklerimiz, müşavirliklerimiz, biliyorsunuz, yurt dışında yeni açılmaya başlandı. Henüz sadece Berlin'de bir müşavirliğimiz var. Bir de Düsseldorf'ta bir ataşeliğimiz var. Onun dışında yurt dışında Aile Bakanlığımız henüz açmaya başlayacak. Derneklerimiz bu konuda yeni bilinç kazanmaya başlıyor. Neden çok önemli? Çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın özellikle aile yapılarının korunması çok

kiymetli. Tabii ki burada nasıl boşanmalar oluyorsa orada da oluyor, şiddet, aile içi şiddet orada da olabiliyor. Bir de üstüne çift... İşte “paralel toplum” diye tartışmalar vardı bir ara. Sosyalleşmenin farklı bir... Ailede farklı bir kültürle, sokakta farklı bir kültürle karşılaşan bir gencin muhakkak yaşadığı sıkıntılar oluyor, ailenin sıkıntılarını alıyor. Dolayısıyla aile ve sosyal çalışmalar alanında desteklememize son yıllarda hız verdik.

Bu konu, Sayın Başkanım, şunu söylemek istiyorum, genelde hep gençlik daireleri üzerinden Türkiye’de gündeme geldi. Gençlik dairesi nedir? Belediyelerin bünyesinde ailelerinden farklı vesilelerle alınan çocukların durumlarının görüşüldüğü daireler bunlar ve genelde Türk ailelerinin çocuklarının bir şekilde alındığı, Hristiyanlara verildiği, bu çocukların kendi kültürlerinden uzaklaştırıldığına ilişkin Türkiye’de kamuoyunun da dikkatini çeken gençlik dairesi meselesi üzerinden bu konuşuldu. Evet, bu bir vakıftır, hâlâ bir sorundur. Düsseldorf’taki aile ataşeliğimiz marifetiyle Almanya’da bu konuda çok ciddi çalışmalar yapılmıştır son beş sene. Bu konuda çalışmalar yapan derneklerimiz vardır, hususi derneklerimiz; biz de onlara destek vermekteyiz. Ama bu sadece konunun bir tarafı Başkanım.

Gençlik daireleri dışında mesela “hochschule” “sonderschule” dediğimiz özel eğitime muhtaç çocukların okullarına gönderilen çocuklar var. Bunun yanı sıra aynı zamanda özellikle dil bilmediği için sosyalleşemeyen, Türkiye’den oraya gelin giden annelerin yaşadığı sorunlar var. Biz bununla alakalı aile ve sosyal çalışmalar alanında öncelikle bir burs programı ihdas ettik ve bu konuda sosyal pedagoğ, pedagoğ, psikolog hatta psikiyatri alanında çalışan, Avrupa’da... Dil terapisti olmak istiyor bir gencimiz bizim orada ve hakikaten dil terapistine ihtiyaç var bulunduğu bölgede. Onun için birkaç sertifika alması lazım. Bunun için, bursa kadar, aile ve sosyal hizmetler uzmanlık bursu geliştirdik. Şu ana kadar 30’dan fazla gencimiz burstan faydalandı. Sosyal danışmanlık merkezleri olan derneklerimize desteklerde bulunduk. Biz kendimiz bu derneklerimiz bizden talep ederse projeler verdik. Yani Münih’teki bir derneğimiz oradaki kendi dernek merkezinde bir psikoloğu istihdam ediyor haftanın bir günü, iki günü veya bir sosyal pedagoğu; sıkıntı yaşayan vatandaşımız geliyor, orada talebini aktarıyor. Eğer yerel mekanizmalarda bir şey yapılabilecekse bu pedagoğumuz veya psikoloğumuz yerel mekanizmalara yönlendiriyor veya kendisi rehabilite etmeye gayret ediyor.

Bilgilendirici seminer, toplantı ve rehberlik çalışmalarını zaten sürekli devam ettiriyoruz. Aile ve sosyal çalışmalar alanı özellikle üzerinde son dönemlerde yoğunlaştığımız bir alan.

Kültür, sanat çalışmalarından da şöyle bahsetmek isterim: Tabii, dil kültürün taşıyıcısı dedik, önce dile önem veriyoruz. Kültür çalışmalarında da bir genç sanatçı ağı kurduk. “Genç sanatçı” dediğimiz Avrupa’da resimle, illüstrasyonla, sanatın farklı dallarıyla uğraşan gençlerimizi tespit ettik, birkaç buluşma yaptık. Bunlardan bir sanatçı ağı oluşturduk ve 60’ıncı yıl programlarımızda bunların eserlerini sergiledik. Zaten Telve dergisinden bahsettim, yurt dışındaki Türk gençlerinin çıkarmış olduğu bir edebiyat dergisi. Farklı yayınevleri bünyesinde diaspora yayınlarının kurulmasını sağladık.

Özellikle yurt dışındaki vatandaşlarımızın Türkiye’ye yazın yoğun olarak geldiği... Şimdi, 1 Ağustos’ta, 4 Ağustos’ta mesela Antep’te bir Avrupalı Türk Festivali olacak. İşte Kayseri’de daha önce düzenledik. Emirdağ’da ve Kulu’da zaten oluyordu, olanlara biz destek olduk ama yurt dışından vatandaşlarımızın yoğun geldiği iller oluyor burada. O illerdeki valiliklerimizle, belediyelerimizle görüşüp vatandaşa özel bir festival, kültürel etkinlik düzenlenmesini sağladık. Son üç dört yıldır bunları düzenliyoruz. İnşallah 1-4 Ağustos arasında Antep’te olacağız dediğim gibi. Daha önce Kayseri’de yaptık, Uşak’ta yaptık.

Bunun yanı sıra vatandaşlarımızın bulunduğu yerlerde festivaller düzenliyoruz. Tabii, yurt dışında festival tek başımıza biz YTB olarak düzenlemiyoruz çünkü festival ve fuar hem çok yüksek bütçeli bir iş hem de zaten birçok derneğimiz oralarda festivaller düzenliyor. Biz o festivallerin içeriğine katkı veriyoruz. Çocuk tiyatrosu gönderiyoruz, kendimiz gidip bir stant açıyoruz veya o festivallerde

yurt dışındaki vatandaşlarımızın hizmetlerini kolaylaştıracak kurumları götürüyoruz. Mesela PTT'yi götürüyoruz, e-devlet hesabı açıyor veya yurt dışındaki vatandaşlarımızın, efendime söyleyeyim, e-tebligatla alakalı sorunları için ilgili kurumu götürüyoruz yanımızda. Dolayısıyla yurt dışındaki festivallere de böyle katılım sağlıyoruz.

Bunun yanı sıra, tabii, özellikle ben her detaya değinmiyorum; insan hakları çalışmaları, aktif vatandaşlık, genel başlıklarımızdan bahsediyorum. Bizim için şu çok önemli: YTB'nin yurt dışında bir ofisi yok, bir teşkilatı yok, bizim müşavirliğimiz yok, ataşeliğimiz yok, biz yurt dışında sürekli mukim olan bir kurum değiliz; dolayısıyla Ankara merkezliyiz. Bir yandan bir uzmanlık kurumuyuz yani yurt dışındaki vatandaşlarımızın uluslararası öğrenci konusu, soydaş konusu, bu konuları çok iyi bilen uzmanlarımıza... İşte Kırım Tatarlarıyla, Ahıska Türkleriyle ilgili uzmanımız da var, Rusçası olan, o ilgili bölgedeki dilleri bilen uzmanlarımız da var, efendime söyleyeyim, Balkanlara bakan bir koordinatörlüğümüz de var. Bir yandan -kurumun genel yapısını anlatmak için söylüyorum- uzman bazlı bir kurum ama bir yandan da sahada proje desteği de veriyoruz ama salt proje kurumu değiliz biz yani ulusal ajans değil YTB yani biz sadece proje desteği veren bir kurum değiliz. Dolayısıyla, böyle, iki ayaklı bir kurum ama yurt dışı teşkilatı yok. Biz dolayısıyla projelerimizi başkonsolosluklarımızla yakın iş birliği içerisinde ve diğer kurumlarımızla yapıyoruz.

Sahaya da gidip geliyoruz. Bunu özellikle söylemek istiyorum yani bizim kurumumuzun yurt dışı bina veya personel masrafı yok ama tabii, yurt dışına personelimiz, projelerle alakalı veya yerinde vatandaşlarımızla beraber olmak için zaman zaman gidiyor; harcırah bütçemiz var, o da çok büyük bütçeler değil. Hani bunu niçin söyledim? Çünkü son kamu mali tasarruf tedbirlerinde hepimiz tabii gündeme geldi; ben Maliye Bakanımıza da anlattım yani "Bizim yurt dışında ofisimiz yok, biz herhangi bir binaya kira vermiyoruz, personel vesaire istihdam etmiyoruz." diye.

Bunu neden ifade ettim? Buradan şuraya geleceğim: Bu, yurt dışındaki vatandaşlarımız farklı o kadar yerlerde ve dağınık olarak yaşıyorlar ki hepsini bir arada görme imkânımız çok olmuyor yani 5 milyon insandan bahsediyoruz Avrupa'da, 3,5 milyon Almanya'da. Siz, tabii, biliyorsunuz, vekillerimiz geldiğinde herhangi bir konuyla alakalı, illere bakan... Tabii, vekillerimiz -Türkiye için kastediyorum ben- Türkiye'deki vekillerimiz. Ben şunu söyleyeyim: Yani Avrupa'da bizim Almanya'da hemen hemen tüm eyaletlerde insanlarımız var. Her birine gidilmeye, dernekler ziyaret edilmeye çalışılsa zaman yetmez. Biz onları daha çok bir araya geldiklerinde görmeye çalışıyoruz. O yüzden fuarlar bizim için kıymetli. Kapıkule o yüzden kıymetli, oraya geldim. Her sene 1,5 milyondan fazla insanımız Kapıkule'den Türkiye'ye giriş yapıyor Avrupa'dan ve çıkış yapıyor. Bu, bizim için çok önemli bir imkân yani bu insanların hâlini hatırlını sormak için, "Hoş geldiniz." demek için, "Bir isteğiniz var mı?" demek için, anket yapmak için talepleriyle alakalı. O yüzden biz, beş senedir karşılama ve uğurlama çalışmaları başlattık. Benim daha önceki Başbakanlıktaki görevimde bize en çok gelen taleplerden bir tanesi -BİMER'e vesaireye- işte, Kapıkule'deki uzun bekleme süreleri, affedersiniz yani orada bir tuvalet imkânının olmaması vesaire, Bulgar tarafından kaynaklanan sorunlar. Bunlarla alakalı biz bir çalışma başlattık; bir kısmı çözüldü, bir kısmı devam ediyor ama biz her sene bir karşılama ve uğurlama çalışması yapıyoruz; sadece Kapıkule'de değil, Sırbistan'da, Sırbistan'ın Macaristan ve Bulgaristan sınır kapılarında da Türk polisiyle beraber YTB personelleri bekliyor.

Bu YTB personelleri kim? YTB'nin Sırbistan'ın Sancak bölgesinden burslandığı Boşnak öğrenciler; bunlar Türkçe biliyorlar, aynı zamanda tabii ki yerel dili biliyorlar Sırpça veya işte hangi sınır kapısında. Dolayısıyla vatandaşlarımız yazın gelirken bu sınır kapılarında yoğun bekleme zamanlarında problemler yaşayabiliyor; yanında fazla miktarda para getirebiliyor, kimliğini unutuyor, düşürüyor bir yerde vesaire veya Allah muhafaza, kaza oluyor. Kazalarla alakalı da sıla yolunda en uzun güzergâhın olduğu yer Sırbistan. Sırbistan'da biz iki üç tane ring yapacak araba kiralyoruz dönemsel olarak yani daha önceki yıllarda oldu, bizim tanıdıklarımızdan da maalesef oldu, kazalar

oldu, vefat edenler oldu Avrupa'dan. Şimdi Niş Başkonsolosluğumuz açıldı, biz de arabalarımızla, özellikle polislerimizin uhdesine verdiğimiz araçlarla buralarda vatandaşlarımıza temas etmeye çalışıyoruz. Kapıkule'de de hızlandırmaya çalışıyoruz, Bulgar tarafıyla da gerek Valimiz gerek Gümrük Müdürümüz sıkı iletişim içerisinde, biz de yani bu konuya vaziyet ettik son dört beş yıldır ve önemli çalışmalar yapıyoruz.

Tabii, bizim için yurt dışındaki vatandaşlarımızın en önemli hususiyeti -her gittiğimiz yerde de söylüyoruz- ideolojik olarak, siyasi görüş olarak herkes farklı yerde durabilir, bu çok normal fakat yurt dışında bir ve bütün bir diaspora görüntüsü sergilemek mecburiyetindeyiz. Bunun için de tüm derneklerimize, oradaki siyasi partilerimizin de artık malumunuz son dört beş yıldır özellikle teşkilatlanmaları var, tüm hepsine eşit mesafede ve hepsini de kucaklayan bir yaklaşım sergilemeye gayret ediyoruz. Tabii ki farklı derneklerimiz var; çatı derneklerimiz, hemşehri derneklerimiz, kültür derneklerimiz; herkesin kendi bir yoğurt yiyişi var ama biz onlara şunu söylüyoruz: Yurt dışında bizim "Güçlü Türkiye, Güçlü Diaspora" mottosuyla hep beraber bir arada olmamız lazım, bunun için de çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bizim ana gayemiz, vatandaşlarımızın yaşadıkları yerlerde Türkiye'yle bağlarını koparmadan oralarda güçlü bir varlık edinmeleri.

Kardeş topluluk kısmına geldiğimizde, soydaş, akraba topluluklar kısmına geldiğimizde -bana "kırk dakika" denilmişti, buraları izin verirsiniz biraz daha hızlı gideceğim, on dakikaya bitireceğim inşallah- tabii, bu çok geniş bir başlık. Şimdi, mesela, ben aslen Batı Trakyalıyım, Batı Trakya Türkü'yüm. Ben doğma büyüme İstanbulluyum da babam Gümlüce doğumlu, anne tarafım Kastamonulu ama babadan ben Batı Trakyalıyım. Şimdi, tabii, Batı Trakya'nın Lozan'dan kaynaklanan ayrı bir statüsü var, orada Türkiye, garantör ülke aynı zamanda ama bizim Kosova'da da soydaşlarımız var, Makedonya'da da soydaşlarımız var, Bulgaristan'da soydaşlarımız var, Osmanlı bakiyesi toprakların dışında kalan Türkler var; şimdi, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Türkmenistan, işte, Terekemelerden Karapapaklara, efendime söyleyeyim, Kırım Tatarlarından Ahıska Türklerine, Lübnan Türklerinden Irak Türklerine çok geniş bir soydaş coğrafyası var.

Bir de akraba topluluklar var; şimdi, Boşnaklar, Arnavutlar, bunlar bizim kardeş topluluklarımız veya Filipinler Moro'daki Müslümanları da bunun içine sokabiliriz, hatta Güney Amerika'ya 19'uncu yüzyılın sonunda gitmiş -şimdi onunla alakalı çok geniş bir çalışma yapıyoruz- Los Turcoslar, "El Turco" diye tabir edilenler. Kim bunlar? 19'uncu yüzyılın sonunda, 20'nci yüzyılın başında Osmanlı coğrafyasından gitmiş, kahir ekseriyeti gayrimüslim olan Osmanlı tebaası ama onlar orada "El Turco" olarak biliniyor yani ister Hristiyan olsun, ister Ezidi olsun, efendime söyleyeyim, ister Müslüman olsun, orada onlar "El Turco" olarak biliniyor, onlar da bizim kardeş topluluğumuz. Dolayısıyla, bu geniş tanımın içerisinde Türkiye'nin öncelikleriyle uyumlu olacak şekilde faaliyetler yürütüyoruz. İlk amacımız, ortak tarihî ve kültürel değerlerin korunması, ikinci olarak akademik, bilimsel iş birliğini geliştirmeye çalışıyoruz ve oralardaki sivil toplum kuruluşlarını geliştirmeye çalışıyoruz.

Akademik ve bilimsel araştırmalarda kültürel miras envanteri çalışmamız var, sözlü tarih çalışmamız var, düşünce tarihi çalışmamız var. Bunlara birkaç örnek vermek gerekirse; mesela, Kırım Sürgünü, Ahıska Sürgünü, Irak Türklerine ilişkin çok güzel bir sözlü tarih çalışması yaptık, bitmek üzere, Bulgaristan'daki Türklerle alakalı sözlü tarihimiz bitmek üzere.

Kültürel miras envanteri: Kırım ve Ahıska bölgesi -Kırım Rus işgalinde; Ahıska, zaten Gürcistan topraklarında ama geri dönüş mümkün değil- buralardaki kültürel miras envanterini çıkarıyoruz.

Düşünce tarihi çalışmamız var; önemli eserlerin tercümesine ilişkin çalışmalar yapıyoruz.

Ülke profilleri; işte, Lübnan'daki Türk profili, Irak'taki Türk varlığı gibi çalışmalarımız var.

Eğitim desteklerimiz, yerinde burslandırma yapıyoruz Bulgaristan gibi, Kafkaslar gibi bölgelerde. Gençlik okulumuz var Balkan Gençlik Okulu ismini verdiğimiz Balkanların 8 ülkesinde.

Kültürel iş birliği ve hareketlilik programlarında yine kültürel geziler yapıyoruz. Şu an mesela sadece 80 öğrencimiz Batı Trakya'dan, Eceabat'ta Gençlik Bakanlığımızın kampında kamp yapıyor. Bulgaristan'dan 600 gencimiz, oradaki 600 soydaşımız şu an Edirne, Keşan, o bölgelerdeki kamplarda bir haftalık kampa gelmiş durumdadır. Edirne Valiliğimiz de yeni bir kamp yeri hazırlıyor bu arada, onun da bilgisini vermek isterim. Dolayısıyla bu kültürel hareketlilik programları devam ediyor.

Medya desteklerini biz veriyoruz Türkiye adına. Özellikle Türkçenin yaşatılmasıyla alakalı Balkanlarda faaliyet gösteren yerel medyamız var, onlara desteklerde bulunuyoruz, sivil toplum kuruluşlarımıza desteklerde bulunuyoruz.

Bir de Türkiye Mezunları Programı'mız var. Türkiye'de üniversite okumuş ve sonra kendi ülkelerine gitmiş mezunlarımız var. Bu insanlar yabancı, Türkiye'de uluslararası öğrenci olarak kalmışlar ve artık dönmüşler kendi ülkelerine. Bu insanların takibinin yapılması lazım. Biz bu çalışmayı başlattık, şu an "turkiyemezunlari.gov.tr" sitemiz var, bu sitemizde 128 bin mezunumuzun teyitli bilgisi var; nereden ne zaman mezun olmuş, şu an nerede ne yapıyor, iletişim bilgisi. Bu bilgileri Kişisel Verileri Koruma kapsamında büyükelçiliklerimiz, başkonsolosluklarımız, DEİK, TİM, TOBB gibi kuruluşlarımızın ülke iş konseyleri ve üniversitelerimize, bunlara açıyoruz. Mesela, Ziraat Bankası Kazakistan'da bir şube açtı ve bizim portaldaki, Kazakistan'dan bizim Türkiye'de okuttuğumuz öğrencilerin içerisinde 5 kişi istihdam edip Ziraat Bankası Kazakistan ofisinde çalışmaya başlattı. ASELSAN, Azerbaycan'daki ofisinde onlar bize nasıl profil aradıklarını söylediler, ilana çıktık, başvurularından aldılar. Dolayısıyla burada bir İK, insan kaynakları mantığıyla Türkiye mezunlarını şirketlerle buluşturmaya gayret ediyoruz.

Şu an 35 ülkede mezun derneğimiz var; Senegal Türkiye Mezunları Derneği, Moğolistan Türkiye Mezunları Derneği. Bu derneklere desteklerde bulunuyoruz. Bu dernekler ilgili ülkenin mevzuatına göre mezunlar tarafından kurulmuş, bizim tarafımızdan değil, biz sadece destek oluyoruz. Bugüne kadar da 151 tane mezun buluşması yaptık bu ülkelerde ve bu çalışmalar da devam ediyor. 2017'de başlatılan bir çalışmaydı, ben Başkan olmadan önce, aynı çalışmaya da güzel bir şekilde biz devam ediyoruz ve yurt dışında çok farklı ülkelerde Türkiye mezunlarımız var, Türkiye'de üniversite okumuş bakanlarımız var, onlarla da özel bir irtibatımız devam etmekte. Büyükelçiliklerimizde de diyoruz ki: "Özellikle 29 Ekimde, özellikle 19 Mayıs'ta, 23 Nisanda, ulusal günlerde Türkiye'den mezun olmuş önemli kişileri lütfen elçiliklerimize çağıralım." Zaten büyükelçilerimiz bu konuda çok hassas, biz onlara her türlü bilgiyi de veriyoruz, onlar o portaldan bilgileri alıp davet ediyorlar. Kenya'da, Tanzanya'da dahi mezun buluşmaları yaptık, bir kısmına ben de katıldım.

Biraz daha hızlı geçeceğim. Tematik çalışma demiştik. Bu KATİP programı, Dışişleri Bakanlığımızla beraber yürüttüğümüz, kamu görevlisi ve akademisyenlere Türkçe iletişim programı. Daha çok Dışişleri Bakanlıklarından Türkiye masasına bakacak diplomatların geldiği ve burada sekiz dokuz ay Türkçe öğrettiğimiz ve kendi alanlarında staj yaptırdığımız bir program. Mesela, bu programa katılan Venezuela'dan bir katılımcı şu an Venezuela'nın buradaki büyükelçiliğinde ve birkaç ülkeden bu programa katılan -işte Senegal gibi, Mali gibi- o ülkenin Türkiye masasına bakan diplomat oldular.

BESKAP ve SEDEP programlarımızdan SEDEP, Soydaş Edebiyatı Destekleme, özellikle Balkanlarda Türkçe yazan soydaşlarımızın eserlerini basıyoruz. BESKAP'ta yine özellikle Balkanlar ve diğer kardeş coğrafyalarda, daha çok soydaş coğrafyada beşerî ve sosyal kalkınma araştırmalarına ilişkin çalışmalar yapan akademisyenlerimizin projelerine destek oluyoruz.

Kültürel miras envanter çalışmalarımızdan bahsettim zaten az evvel, çok detayına girmeyeceğim, kitap çalışmalarımızdan.

Ben yayın çalışmalarını şu yüzden önemsiyorum: Yani bazı yayınlar kamu destek olmazsa ortaya çıkmıyor, bazı projeler ve bunlar da kitap basmakta bir programda LED ekran kurmaktan, başka bir şey yapmaktan çok daha uygun program, aktiviteler ve bunlar miras olarak kalıyor. İşte, Sadık Ahmet’le alakalı yaptık, Mümin Gençoğlu’yla alakalı yaptık, şimdi Abdülcemil Kırımoglu’yla alakalı çok güzel bir kitap basmak üzereyiz, bunlar da yarına miras kalıyor.

İran’la alakalı çalışmalarımız var; İran’da Türkçe yer isimleri, topografya üzerinden çok güzel bir çalışma yürütmüştük, o bitti. Bunun yanı sıra özellikle Finlandiya Tatarları, Kırım Tatarları, Kazan Tatarlarının tarihiyle alakalı çalışmaları bitirdik, en son da kiliseye çevrilen Türk eserleri çalışmalarımızı yapmış olduk. Bunların çok detayına girmeyeyim, çok spesifik programlar var; işte Rohingya’da biliyorsunuz büyük bir zulüm var Myanmar Müslümanlarına ilişkin, onların orada kimlikleri dahi yok. Rohingya’daki gençlerin, Bangladeş’e gidip veya üçüncü ülkelere gidip kalan gençlerin kendi davalarını anlatabilmeleriyle alakalı sosyal medya ve dijital medya kullanımına ilişkin program yaptık. Afrika Medya Temsil Eğitim Programı yaptık; Bangsomoro, 2020 yılının başında Filipinler Moro’da bir referandum oldu ve Moro 10 milyon nüfusuyla özerklik kazandı. Filipinler Moro’daki Müslümanların hukukçu yetiştirme ve bürokrat yetiştirmekle alakalı bizden bir talepleri oldu, hem öğrenci burslandık hem de onlara buradan eğitici gönderdik. Bunların çok detayına girmeyeyim, vaktinizi almak istemiyorum.

Kırım Tatar Sürgünü 75’inci Yıl Anma Programı yaptık, Bulgaristan’dan Zorunlu Göçün 30’uncu Yılı Anma Programı yaptık, Ahıska Sürgünü 75’inci Yıl, bunların şimdi 80’inci yıllarını yapacağız. Irak Altınköprü Katliamı, 1991’de çok büyük bir katliamdır Altınköprü’de. Ben de gittim Altınköprü’ye, orada 100 kişi Saddam’ın askerleri tarafından şehit ediliyor, içlerinde on beş yaşında bir çocuk da var, onun kanlı defteri de orada duruyor. Kerkük’e yakın bir yer bu. Sadık Ahmet Anma Programı yaptık, Mümin Gençoğlu Anma Programı yaptık yani bu programlar zaten rutin devam ediyor.

Türkiye mezunlarından bahsetmişim; bunu çok önemsiyoruz. Türkiye’de üniversite okumuş ve kendi ülkesine veya üçüncü ülkeye gitmiş bir mezunumuzun bizimle iletişimini koparmaması çok önemli. Burada tüm koordinasyon YTB’de; burslu olmayan öğrencileri de takip etmeye çalışıyoruz, bunu da üniversitelerimizde son dört beş yıldır oturtmaya başladık. Burslu olmasa da Türkiye’den mezun olmuş tüm uluslararası öğrencilerin verisini bir arada toplayıp onları takip etme hususu bir rayına oturdu. Şimdi, normalde her üniversite kendi takip ediyor, işte ben de İngiltere’de master yaptım, her sene buraya geldiklerinde bize mail atıyorlar ama her üniversitenin kendi takip etmesi ayrı, bir de sonuçta bu Türkiye mezunlarının hepsinin bir datadan takip edilmesi ve kendi ticaret müşavirliklerimize, devletin ilgili birimlerine bunların ulaştırılması ayrı. Dolayısıyla biz bundan çok ciddi verim almaya başladık.

Uluslararası öğrenciler konusu da şudur Sayın Başkanım: Türkiye, 1950’lerden sonra ikili anlaşmalarla uluslararası öğrencileri Türkiye’ye eğitime getiriyor. 1992’de Türk cumhuriyetlerinden öğrenciler geliyor -rahmetli Turgut Özal zamanında başlatılan Büyük Burs Projesi- 2011’de de, YTB kurulduktan bir sene sonra, önce Millî Eğitim Bakanlığıyla beraber, sonra da sadece YTB uhdesinde bir burs programı oluşturuluyor “Türkiye Bursları” adını verdiğimiz “Türkiye Scholarships” ve biz sınavla, mülakatla uluslararası öğrenci alıp Türkiye’ye eğitime getiriyoruz. Bunun için ayrı bir özel dairemiz var ve her ülkemizin hemen hemen stratejileri var, raporları var. Hangi ülkeden neye göre öğrenci alacağız, bunun bir stratejisi var; o ülkelerin Türkiye’yle olan ikili ilişkileri, siyasi, iktisadi, tarihî, kültürel, diplomatik; o ülkenin kendi içindeki mezhebi, etnik dağılımı; kırılgan ülkeler var, Afrika’da iç çatışma yaşayan ülkeler var. Bunun dışında, her ülkenin kendi eğitim sistemine bakarak da öğrenci burslandırıyoruz yani kimi ülkenin üniversiteye giriş sınavı çok iyi; mesela Türkiye’deki YKS iyi bir sınavdır yani bu sınavdan derece yapmış öğrenci biliriz ki belli bir kapasitenin üzerindedir ama her ülkede böyle olmayabilir; bazı ülkelerin eğitim sistemi bize göre daha farklı. Dolayısıyla

bizim kurumumuzda, on iki yıldır bu ilgili dairemizde farklı ülkelerin eğitim sistemlerini çok iyi bilen uzmanlarımız var. Biz, her sene 3.500'e yakın uluslararası öğrenciyi burslandırıyoruz. Bunların şu an yüzde 55'i lisans, yüzde 45'i lisansüstü. Burada lisansüstü sayısını arttırmaya gayret ediyoruz ve bu çalışmalarımızı yaparken de özellikle hem başarılı öğrenci seçiyoruz hem de ilgili ülkenin neye ihtiyacı varmış, ona bakıyoruz yani sadece bizim değil, öğrenci getirdiğimiz ülkenin de ihtiyacına göre bakıyoruz.

Tabii, burada birkaç bilgi vermem gerekirse şu an dünyada en çok uluslararası öğrenci Amerika'da, 1 milyon 60 bin öğrenci var; sonra İngiltere'de 718 bin öğrenci var, sonra Kanada'da 660 bin öğrenci var, Fransa'da 392 bin öğrenci var; uluslararası öğrenci bunlar. Yani dünyadaki uluslararası öğrencilerin kahir ekseriyeti Amerika'da, 1 milyondan fazla öğrenci var; 2'nci İngiltere, 720 bin; 3'üncü Kanada, 660 bin; 4'üncü Fransa, 400 bin; 5'inci Avustralya, 360 bin; 6'ncı Almanya, 350 bin; 7'nci Türkiye, 336 bin. "Bizim burslu öğrencimiz ne bu sayının içerisinde?" diye sorarsanız yani devletin Türkiye Bursları marifetiyle resmî burs programıyla Türkiye'de eğitim alan öğrenci sayısı 15 bin civarında, dolayısıyla 336 binin 15 bini, yaklaşık yüzde 5, hatta yüzde 5'ten biraz daha düşük diyebiliriz. Bu oran farklı ülkelerde daha da yüksek yani Türkiye'de uluslararası öğrencilerin bursluluk oranı yüzde 5 civarında. Biz tabii gün sonunda her ne kadar burslu öğrencilerle ilgilenen bir kurum olsak da tüm uluslararası öğrencilerle alakalı talepler de bizlere gelmekte. Bunun için de Türkiye'ye kendi imkânlarıyla gelmiş ama belli başarı sağlamış öğrencilere açtığımız iki burs programı var, oradaki öğrenci sayımız çok az tabii; biri başarı bursu, biri destek bursu. Belli bir ortalamanın üzerindeki öğrencilere bir başarı bursu veriyoruz, bir de destek olarak da yine başarısı olan ama ciddi şekilde maddi desteğe ihtiyacı olan öğrencilere destek bursu kapsamında bir burs programı yürütüyoruz. Şu an bu 15 bin uluslararası öğrencimizin 145 ülkeden olduğunu söyleyebiliriz. Her sene 100'e yakın ülkede mülakat yapıyoruz. Bu sene 120 bin civarında bir başvuru aldık, geçen sene depremden dolayı düşmüştü, 2022 senesinde 169 binle rekor başvuru sayısına ulaşmıştık.

Tabii, bu öğrencilerimizi biz alıyoruz ama YTB sonuçta eğitim kurumu değil, biz üniversitelere emanet ediyoruz bunları. Lisansüstü burslandırmalarımızda, yüksek lisans, doktora burslandırmalarında akademisyen kadromuz var, bu akademisyenlerimiz, özellikle doktora başvuran öğrencilerimizin başvurularını bu hocalarımız inceliyor ama lisansa biz mülakatlar yapıyoruz. Lisansa kişinin hem lise başarısına bakıyoruz hem diğer sertifikalarına. Özellikle Boğaziçi gibi, ODTÜ gibi, Sabancı gibi, İTÜ ve Koç gibi iyi üniversitelere öğrenci burslandırmaya gayret ediyoruz son yıllarda her sene. Onların istedikleri özel sertifikalar oluyor SAT gibi, TOEFL, IELTS gibi, GRE; gibi onları olan öğrencilerimizi de oraya yönlendiriyoruz.

Tabii, bu burs programının içeriğinde üniversite harcını karşılıyoruz, aylık bir burs veriyoruz, lisansa 3.500, yüksek lisansa 5 bin, doktora 6.500, sağlık sigortasını karşılıyoruz ve barınma desteği veriyoruz. Bir yıl Türkçe eğitim de zorunlu çünkü biz Türkçe burslandırıyoruz ama şu var: Özellikle Hindistan, Pakistan veya İngilizce eğitimin iyi olduğu yerlerde veya öğrencinin İngilizce eğitim almak istediği durumlar oluyor. Yani şunu kabul etmek lazım: Eğer Avrupa'dan, Amerika'dan iyi bir burs programı bulursa İngilizce okumak istediği için ve tabii o üniversiteler belki daha yüksek olduğu için oralara gitmek istiyor iyi öğrenciler. Biz, İngilizce bölümleri de son yıllarda açtık ama İngilizce burslandırsak dahi -diyelim Boğaziçinin bir bölümünde burslandırdık öğrenciyi- üniversitesini bitirene kadar ondan C1 sertifikası talep ediyoruz yani Türkçeyi öğrendiğine ilişkin bir sertifika bize ibraz etmesi gerekiyor.

Tam zamanlı burs programımızdan bahsettim.

Üstün başarı bursu; üstün başarı da çok iyi öğrencileri cezbetmek için bir burs programı normalin üstünde, 2 katı burs verdiğimiz ama burada çok çok az öğrencimiz var.

Kısa süreli başarı bursu dedik, destek bursu dedik; araştırma bursumuz var. Araştırma bursu da “Research Scholarship” diye geçiyor; doktora tez döneminde veya doktora sonrası Türkiye’ye bir yıl araştırma yapmak için gelen araştırmacılara verdiğimiz. Burada kişi kabulü bizden değil üniversiteden alıyor çünkü araştırmacı seviyesinde olduğu için üniversitedeki ilgili hocadan kabul alması gerekiyor.

Türkoloji ise Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesiyle yaptığımız bir burs programı. Malumunuz 80 ülkeden fazla ülkede Türkoloji bölümleri var ama Türkoloji dediğimizde sadece Türkiye Türkçesi akla gelmiyor, farklı Türk lehçeleri de bu bölümlerde öğretiliyor. Biz bu bölümlerde Türkçeyi güçlendirmek için özellikle Hırvatistan gibi, Bulgaristan gibi, Sırbistan gibi, Polonya gibi yakın çevremizden ve Türkoloji bölümü olan ülkelerden öğrencileri yazın bir ay Türkiye’ye Türkoloji eğitimine getiriyoruz. Aslında Türkolojilerde yapmak istediğimiz şu: Hazırlığı burada okutmak istiyoruz ama Türkoloji bölümlerinde dünyanın hiçbir yerinde hazırlık yok, direkt 1’den başlıyor. Türkolojiler tam Türkçe eğitimi gibi değil malum ama biz o sebeple yazın buraya getiriyoruz.

Ortak burs programlarımızda UNHCR’la bir burs programımız var, İslam Kalkınma Bankasıyla var, ASEAN’la -Asya ülkelerinin arasındaki bir birlik- var. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademimizin -bizim kendi akademimiz- hedef ülkelerinden öğrenci getiriyoruz. NAMA Vakfı da Malezya’dan bir vakıf, onlarla da ortak burslandırma yapıyoruz. Ben çok detayına da girmek istemiyorum. Bu burslandırmalarda bizim şu an yüzde 85 civarında bir başarı oranımız var. Yani, tabii, biz uluslararası öğrencilerimizden başarı kriteriyle öğrenci burslandırıyoruz, normalde bizim daha yüksek kotamız var her sene. Devletin burs programı olduğu için YÖK’le beraber yürütüyoruz, listelerimizi YÖK onaylıyor. YÖK’ün her sene bize vermiş olduğu bir kontenjan var ama biz bu kontenjanı “Öğrenci alacağız.” diye illa doldurmuyoruz. Üniversiteyi bitirebilecek öğrenciyi almamız bizim için önemli çünkü bir öğrenciyi burslandırdığımızda, belli bir sene sonra başarısızlığa uğradığında bir Türk öğrenci gibi olmuyor; ona biz bir emek vermiş, masraf yapmış oluyoruz. Dolayısıyla, optimum derecede öğrenci burslandırıyoruz. Son olarak da bu öğrencileri başıboş bırakmıyoruz, Uluslararası Öğrenci Akademisi altında akademik ve kültürel çalışmalar da yürütüyoruz.

YTB’nin İstanbul, Ankara ve Edirne’de 3 tane öğrenci ofisi var, öğrenciye yönelik faaliyet yürüten ofisi var. Buralara sadece öğrenciler geliyor. Hamamönü’nde bir ofisimiz var, çayımız çorbamız var. Edirne’de bir ofis açtık, öğrenciler geliyor, burayı kullanıyorlar, “Wi-Fi” var, burada internete girip ders çalışıyorlar. Yine, İstanbul Taksim’de, İstiklâl Caddesi’nde de bir ofisimiz bu öğrencilerimiz için bulunmakta.

Öğrencilere yönelik staj programımız var, her sene yaklaşık 300 burslu öğrencimize şirketlerde staj yaptırıyoruz. Özellikle uluslararası öğrencilerimiz içerisinde her sene ödüller düzenliyoruz, uluslararası öğrenci ödülleri düzenliyoruz -bu sene de YÖK Başkanımızla beraber mayıs ayında Millet Kütüphanesinde düzenledik- farklı kategorilerde öne çıkan öğrencilerimize ödüller veriyoruz. Her sene mezuniyet programları yapıyoruz. Bir de Uluslararası Öğrenci Bilimler Kongresi düzenliyoruz -daha önce sadece sosyal bilimlerde- sadece uluslararası öğrencilerimizin lisans, özellikle yüksek lisans, doktora düzeyinde makaleleriyle, tezleriyle katıldığı bir akademik çalışma.

Dolayısıyla, Başkanım, YTB diaspora kısmı... Yani kurumun esas kurulma amacı diaspora. Sonra, tabii, uluslararası öğrenci kısmı kuruma eklenmiş. Üç ana dairemiz var, bunların her biriyle ilgilenen daire başkanlığımız var, çalışmalarını yürütüyor. Bu dönem de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonumuza özellikle bizim bilgimize ihtiyaç duyulan konularda destek vermekten çok büyük memnuniyet duyuyoruz.

Yeni dönemdeki çalışmalarımızda da başarılar diliyoruz.

Teşekkür ediyoruz bizi dinlediğiniz için, çağırmanız için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Başkanım, biz çok teşekkür ediyoruz.

Gerçekten kırk dakikanın yetmediği bir sunum olduğunu bilerek... Aslında bir süre kısıtlamamız olduğu için oldu. Yoksa sizin Başkanlığınızın aslında bu Komisyona 3-4 farklı toplantıda 3-4 farklı sunum yapması daha uygun olurdu. İnşallah, ileriki günlerde gerek sizi ziyaret ederek gerek sizin tekrar ziyaret etmenizi sağlayarak artıracamız.

Biraz önce de söyledim ama şunu ifade etmek istiyorum özellikle: Yurt dışı teşkilatlanmanız olmayabilir fakat biz yurt dışında gittiğimiz her programda ya sizlerle ya Başkan Yardımcılarınızla alakalı “İşte, on beş gün önce de YTB Başkanımız buradaydı.” “Üç hafta önce bir araya geldik.” “İki hafta önce bir aradaydık, şunu ifade ettik, konuştuk.” dendiğini yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızdan bizzat duyuyoruz. Yurt dışı teşkilatlanması olmayan bir kuruma göre yurt dışı ayağınız biraz güçlü ve fazla. Fedakârca ve özverili çalışmalarınızdan dolayı çok teşekkür ederiz. İlk sunumu sizinle yaptığımız için de açıkçası bizim için çok bilgilendirici ve verimli oldu.

Şimdi, izniniz olursa hem soruları hem de Komisyonumuzun çalışmalarıyla ilgili öneri ve görüşlerini almak üzere hem Komisyon üyesi hem de Komisyon üyesi olmayan, bugün bizim misafirimiz olan çok değerli, çok kıymetli vekillerimizden söz almak isteyen varsa söz vermek isterim.

İlk söz Mustafa Bey’in.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Başkanım, öncelikle, Komisyonumuzun ilk toplantısının hayırlı olmasını diliyorum. Sizlere de başarılar diliyorum. Komisyon üyelerimizle birlikte inşallah iyi bir çalışma dönemini hep birlikte gerçekleştirelim.

Ben Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımıza teşekkür etmek istiyorum. Biraz hızlı oldu ama aslında detaylı bir sunum da diyebiliriz yani genel olarak bir fikir sahibi olduk yaptığımız çalışmalarla alakalı. Tabii, bu çalışmalar ülkemizin geleceği açısından, gençlerimizin geleceği açısından, Türk diasporası açısından çok önemli, kıymetli.

Değerli Başkanım, tabii, bu çalışmaları yaparken aslında genel bir fikir edindik ama özellikle Avrupa’da son dönemde yükselen bir ırkçılık var, aşırı sağın yükselmesiyle alakalı bir durum söz konusu. Aslında sadece Avrupa’da değil, dünyanın değişik yerlerinde ırkçılıkla alakalı böyle bir tedirginlik oluşmaya başladı insanlarda. Avrupa’daki bu çalışmalarınızda -ki yoğun çalışmalarımız var orada- Türk diasporası bundan nasıl etkileniyor, buna dönük bir çalışmanız var mı, oluyor mu ya da bu tip sorunlardan nasıl etkileniyorsunuz? Bunu size sormak istiyorum.

İkincisi; aslında burs çalışmalarınız çok detaylı ve güzel. Uluslararası öğrencilere dönük yapılan çalışmalar önemli çünkü baktığımız zaman, özellikle gelişmiş ülkeler bu alana çok önem, değer -ki sizin verdiğiniz istatistiklere de bu yansımış- veriyor. Türkiye de 7’nci sırada ve bu alanda son dönemde ivmesi yukarıya doğru olan bir ülke. Bu çalışmalarda ayrılan bütçeden size verilen paya “yüzde 5” dediniz sanki, değil mi?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Yok Sayın Vekilim, Türkiye’deki uluslararası öğrenciler içerisinde burslu öğrenci oranı yüzde 5 şu an.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Bu ivme sabit mi yoksa yıllar bazında artan bir ivmesi var mı bunun?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Şöyle...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hepsine bir cevap verirseniz Başkanım, ben bitireyim isterseniz.

Bir de mesela son dönemde 169 binden 121 bine düşen öğrenci başvurusu var Türkiye’de. Bu düşüşün sebebi ne olabilir? Türkiye’de son yıllarda yabancılara dönük artan söylemlerin bunda etkisi olabilir mi? Bu konuda da bir fikriniz var mı ya da çalışmanız var mı? Onu bir öğrenmek isterim.

Son olarak da... Kitap çalışması yaptığımızı söylediniz. Komisyon üyeleri olarak, bu kitapları bizimle paylaşırsanız memnun oluruz.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilim, hemen sondan başlayayım. Kitapları inşallah göndereceğiz. Kitapların bazılarının baskıları bitti, şimdilik saldırı raporlarını Komisyonumuza getirdik ama özellikle Balkanlarla alakalı çıkardığımız “Kiliseye Çevrilen Türk Eserleri”ni Komisyon üyelerimizin her birisine tek tek göndereceğiz.

Uluslararası öğrenci başvurusundaki azalmadan bahsettiniz. Maalesef biz geçen sene depremden dolayı 123 bin başvuru almıştık ama şunu görmüştük: Bizim başvurularımız 10 Ocakta başlıyor Sayın Vekilim, 20 Şubatada kadar devam ediyor. 6 Şubat depremi oldu, 7 Şubattan itibaren bir önceki seneye kıyaslayarak biz zaten hemen yüzde 50’lik bir düşüşü görmüştük. Dolayısıyla biz geçen seneyi depreme yoruyoruz. Ama bir önceki sene 170 bin başvuru almıştık. Bu sene 121 bine düşmesiyle alakalı biz çok hızlı bir çalışma yaptık. Özellikle bazı ülkelerden Türkiye’ye yönelik öğrenci akışıyla alakalı önümüzdeki yıllarda bir azalma olduğunu göreceğiz.

Ben bir örnek vermek isterim. Karabük’te bir hadise yaşandı, Ganalı bir kız maalesef-hatırlarsanız-bir buçuk sene önce hayatını kaybetti. Bizim burslumuz değildi. Karabük Üniversitesinde 8 bine yakın uluslararası öğrenci var. Bizim 80 burslu öğrencimiz Karabük’te. Çünkü biz burslu öğrencilerimizi tabii ki illere dağıtıyoruz. Büyükşehirlerde daha fazla öğrencimiz var ama biz öğrencileri illere dağıtıyoruz, bir ilde yoğunlaşma yok bizde. Dolayısıyla, bizim öğrencimiz değildi ama o olay şunu oluşturdu, biz şunu takip ettik özellikle Maarif Vakfı Başkanımızla: Bu öğrencimiz vefat ettikten sonra Fransa’nın özellikle Afrika’ya yayın yapan yayın kuruluşlarının inanılmaz şekilde, Türkiye’deki Afrikalılara, siyahi öğrencilere, Karabük’teki olay üzerinden, menfi tutumlar olduğunu... İşte, farklı haberleri abartarak ciddi bir bombardıman oldu bir hafta on gün boyunca. 2018 yılında Campus France’ın bir raporunda şöyle bir ibare var Sayın Vekilim, “Biz Afrika’daki uluslararası eğitim ve yükseköğrenimde önümüzdeki yıllarda zorlanacağız çünkü Türkiye Bursları’yla ve burs dışında da kendi imkânlarıyla gelen öğrencilerin sayısında çok ciddi bir artış var. Türkiye 2005’te başlattığı Afrika açılımıyla büyükelçilikler açtı, THY uçuş yapıyor, Maarif Vakfı okullar açıyor. Bu burslar ve yükseköğrenim marifetiyle de Türkiye’nin etkisi çok artacak.” diye bir tespiti vardı ve “Bizim rakibimiz bundan sonra Türkiye.” Campus France’ın bir raporunda geçiyor. Şimdi, tabii, onunla bunu birleştirdiğinizde çok ciddi bir dezenformasyonla beraber bir bombardımana maruz kaldı Afrika’nın belli ülkeleri. Tabii, Gana’dan mesela bu sene öğrenci başvuru sayımızda ciddi bir azalma var. Somali’de Türkiye bir deniz üssü aldı, uzay çalışmaları için bir üs aldı, bu sene içerisinde -biliyorsunuz- anlaşma oldu. Somali’den yine öğrenci başvuru fazla ama bir önceki seneye göre ciddi bir düşüş oldu. Dolayısıyla, birkaç ülkede daha böyle bu düşüşleri biz gözlemledik. Maalesef Türkiye’deki bu yabancılara yönelik tutumla alakalı olduğunu düşünüyoruz. Kaldı ki biz de bununla alakalı birtakım kapalı çalışmalar da anketler de yürütüyoruz.

Bir örnek vereyim bu konuya cevap vermek için son olarak. Bizim “Türkiye Bursları” hesabımız var sosyal medyada, biz burada bursları tanıtıyoruz, gelen soru olursa da altına cevap veriyoruz yani bir sosyal medya iletişim süreci yürütüyoruz. Geçen sene özellikle seçim öncesi -bu sene yerel seçim öncesi de oldu- bu burs hesaplarının altına öğrenciler bir şey sorduğunda inanılmaz organize bir kampanyayla “Buraya gelmeyin, istenmiyorsunuz.” “Siz burada iyi karşılanmayacaksınız.” “Buraya gelmenizi istemiyoruz.” diye seri cevaplar. Tabii, bunların da etkisi var. Hatta bir Kazak kız öğrenci

bize bir soru sormuş, altına bu kişiler bir şey yazmışlar, sonra diyor ki diğeri, düzeltiyor: “Ya, bu Kazak’mış, buna yazmasaydın da olurdu.” Yani, dolayısıyla, kime ne yazdığını bilmeyen bir grürlula karşı karşıyayız. Şimdi, bunların totalinde uluslararası öğrenci başvurumuzda bu sene biraz azalma oldu ama bu düzelecektir. Sayın Vekilim, zaten 130 bin de çok yüksek bir başvurudur bizim her sene 3.500 öğrenci kabul ettiğimizi düşünürsek. Ama bizim için sepet ne kadar büyük, iyi öğrenci o kadar fazla.

Uluslararası öğrenci sayısı... Sayın Vekilim, biz öğrenci sayısını 15 bin civarında tutmaya gayret ediyoruz. Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı artıyor. Yani ilk bu burslar başladığında 2011’de 6 bin-7 bin burslu öğrenci vardı, Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı 20 bin civarındaydı. Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı çok arttı. Bir, üniversite sayımız arttı; iki, Türkiye’nin etki gücü arttı; üç, yükseköğrenim Türkiye’de hakikaten çok kaliteli belli branşlarda. Dolayısıyla, Avrupa’ya, Amerika’ya, diğer ülkelere nazaran burada eğitim almak öğrenciler için çok daha makul ama biz sonuçta bursta sayı odaklı değil de başarı ve performans odaklı gitmeye çalıştığımız için... Ha, tabii ki ülkelerin bir kotası var yani biz Azerbaycan’dan 200’ün altında öğrenci burslandırmayız. Kazakistan bizim için öyledir, Kırgızistan’da 150-200’ün altına düşmemeye çalışırız, Özbekistan hakeza öyledir fakat genel olarak biz öğrenci sayımızı belli bir sayıda tutmaya çalıştığımız için bu yüzde 5 oranı şu an mevcut. Bütçemizde herhangi bir sıkıntı yok.

Avrupa’daki ırkçılıkla alakalı bizim karşılaştığımız en büyük sorunların başında yurt dışındaki vatandaşlarımızın... Tabii, girişte söyledim, AP seçimlerinden dolayı aslında aşırı sağda bir artış var ve bu, kamuoyunun gündemine gelse de zaten uzun yıllara sâri bir durum, yeni bir durum değil. Biz en çok bunun menfi etkisini gençlerde görüyoruz, gençlerle yaptığımız programlarda, orada doğup büyümüş, Türkiye’de hiç yaşamamış ama buraya geri dönmek isteyen gençlerle karşılaşıyoruz. Orada üç farklı tepki var gençlerde. Bir: “Ya, ne kadar mücadele edersek edelim bir şey olmaz. Biz kendi işimize bakalım.” İki: “Şimdilik niyetimizi saklı tutalım, yarın öbür gün önemli yerlere geldiğimizde mücadeleyi yürütürüz.” Üçüncüsü ise daha aktif, daha proaktif; “Bizim şimdiden sahada mücadele yürütmemiz lazım.” diyor gençler. Özellikle zaten bizim “klasik diaspora” diye adlandırabileceğimiz cami derneklerimizin, çatı derneklerimizin sürekli camilerine, derneklerine saldırılar oluyor -saldırı raporunu dağıtacakları arkadaşlar, 2023 de çıkmak üzere- buralarda bunları görüyoruz. Tabii, bizim için şöyle bir husus da söz konusu -yani belki özel bir toplantıda bunlar daha net konuşulur, sanırım kayıt altına alınıyor ama onları arz etmek isterim- özellikle siyasal katılımı alakalı vatandaşlarımızın daha bilinçli olması ve oradaki siyasal partilerin içerisinde yer alması bizim için çok önemli. Burada da farklı yöntemler denemiş diasporamız -vekillerimiz bilir- yani küçük siyasal partiler kuranlar var; Almanya’da örneği var, efendime söyleyeyim, Fransa’da küçük bir örneği var ama bunlar başarılı olamadılar veya ana akım partinin içerisinde yükselmeye çalışıyor bizim insanlarımız ama orada da maalesef belli bir statünün üzerine çıkamıyorlar. Dolayısıyla, biz bunun yakıcılığını çok yakından görüyoruz. En son Hanou’yu yaşadık zaten. Fakat gün sonunda, en kötüye hazırlanmakla alakalı da her zaman kafamızın köşesinde bir şey olması lazım diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ediyoruz Başkanım.

Buyurun Sayın Yeneroğlu.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Komisyon üyeleri olduğu için, onlardan sonra... Ayıp olmasın diye düşünüyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Hanım, var mı söz talebiniz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Benim var, evet ama sonra da olabilir, sorun değil, çok kalabalık değiliz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Problem değil ya, siz buyurun lütfen.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz konuşun, ben sonra konuşurum, sorun değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Siz buyurun.

Böyle bir ayırım yapmıyoruz bu komisyonda, zaten sayımız az, gayet uyum içinde...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Komisyonlarda da genel usul olduğu için...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Çok kalabalık değiliz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Olabilir, olsun.

Teşekkür ederiz, sağ olun nezaketiniz için ama buyurun lütfen.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Evet, çok Saygıdeğer Başkanımız, çok değerli milletvekillerimiz, Değerli Yurtdışı Türkler Başkanlığından Başkanımız Abdullah Bey, ekip arkadaşları, çalışma arkadaşları; hepinizi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yalnız bir şey rica edeceğim yani kayıt alınması çok doğru gelmiyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bana çok doğru geliyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Size çok doğru geliyor olabilir ama usul de bu değil.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama ben de sizin kadar milletvekili...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biliyorsunuz siz de öyle olduğunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hayır, hayır, öyle bir usul yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biraz önce söylediniz işte, usulle alakalı.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Neyi söyledim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – “Böyle bir usul var.” dediniz. Ben de bu usulün olduğunu biliyorum, siz de biliyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Nasıl bir usul var?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Kayıt almıyoruz, basını dışarı çıkarıyoruz, bunun bir amacı var.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Dışışleri Komisyonunda hiç kayıt alınmıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yani burada da basını dışarı çıkarıyoruz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tutanak tutuluyor mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Efendim?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tutanak tutuluyor mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Tutanak tutuluyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne fark ediyor?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Tutanak tutulduğu için tutanakları kullanabilirsiniz ama kayıt almanıza lüzum yok, basını o yüzden dışarı çıkarıyoruz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hayır, bütün komisyon toplantılarında sonuçta...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Tüm Dışışlerinde alınmıyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hayır, bütün komisyon toplantılarında yine aynı şekilde oluyor. Yani bütün komisyon toplantılarında basın dışarı çıkarılıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Dışışleri Komisyonumuzun bir alt komisyonu olduğu için biz yayın yapılması...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Efendim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Böyle bir usulümüz yok, yapılmıyor. Dışışleri Komisyonu ve Dışışleri Komisyonunun alt komisyonunda biz bunu tercih etmiyoruz Sayın Vekilim ama komisyon tutanaklarını...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hayır, bakın, tercih başka. Eğer gerçekten böyle bir kural varsa uyarım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Var, var.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama tercih var da bana “kural” diye şey yapıyorsanız o zaman...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Tutanakları kullanabilirsiniz, zaten sizin konuşmalarınız tutanıklara geçiyor, o da yayımlanıyor, onu kullanabilirsiniz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Eyvallah.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Şahsınıza algılamayın, bizler de...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hayır canım, herkesin kendi takdiri. Ben milletvekiliyim, sonuçta bunu kendim takdir edebilirim ama eğer Dışışleri Komisyonunda böyle bir usul varsa elbette bu kurala da uyarım, orada bir problem yok.

Evet, demek ki daha net konuşmamız gerekiyor, o zaman onu da yapacağım sonuçta.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ben tabii ki özellikle şunu belirtiyorum: Bu mesele, özellikle yurt dışı Türkler konusu, benim gözümde yurt dışı vatandaşlar konusu herhangi bir siyasi partinin veyahut da siyasi ayrışma konusu falan değil. Netice itibarıyla siz belki bu şekilde, bir tetik şeyiyle hareket ettiniz ama ben öyle bakmıyorum meseleye, hiçbir zaman da bakmadım çünkü benim hayatım yurt dışında geçti. Ben hayatım boyunca hayatımın büyük bir bölümünü yurt dışında İslam düşmanlığıyla, Türk düşmanlığıyla mücadele içerisinde geçirmişim. 6 yaşından beri sivil toplum kuruluşları içerisindeyim ve bu çalışmalar içerisinde de arkadaşlarımızı zaten biliyoruz, tanıyoruz, yaptıkları çalışmaları da takip ediyoruz her ne kadar ancak uzaktan takip etme imkânımız da olsa. Ama şunun özellikle belirtilmesi gerekiyor: Eskiden... Bakın, bu herhangi bir siyasi parti vesaire meselesi değil, onun için söylüyorum, bir dert sahibi insanın meseleye yaklaşımı olarak değerlendirirsiniz... Benim Türkiye’ye gelmem zaten... Öncelikle “Avrupa’daki Türkler” “Türk toplumu” nasıl ifade edeceksek edelim, “vatandaşlar” vesaire, eğer Türkiye sağlıklı, rasyonel, makul bir dille yurt dışı vatandaşlarına bakmadığı takdirde biz burada çok daha büyük sıkıntılar çekeceğiz ve aynı zamanda Türkiye “Bir politika uygulayalım.” diye hamasetle meselelere yaklaştığı takdirde, irrasyonel, tek kimlikçi bir mantıkla meselelere yaklaştığı sürece o zaman da biz yurt dışında ciddi manada problemler yaşayacağız. Dolayısıyla, özellikle yurt dışındaki Türkler, vatandaşlar, onların temsilcileri olarak biz, Türkiye’nin rasyonel bir politika uygulaması için yani makul, yurt dışındaki vatandaşını araçsallaştırmayan, orada o vatandaşının tehdit olarak algılanmasını, kolordu olarak algılanmasını önleyen bir tutum içerisinde olmamız gerektiğini... Bunun için birkaç tane örnek verebilirim. Mesela, biz yurt dışından bahsettiğimiz zaman haklı olarak orada artan ve ciddi manada öldürücü olan İslam düşmanlığından, Türk düşmanlığından bahsedebiliyoruz ama Türkiye’de -samimi olalım, gerçekçi olalım- Batı Avrupa ülkelerinin misliyle fazlası olan ırkçılık, yabancı düşmanlığıyla ilgili söylemlerimiz hemen değişebiliyor, farklı kavramlar kullanmaya çalışıyoruz. Dolayısıyla meselelere aynı şekilde bakmayabiliyoruz. Neticede bu, bizim yurt dışındaki özellikle bizim siyasetçilerimizin yurt dışındaki inandırıcılığını da ciddi manada sarsıyor. Örneğin, Hollanda’da miting yapmakta bir sıkıntı görmüyoruz ama aynı meseleyi işte, Türkiye’de...

Ben bir gün söylemişim, Sayın Cumhurbaşkanına da söyledim, dedim ki: Hollanda'da yapılması arzu edilen hususlarla ilgili düşünün ki Ermenistan Devlet Başkanı açıklama yapıyor. "Ben bir hafta sonra Türkiye'ye geleceğim, Ayasofya'nın önünde miting yapmak istiyorum. Bütün Ermeniler bayraklarını alsınlar, gelsinler." dese, bir açıklama yapsa ne olur? Acaba nasıl bir durum ortaya çıkar? Dolayısıyla, meselelere baktığımız zaman, özellikle kendi azınlıklarımızla ilgili, o azınlıklarımızı korumayı amaçlıyorsa o zaman o azınlıkların o ülkelerde bizim buradaki tutum, davranış, konuşmalarımızda nasıl bir neticeyle karşılaşacaklarını çok iyi hesap etmemiz lazım. Yani Türkiye'de bir Suriyeli otobüse bindiği zaman üzerinde Suriye'yle ilgili bir atkısı olsa üç aşağı beş yukarı ne olabileceğini bu ülkede her gün yaşıyoruz biz. Arapça konuşmaya çalışsa başına neler gelebileceğini yaşıyoruz. Bu sadece Arapçayla ilgili olmadı, Kürtçeyle ilgili de zaman zaman oldu. Yani kendi ülkemizde yaşadığımız şeyler bunlar. Dolayısıyla, yurt dışında çoğulculuk talep ederken, yurt dışında demokrasi talep ederken biz bunları kendi ülkemizde samimi bir biçimde savunduğumuz takdirde ve bu doğrultuda ilerlediğimiz takdirde bizi orada ciddiye alırlar, bizi orada samimi bulurlar. Aksi takdirde ne oluyor? Kesinlikle, hiçbir şekilde ciddiye almıyorlar. Değersizleştirmek için söylemiyorum, mesela bu çalışmalar var, bunlar önemli çalışmalar, kıymetli kayıtlar ama bu kıymetli kayıtların o ülkelerde de ciddiye alınabilmesinin yani Türk'ün Türk'e propagandanın önüne geçilebilmesi için, yaptığımız işlerle ilgili ortaya koyduğumuz standartlara başta kendimizin uymamız gerekiyor.

Şimdi, Türkiye öyle algılanan bir ülke ki "Kendi ülkesinde azınlıklara maalesef hayat hakkı tanımıyor." diye algılanıyor. İşte, bakın, geçen Diyarbakır'da bir Protestan kilisesiyle ilgili bir mahkeme karar verdi. Şimdi, Süryanilerin ülkemizdeki durumu belli. Alevilerle ilgili ülkemizde ciddi sorunlarımız var, Kürtlerle ilgili ülkemizde çok ciddi sorunlarımız var. Biz bunları göz ardı ediyoruz. Bakın, yurt dışındaki bir Türk... Ben Bayburtlu bir Türk'üm, Sünni bir Türk'üm, onu belirtiyim. Niye? Ben yurt dışında bunların âlâsını fazlasıyla yaşadım ve hep bunlarla yüzleştim. Ya, bir kere, sonuçta kendi ülkemde kendi gerçeklerimizle ilgili samimi olmamız gerekiyor ki yaşadığımız ülkedeki sorunlarla ilgili de gerçekten insanlar bizi, bizim samimiyetimizi sorgulasınlar. Maalesef, öyle olmuyor.

Bakın, YTB'nin kuruluşunda -yani arkadaşlarımız bilir- ben çok büyük gayretler sarf ettim. 2002'den beri, Sayın Cumhurbaşkanımızı iktidarından beri ikna etmeye çalıştık, 2006'da ikna ettik, 2010'da YTB kuruldu. Çok önemli bir kuruluştu, Allah razı olsun. Şu anda orada faaliyet gösteren arkadaşlarımızdan Allah razı olsun, çok önemli faaliyetler yapıyor. Yirmi beş yıl önce bunların hayal edilmesi bile mümkün değildi, Türkiye'nin böyle bir noktaya gelmesi. Ama bu çalışmaların da tek kimlikçi bir edayla değil, aynen söylemde de ifade edildiği gibi çoğulcu bir yaklaşımla ortaya konulması gerekiyor. Bu konuda çok ciddi problemlerimiz var. Çünkü başarılı bir yurt dışı vatandaşlar politikası için olmazsa olmaz olan bir husus; kendi ülkenizdeki temel toplumsal sorunlarınızı çözmüş, kimlikleri insanlara dayatmayan, aşırı kimlikçi bir tutum, bir dil kullanmayan, insanlara özellikle dinî kimlik olsun, kültürel kimlik olsun, etnik kimlik olsun veyahut da Türkiye'de ifade edildiği gibi "Bizim milliyetçiliğimiz kültürel milliyetçilik yoksa ırkçılıkla, falan filanla alakası yok." şeklinde yapılan ama kimseyi de ikna etmeyen yaklaşım biçimleriyle ilgili biz yurt dışında bunların âlâsını yaşıyoruz.

Bakın, şaşıracaksınız -tüm samimiyetimle söylüyorum bunu, bir muhalefet partisi milletvekili olarak söylemiyorum- Türkiye'de yaşadığımız ırkçılık, yabancı düşmanlığının onda 1'ini ben Almanya'da, Fransa'da, Hollanda'da yaşamadım. Hayatım boyunca bu meselelerle mücadele eden bir insan olarak bunu söylüyorum, arkadaşlarımız bunları biliyorlar. Dolayısıyla, sonuçta, bizim tablomuz o kadar vahim ki yurt dışıyla... Dedim ya, onun için bu mesele sadece bir iktidar eleştirisi meselesi değil, bizim toplumsal gerçekliğimiz bu. Bu toplumsal gerçekliğimizle ilgili iktidarı nereden eleştiriyorum ben? Çünkü bu tek kimlikçi politikayı, işte, biraz din sosu ekleyerek öyle bir noktaya taşıdı ki maalesef, ciddi bir ötekileştirme âdeta ülkede bir devlet politikası oldu. Bunun ötesinde yani bugün Kayseri'deki

olay... Ülkemizde pogrom oluyor. Almanya'da bu yaşanan olayın onda 1'i olsa yer yerinden oynar, bütün siyasiler orada olur, ortalıkta gerçekten bir hafta, iki hafta, üç hafta bunlar tartışılır. Bizim ülkemizde ne oluyor? Çaktırmayalım, üzerinde durmayalım vesaire. Ben samimiyetle söylüyorum, Allah'tan ki Cumhurbaşkanı'nın bu konularla ilgili net tutumu var. Eğer Cumhurbaşkanı'nın bu konuyla ilgili net tutumu olmasa var ya, çok daha beter olaylarla biz bu ülkede karşılaşacağız maalesef yani. Fakat şunu da biliyorum: Sayın Cumhurbaşkanı'nın bu tutumu olmasa maalesef iktidar ittifakının da çoğunluğunun böyle bir tutumu olmayacak. Niye? Çünkü bizim ülkemizde ötekileştirme zaten bir devlet politikası. Çoğulcu toplum düzeni bizim ülkemizde devlet politikası değil ki. Almanya'yı ben eleştiriyorum, Hollanda'yı eleştiriyorum fakat Hollanda'da, Almanya'da çoğulcu toplum düzeni bir devlet politikası. Yani her ortamda bu özellikle zikredilir; katılımcılık, çoğulculuk, farklılıkların eşitliği. Yani orada bana kimse sonuçta "Almanlıkla gurur duy. Almanlığına, Almanlara kendi varlığını armağan et..." Böyle bir dünya yok.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Sayın Vekilim, biraz haksızlık etmiyor musunuz? Hollanda'da Kur'an-ı Kerim yakıldı, Danimarka'da Kur'an-ı Kerim yakılıyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bir müsaade edin, müsaade edin.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Avrupa'yı överken Türkiye'ye haksızlık etmiyor musunuz?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Avrupa'yı övdüğümü siz söylüyorsunuz, ben söylemedim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ama bakın...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben mukayese...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Karşılaştırma...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, bak işte, hani iktidar meselesiyle ilgili bir şey söylemedim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hayır ama...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – İş buraya gelecekte o zaman...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama sen cümleyi söyleyip...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Çarpıtıyorsunuz söylediklerini, çarpıtıyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, müsaade edin, ben...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ülkemizle ilgili konuşuyoruz, iktidarla ilgili konuşmuyoruz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Mustafa Bey, ben neyi öveceğimi, neyi övmeyeceğimi kendim bilirim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şöyle: Biz milletvekiliyiz, karşılıklı konuşabiliriz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – AK PARTİ'nin programını okuyun. Mustafa Bey, bakın, AK PARTİ'nin programını okursanız AK PARTİ...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kendi ülkenizi bu kadar kötülemeyin yani biz böyle bir ülke değiliz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ha, işte, farkımız şu: Benim ölçüm adalettir, haktır, hukuktur.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben anlatacağım şimdi yaşananları...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sonuçta kendi ülkemde haksızlık yapıyorsa bunu dile getirmekle en fazla mükellef olan benim.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Şimdi en çok dile getirebilecek olan benim, anlatacağım birazdan.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yani Derya Hanım, bana AK PARTİ'yi anlatmayın, bana AK PARTİ'nin programını da anlatmayın, sizden çok daha iyi bilirim, kusura bakmayın.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben sizin daha önceki konuşmalarınızı biliyorum, şahidim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam yani dolayısıyla, sonuç itibarıyla, hani bu konuların özünde olan bu meselelerin...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben AK PARTİ'yle bu olayın alakasını görmüyorum, ben millet olarak anlatacağım, ben AK PARTİ olarak anlatmayacağım.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – O zaman, müsaade edin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – İşte, bakın, şu anda nasıl...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Olayı insanlarımız olarak değerlendireceğim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, şimdi, niye böyle yapıyorsunuz? Ya, siz kendi ülkenizde...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kendi insanımız olarak değerlendirmemiz lazım, kendi milletimizin bakışını değerlendiriyoruz burada.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, emredersiniz efendim, sizin dediğinizi yapalım. Bana bir konuşma metni verin, siz nasıl istiyorsanız öyle konuşayım o zaman.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yok, yok, hayır, bir dakika...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır, konuşma metni verelim demiyorum, istediğinizi konuşmayın demiyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne istiyorsunuz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama bir Türk vatandaşı olarak bu dediklerinizi doğru bulmuyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, bulmayabilirsiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sizin bu toplum içinde yaşamadığınızı düşünüyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Benden sonra da konuşursunuz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Gelir daha, konuşacağım zaten.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, benden sonra konuşursunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Hanım da söz alacak, orada da ifade edecek.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, benden sonra konuşun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Gaziantep'e gelin, yaşayın diyorum, bir ay yaşayın diyorum ya.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne oluyor bir ay yaşadığım zaman?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yaşayın, gerçekleri görün.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne gerçekleri göreceğim?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Görmediğiniz hayatı anlatıyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bak, şimdi, Cumhurbaşkanına böyle bir cümle kursanız size ne diyeceğini ben tahmin edebiliyorum. Bak, işte, temel problemlerden biri.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır, Cumhurbaşkanıyla alakalı bir durum yok ki.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bugün ülke öyle bir hâlde ki Cumhurbaşkanının o tutumunu, bu hususlarla ilgili ortaya koymaya çalıştım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Mustafa Bey, Derya Hanım dile getirdi, siz de görüşlerinizi...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Çarpıtmayın, Cumhurbaşkanımızın söylediğiyle ilgili farklı bir yorum yapmadım ki ben. Gaziantep’e gel, yaşa, halkta böyle bir durum yok dedim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama müsaade etsin, ben konuşayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Tamam, onlar dile getirdiler görüşlerini.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Müsaade edin, ben konuşayım. Siz Türkiye’yi ne kadar biliyorsanız ben de o kadar biliyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz de müsaade edin, bizi dinleyin, ondan sonra benim konuşmamla ilgili yorum yapın. Ben bir konuşmada bulunmadım şu anda.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – O zaman bırakın Allah aşkına ya!

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bekleyin, bitirsin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hanımefendi bitirsin, ben ondan sonra konuşayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ya, tabii, birbirimizi provoke etmezsek çok daha iyi olur.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, birbirimizi provoke etmeyelim arkadaşlar. Bana değil, o tarafa söyleyin.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama yani komisyon üyesi değil, buraya huzursuzluk çıkarmaya gelmiş.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Allah, Allah! Vay, vay, vay! “Komisyon üyesi değil.” Burası sizin babanızın yeri zaten sonuçta.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ben komisyon üyesiyim, konuşma hakkımı Mustafa Bey’e veriyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Toplumun, yaşamın içinden örnek verin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, Hanımefendi, sizi ne ilgilendirir benim nereden örnek vereceğim?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Şu anda toplumu yansıtmıyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sizi ne ilgilendirir? Sizi ilgilendirmez.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Toplumun yansıtan gerçekleri konuşun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sizi ilgilendirmez, sizi hiçbir şekilde ilgilendirmez.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Olur mu? Bana nasıl konuşuyorsunuz?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sizi ilgilendirmez.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bana bu şekilde konuşamazsınız.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Provoke ediyorsunuz Derya Hanım.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, ben konuşuyorum Hanımefendi.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Böyle bir konuşma...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Her komisyon toplantısında böyle yapıyorsunuz. İnsanların ifade özgürlüğünü gasbediyorsunuz. Bir alışkanlığa dönmüş sizde.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır efendim, alışkanlığa dönmemiş. Toplumun yansıtmayan bir konuşmayı haksız olarak dile getiriyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Tamam. Yok, alışkanlık...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Elbette, ben saygı duyuyorum, sonuna kadar dinlerim.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Kabul edilemez, aynen öyle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Vekilim...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır, Komisyon üyesi....

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ben sizinle aynı komisyon üyesiyim. Ne zaman muhalefetten birisi ağzını açsa aynı şeyi yapıyorsunuz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bu şekilde bir tavır bulunmamakta, o kadar herkes konuşmasını düzgün yapmakta.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Hayır, kabul etmiyorum, bırakacaksınız, konuşacak.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Haksız olduğu bir...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Şu odada en uygun konuşabilecek...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sırayla konuşmaya devam edebilirsek...
Mustafa Bey bitirsin.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bu tavrınızı kınıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Vekilim, buyurun, devam edin siz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hanımefediye söyleyin ya, siz niye bana söylüyorsunuz ki?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yapmadığım bir konuşmayla değerlendiriyor beni.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Vekilim...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Olacak şey değil ya, bana niye söylüyorsunuz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yapmadığım bir konuşmayla beni değerlendiriyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Vekilim, biraz sonra inşallah siz devam edeceksiniz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Müsaade etmiyorsunuz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Öyle bir hakkı yok, bulunmamakta.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bırakın, konuşsun insanlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biraz sonra Derya Vekilime de söz vereceğiz.

Teşekkür ederiz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Biz kendi konuşmasını dinledik, beni yapmadığım konuşmayla ilgili değerlendiriyor.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Dinlemiyorsunuz, bitirmedim adam cümlesini.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – İşte, bak, bir de yurt dışındaki insanları eleştiriyoruz. Eleştirelim, haklı olarak eleştiriyoruz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yurt dışını eleştirmiyorsun sen, Türkiye'yle ilgili eleştirin için diyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Derya Hanım, “sen” değil “siz” tadını kaçırmayın, lütfen yapmayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Mustafa Bey, buyurun, devam edin.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bizim ülkemizi bu kadar aşağılamayın.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – İnsan hakları raporlarını okuyun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Yeneroğlu, siz devam edin.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Benim Türk vatandaşımı, Kürt vatandaşımı, Alevi vatandaşımı lütfen aşağı çekmeyin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hanımefendiyle konuşacaksınız, böyle bir üslup yok ya!

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Hanımefendi bitiriyor.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Onların hepsi çok kıymetli ya, hepsi birbirinden kıymetli.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Vekilim... Vekilim, lütfen...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ya, Mustafa Bey, Allah aşkına, Avrupa Parlamentosunda milletvekilleri karşılıklı konuşamıyorlar mı?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Konuşuyorlar da bu şekilde ama o zaman bende Mustafa Bey...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Benim halkımın hepsi çok kıymetli.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama Mustafa Bey, bak, üstat, ben size müdahale ettim mi?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kürt’üm de kıymetli, Türk’üm de kıymetli, Alevi’m de kıymetli; hepsi kıymetli. İnsanlarımı aşağı çekmeyin ya!

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, niye kendinden geçiyor ki Hanımefendi? Biraz rahat olsun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz geçiyorsunuz, siz eleştiriyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, bir su verin, Allah aşkına, bir rahatlatın. İğne mi vurulması gerekiyor, ne yapılması...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır, benim vatandaşımı bu şekilde aşağıya çekmeye hakkınız yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biraz sonra söz aldığınızda...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben istediğim gibi konuşabilirim, sizi ilgilendirmez, tamam mı?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Beni ilgilendirmez diye bir cevap verme hakkınız bulunmamakta.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Bir söz verelim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Var tabii ki haddinizi bileceksiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır “Haddini bileceksin.” diye böyle bir üslup olamaz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben istediğim gibi konuşurum. Bakın, ben de haddimi bileceğim...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Lütfen nezaketimizi koruyalım, lütfen...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Olamaz, böyle aşağılayıcı konuşmaya...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben de size müdahale etmiyorum, ben de istediğim gibi konuşacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Nezaketimizi koruyalım...

Derya Vekilim, lütfen, rica ediyorum...

Sayın Yeneroğlu, buyurun, devam edin lütfen siz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Evet, tabii ki gerçekler acı ama netice itibarıyla bu gerçeklerle yüzleşmediğimiz takdirde o zaman yurt dışındaki kendi vatandaşlarımızın karşı karşıya kaldığı ötekileştirmelerle de gerçek anlamda mücadele edemeyiz. Zaten yaklaşım biçimleri bu oluyor. Arkadaşlar o ülkelere gittiği zaman sanki o ülkelerdeki gerçekleri ifade ediyorlar ve o ülkede birçok parlamenter de “Haklısınız, maalesef böyle durumlar var ama bunlarla şu, şu şekilde mücadele ediyoruz.” şeklinde cevap verirken biz böyle, bir siper psikolojisiyle, sanki hiçbir şey yokmuş, hep böyle yabancı propagandaymış gibi bir psikolojiye girip aslında olanı daha olumsuz noktaya getiriyoruz. Sizin yaptığımız şu anda bu.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben olumsuz bir kelime kullanmadım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Mustafa Bey, lütfen, şahsi olarak konuşmayın.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ben olumsuz bir kelime kullanmadım, bana konuşmayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Siz Komisyona konuşun Mustafa Bey.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Seda Hanım, bir kere de ona söyleyin.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz Dışişleri Komisyonuna konuşacaksınız, bana konuşmayın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Söyledim zaten ama Derya Hanım’la konuşmayın.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne demek “Şahsi olarak konuşmayın.” ya!

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Benim Türk vatandaşım kötü değil diyorum. Kürt vatandaşım kötü değil diyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Hayır, komisyona konuşun ya.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben öyle yapıyorum zaten ya!

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – E, tamam, dönüp dönüp gerek yok yani tekrar provoke etmeye.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Alevi vatandaşım kötü değil diyorum. Bunu kötüleyen sizsiniz. Konuşmanızın kelimelerine siz bakın.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne diyorum?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – “Kötü.” mü dedi? Nerede kullandı? Tutanak çıkarın Derya Hanım, tutanak çıkarın.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kötü şekilde aşağılayan sizsiniz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Uyduruyorsunuz şimdi de. Tutanak çıkarın, tutanak, tutanak!

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – “Kötü yorumluyoruz.” diyen sizsiniz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Tutanak çıkarın Derya Hanım.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bizim vatandaşlarımızı biz “kötü” olarak değerlendirmiyoruz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Öyle provoke edemezsiniz Derya Hanım.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz “kötü” olarak değerlendiriyorsunuz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Şu andaki çıkışınız da konuşulan şeylerden rahatsızlığımızı ve hakikatini ortaya çıkarıyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hanımefendi dinlememiş ki.

TALİH ÖZCAN (Düzce) – Derya Hanım, biraz sakin olun, dinleyin.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Çıkm, bir yürüyün bence.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Lütfen karşılıklı konuşmayalım, lütfen...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Şahsıma konuşuyor beyefendi, kendisi komisyona konuşsun.

TALİH ÖZCAN (Düzce) – Görüşünü belirtsin, siz de görüşünüzü belirtirsiniz sonra.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Lütfen yani gelmeyin böyle bir şeye, rica edeceğim.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ben özür diliyorum, bir cümle söyleyeceğim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Lütfen, estağfurullah...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Şimdi, bu meselenin çıkış noktası şurası: Siz Hollanda'yı göklere çıkarırken...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yapmayın, bak ama yapmayın...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ama cümlemi bitireyim, bana öyle cevap verin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama üstat, benim cümlelerimle beni eleştirin, saygı duyarım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Mustafa Bey, soru-cevaplı ilerlemeyelim. Sayın Yeneroğlu bitirsin konuşmasını, sonra devam eder herkes konuşmaya; sırayla gidelim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – ...ama benim kullanmadığım cümlelerle beni yargılamayın. Bakın, ben size yapmıyorum bunu.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Hollanda'yı örnek verdiniz mi?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama siz diyorsunuz ki: "Göklere çıkardı." bilmem ne. Ben niye göklere çıkarayım Hollanda'yı ya? Hollanda'da da her gün benim vatandaşım her türlü ayrımcılık yapıyor.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ben de onu söylüyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Biz de aynı şeyleri söylüyoruz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, tamam da Mustafa Bey, ben sonuçta...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama bunun yine söylenmemesi gerekiyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, Asteriks-Oburiks hikâyesini bilir misiniz siz?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Biliyoruz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Şimdi, Asteriks'e Romalılarla kavga etmeye gidince ikide bir sihirli bir içecek verirler, Oburiks'e vermezler. Niye biliyor musunuz? Çünkü Oburiks küçükken kazana düşmüş, o sebepten dolayı ona verme gereği duymazlar. Ben kazandan çıkan bir insanım. Dolayısıyla, ne oluyor ne bitiyor, bunları çok çok iyi bilen bir insanım, onun için... Şimdi, bakın, ben size samimiyetle söylüyorum...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Eyvallah, tecrübenize saygı duyuyoruz, bunu yadsımıyoruz ama...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama ya, ben bir acıyı ifade ediyorum. Ben şunu diyorum: Wilders gibi İslam düşmanlığı yapan...

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Yani, ona bakıyor olmak lazım.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – ...Wilders gibi ırkçılık yapan bir insan bile -inanın, tüm samimiyetimle- bizim ülkemizdeki aşırı... Bizim ülkemizde insan yakıyorlar, böyle bir şey olabilir mi ya!

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Karşılıklı konuşmayı bırakabilir miyiz, çok rica edeceğim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yani ben Kur'an yakmayı takdir mi ediyorum Allah aşkına?

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) – Ben böyle bir şey söylemedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Yeneroğlu, konuşmanıza devam eder misiniz, ben rica ediyorum, lütfen. Karşılıklı konuşmayalım lütfen.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, müdahale ettirmeyecekseniz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Siz şahsi olarak bir şey söylemezseniz müdahale edilmez zaten.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben şahsi olarak bir şey söylüyorum, hanımefendi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Evet, “Hanımefendi” diye hitap etmezseniz, gerek yok yani...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) - Vay, vay, vay! Ben şahsi olarak bir şey söylüyorum... Yapmayın, Allah aşkına!

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ne olur siz de sakin olun, hanımefendi de sakin olsun. Karşılıklı ve sakin bir şekilde devam edelim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben gayet sakinim, gayet sakinim. Burada Komisyon Başkanlığı görevinizi lütfen tarafsız bir biçimde yaparsanız sevinirim. Bir de ben burada misafir falan değilim, tamam mı? Ben milletvekiliyim, burası kimsenin kendine has bir yeri değil. Bütün parlamenterlerin ne kadar yetkisi varsa benim de burada o kadar yetkim var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Çok doğru ama komisyon üyesi değilsiniz. Lütfen üslubunuza dikkat edin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yani misafir falan değilim, komisyon üyesi değilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Lütfen üslubunuza dikkat edin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hangi üslubuma dikkat edeyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Şu anda kullandığınız üsluba.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ne varmış?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Diğer vekillere, bana karşı kullandığınız üsluba.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) - Oo, hem de “diğer vekiller” oldu; vay, vay, vay!

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Evet, lütfen. Herkese karşı kullandığınız üsluba lütfen dikkat edin.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben ne konuşacağımı çok iyi biliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yani nezaketle başladık, öyle devam etsin isterim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – E, tamam, o nezaketi ben bozmadım.

Evet, müsaade ederseniz ben konuşmamı sürdüreceğim.

Evet, ülkemizdeki tahammülsüzlük örneklerini çok güzel bir biçimde görüyoruz maalesef.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Gene devam ediyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Devam etmeyin, devam etmeyin. Arkadaşlar...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Gene devam ediyorsunuz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Düşünme özgürlüğü de mi bitti, o da mı yok? İfade özgürlüğü de mi yok?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Konuşması...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ne düşündüğünü ifade etme özgürlüğü de mi yok? Ediyor işte. Allah, Allah!

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Eskiden yoktu, şimdi var ama gerçekten.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yo, eskiden de ciddi problemlerimiz vardı.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ama cidden sizin anlattığınız konuyu ben çok iyi anladım. Siz diyorsunuz ki: “Yurt dışında bir ayrımcılık yapıldığında, bir ırkçılık yapıldığında biz itiraz ediyoruz.”

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Haklı olarak itiraz edeceğiz.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Edeceğiz. Ülkemizde yapıldığında da buna en fazla itiraz eden zaten biziz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Olmalıyız. E, tamam, arkadaşlar itiraz etmemeli o zaman.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Bizim iktidarımız döneminde Kürt dilinin siyasi propagandada kullanılmasından tutun da...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – E, tamam üstadım, ben anlatıyorum, arkadaşlar itiraz etmemeli o zaman.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Siyasi propagandada kullanılmasından tutun da...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Mikrofona konuşmadığımızda, söz almadığımızda zaten...

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Neyse, siz bitirince biz de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Yeneroğlu bitirsin, herkes sırayla konuşsun yani bu çok kolay ve düzgün bir üslup.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Sorun yok, sorun yok.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ben konuya dönelim diye.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Anlıyorum, anlıyorum, haklısınız, tamam.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Genel konuşsun, kişiselleştirmeden konuşsun.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Derya Hanım, bir dahaki Meclis ve komisyon toplantılarında sizden konuşma metni isteyeceğim ben, siz nasıl istiyorsanız öyle konuşacağım.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır, benim istediğim gibi konuşmayın, komisyona konuşun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Hanım, teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Yeneroğlu.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bundan sonra size yönelik konuşmuyorum, lütfen şahsi olarak almayın, samimiyetle belirtiyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – İnşallah.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ama algı meselesi bu aynı zamanda.

Değerli arkadaşlar, ben AK PARTİ'nin, özellikle Hükümet ilk altı ayına girdiğinde yurt dışı vatandaşlar politikasıyla ilgili 15 Kasım'da bir basın toplantısı düzenledim. Ne vadedildi, ne ortaya konuldu; bunlarla ilgili gerçekliği ortaya koymaya çalıştım. Aynı şekilde bir yıllık karneyi de 8 Temmuz'da açıkladım. Sayın Cumhurbaşkanının burada bizzat adını taşıyan bir seçim beyannamesi seçimlerden önce yayınlanmıştı. Burada 34 madde paylaşıldı. Bu 34 maddenin bugüne kadar sadece bir buçuğu -bir buçuğu diyorum özellikle- biri telefon konusuyla ilgili gerçekleştirildi, diğeri de emeklilerle ilgili bu araç meselesinde. Vaat herkesle ilgili bir vaatti fakat emeklilere kısıtlı olarak uygulandı. Bu konularla ilgili de diğer milletvekillerimizin özellikle hassasiyetini istihdam ediyorum çünkü yürütmeyi denetim görevinin, sadece muhalefet milletvekillerine değil, burada yasamanın tümüne ait olduğunu düşünüyorum. Arkadaşlarımız da bu konuda çaba gösterirlerse sevinirim. Diasporayı temsil eden milletvekillerimiz seçildi doğrudan, iktidar partisinden de 3 arkadaşımız seçildi. Bakın, özellikle bu arkadaşlarımız da burada olmalı, bu meseleleri takip etmeli çünkü bu arkadaşlarımızın öncelikli misyonları, öncelikli görevleri bu.

Şimdi örnek vereceğim: Geçmişte, gerçekten, 62'nci, 63'üncü, 64'üncü ve 65'inci Hükümet Programı takip edildiği takdirde Hükümet programlarında yurt dışı Türklere yönelik ciddi bir vizyon ortaya konulmuştu fakat 2015 sonrası Türkiye'nin de içine düştüğü şartlar sebebiyle 2018 Seçim Beyannamesi'nde vadedilen birçok vaat maalesef gerçekleştirilmedi. Onların bir kısmı 2018 Seçim Beyannamesi'nden 2023 Seçim Beyannamesi'ne alındı ve 2023 Seçim Beyannamesi'ndeki durumu ortaya koydum. Başarılı bir yurt dışı vatandaşlar politikasının temel şartlarını ifade ettim; içeride demokrasi, toplumsal huzur, toplumsal farklılıkların eşitliği, bunları tartışmama, kabul etme, bunların gereğiyle ilgili de yurt dışında bunları savunma. Bizim yurt dışı Türklere en büyük hizmetimiz bu olur. Niye? Çünkü yurt dışında, örneğin Almanya'da, Hollanda'da, Fransa'da bizim garantimiz nedir? Teminatımız oradaki çoğulcu anayasadır; farklılıkları eşit kabul eden, farklılıkları kucaklayan, benim orada Türk olarak var olma hakkıma sahip çıkan, buna saygı duyan devlet anlayışıdır. Bu bütün dünya için geçerli olan bir şeydir. Dolayısıyla, aynı anlayışı biz ne düzeyde ortaya koyarsak o düzeyde de o insanlara söyleyecek sözümüz olur; onu söylemeye çalışıyorum.

Şimdi, bakın, YTB'nin çok önemli faaliyetleri var ancak ülkemizde tabii, 2015'lerde "gurbetçi" kelimesi çok yaygın kullanılıyordu, en rahatsız olduğum kelimelerden biriydi. O sebepten dolayı artık ülkemizde oturmuş bir "diaspora" kavramı var. Elbette diasporik tanım her yerde tam oturmamış, elbette insanlarımızın kendilerini bu şekilde tanımlamamaları çok normal ama Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bu kavramı çalışma kavramı olarak kullanması da önemli ama diaspora çalışmalarının önemli bir boyutu var, o da şu: Diaspora çalışmalarının sessiz yürütülmesi lazım, aşırı hamaset ortaya koyduğunuz zaman o ülkelerde kolordu olarak algılanırsınız. Şimdi, mesela, Türkiye'de algılanılabileceği gibi. Bugün mesela, Türkiye'de bir Suriye partisi kurulduğunu düşünün, Suriyelilerin partisinin kurulduğunu düşünün; yer yerinden oynar, ortalık yıkılır. Ben kurulsun anlamında bir şey söylemiyorum ha, yanlış anlaşılmasın lütfen ama gerçeklerimizi görelim anlamında söylüyorum. Şimdi, yurt dışında da ben bu sebepten dolayı etnik partilere itiraz ediyorum. Anladığım kadarıyla arkadaşlarımızın tutumu da o çünkü maalesef azınlıklar öyle, farklı çoğunluk ortamlarında olması gerekiyor, kitle partilerinde olması gerekiyor; kitle partilerinde ancak azınlıkların hakları hukukları doğru savunulabilir. Diaspora politikalarıyla ilgili bir tanım ortaya konuldu ama bu iddianın gereği konusuyla ilgili biz bunun çok gerisindeyiz. O da niye? Bu iddiaya uygun hareket edebilmemiz için bunun örnekleri var. Bakın, hani övme mövme değil, Almanya'nın Kazakistan'la eğitim ve kültür iş birliği anlaşmasını inceleyin lütfen, samimiyetle belirtiyorum; Kırgızistan'la eğitim kültür iş birliği anlaşmasını imzalayın. Fransa'nın birçok ülkeyle kendi vatandaşlarının haklarını

hukuklarını korumak için yaptığı eğitim ve kültür anlaşmasını imzalayın, başka birçok ülke sayılabilir. Bizim durumumuz ne biliyor musunuz, bizim durumumuz ne maalesef? Bizim bu vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı ülkelerde- özellikle Kıta Avrupa'sında, yüzde 85 popülasyonumuz orada- bu anlaşmaları imzaladığımız zaman orada ne götürüyorsunuz? En aktüel anlaşma 1961 yılında Belçika'yla. Bizim Avusturya'yla, Danimarka'yla daha eğitim ve kültür iş birliği anlaşmamız yok maalesef ve ben Türkiye'ye geldiğimde en önemli çabalarımın biri buydu. Lütfen popülizm yapmayalım; lütfen tek kimlikçi bir dil, tutum, o ülkede vatandaşlarımızın tabiri caizse dayak yiyeceği bir yaklaşım biçimi kullanmayalım. Biz, sonuçta asıl yapılması gerekenleri, asıl olması gerekenleri, o ülkelerde de tehdit olarak algılanmayacak düzeyde çoğulculuğu esas alarak oradaki vatandaşımızın tamamıyla apolitik bir biçimde dilini, kültürünü, geleneklerini öğrenmesi, geliştirmesiyle ilgili politikalara öncelik tanıyalım ki o ülkeler bizim oradaki varlığımızı tehdit olarak kabul etmesin. Meselemiz buydu, derdimiz buydu. Bugün dahi bizim Avusturya'yla, Danimarka'yla eğitim ve kültür iş birliği anlaşmamız yok. Bunun bedeli neydi biliyor musun Değerli Dostum? Yani bunun bedeli şu oldu: Avusturya'da imamların, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından oradaki işte ATİB tarafından görevlendirilen imamların oradaki ilişiği yavaş yavaş kesildi. Fransa'da aynı durumu yaşıyoruz biz, Fransa'da da 600 binin üzerinde orada bir popülasyonumuz var. Ne oluyor? Bu yanlış politikalar sebebiyle orada da DİTİB mekanizmasının ilişiği kesiliyor. Almanya'da da aynı süreç işliyor.

Şimdi, ben bunları niye söylüyorum? Türkiye'nin diaspora politikası benim gözümde aynı zamanda Türkiye'nin bir millî güvenlik politikası yani Türkiye, diasporasıyla ilgilenmek zorunda olan bir ülke. İlgilenmediği takdirde -özellikle son 15 Temmuzdan sonra gelişen hadiseleri biliyorsunuz- antdiasporalar geliyor yurt dışında ama Türkiye kendi toplumsal sorunlarını çözmediği takdirde bu antdiasporalar daha geniş bir biçimde geliyor. Niye? İçeride huzur bulmayan toplumsal kesimler dışarıda siyasallaşılıyor, zamanla ötekileşiyor, bu ötekileşme Türkiye'ye bir millî güvenlik sorunu olarak geri dönüyor. Dolayısıyla diaspora politikalarının pozitif boyutları olduğu gibi, önleyici tedbirler almadığımız takdirde, kendi vatandaşımızın tamamını kucaklamadığımız takdirde birçok boyutuyla ilgili size tehdit olarak geri dönüyor maalesef. O sebepten dolayı bu meseleyi iktidar-muhalefet şeklinde algılamaktan kesinlikle uzak durmamız lazım. Böyle "Hepimiz çok iyiyiz, çok yakışıklıyız; çok güzel şeyler yapıyoruz. Niye bizi beğenmiyorlar? Niye bize kızıyorlar?" şeklinde yaklaşım biçiminden daha ziyade çok ciddi öz eleştiriyle bu meselelere yaklaşmamız gerekiyor. Detaya girmek istemiyorum, eğitim iş birliği anlaşmaları gerçekten çok muazzam bir alan, bu konunun üzerinde çok büyük bir ciddiyetle durulması gerekiyor.

Yapısal ciddi sorunlarımız var. Bakın, yürütmeye maalesef YTB elinden gelen çabayı ortaya koymaya çalışıyor ama şöyle bir problemi var...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yirmi dakika kadar oldu, birkaç dakika içinde toparlayabilirsiniz...

Süreye kısıtlama getirmek istemiyorum rahat rahat konuşalım diye ama yani çok uzun sürdü.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Biz, Abdullah Bey'i bir buçuk saat burada dinledik, müsaade edin de ben de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Bize kırk dakikalık bir sunum yaptı Abdullah Bey.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Zaten on beş dakikam sonuç itibarıyla saçma sapan tartışmaya gitti yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ya, ben rica ediyorum üç dört dakika içinde toparlayabilirsiniz çok memnun olurum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ben müsaadenizle konuşmamı bitireceğim. Siz eğer kesmek isterseniz o sizin takdiriniz, istediğiniz zaman da kalkıp çıkarım, hiç problem yok yani. Nezaket, o konudaki takdir sizin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Estağfurullah, niye öyle bir şey olsun?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Eyvallah, hani ben durumu söyleyeyim çünkü bu konuların önemli olduğunu düşünüyorum. Netice itibarıyla bu konuların dile getirilmesi gerektiğini de özellikle ifade ediyorum. Çünkü bu konular gerçekten yapılmalı, yapılmadığı takdirde çok daha büyük sorunlarla biz karşı karşıya kalacağız millet olarak, devlet olarak.

Bakın, demin siz de belirttiniz, çok önemli; 2018 Seçim Beyannamesi’nde, “Yurt Dışı Türkler Komisyonu” adıyla daimî bir ihtisas komisyonu kurulması AK PARTİ’nin seçim beyannamesinde vardı. Ne oldu biliyor musunuz? O kaldırıldı. Şu anda ne yazıyor? “Vatandaşlarımızın TBMM’de temsilini güçlendireceğiz.” diyor ama ihtisas komisyonu konusu kaldırıldı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – 2023...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Okursunuz, yazıyor orada, ben size zaten...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Benim önümde de var...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam işte. “TBMM’de daha güçlü şekilde temsil edilmesine yönelik çalışma ve düzenlemeler yapacağız, yurt dışındaki vatandaşlarımızın TBMM’de temsilini güçlendireceğiz.” 2018’de ne yazıyordu? “ ‘Yurt Dışı Türkler Komisyonu’ adıyla daimî bir ihtisas komisyonu kurulmasını sağlayacağız.” Şimdi, bundan geri gittik. O zaman da zaten ben buna şiddetle tepki göstermişim, bu yanlış bir şey. Neden? Çünkü vatandaşlarımıza bunun sözünü verdik o zaman biz. Bu verdiğimiz sözü yerine getirmediğimiz maalesef ve bunun arkasında durulmadığı maalesef. Bugün de bu önemli bir konu. Neden? Çünkü Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı olsun, bunun ötesinde Dışişleri Bakanlığı bünyesinde, Çalışma Sosyal ve Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde yurt dışındaki Türklerle ilgili ciddi çalışmalar var. Bu ciddi çalışmaların yasamada ciddi manada bir takip mekanizması olması lazım, bunun bir karşılığı olması lazım. O sebepten dolayı da daimî bir ihtisas komisyonunun zorunlu olduğunu düşünüyorum. Hatta bunu geçtim, ben 2018 yılında “Göç ve Diaspora Komisyonu” diye kanun teklifi verdim. Niye? Çünkü ülkemizin ciddi bir göç meselesi de var. Bu göç meselesinde beyin göçü sorunumuz var, ciddi manada insanımız yurt dışına gidiyor. E, Türkiye’ye gelen göç var, bunun beraberinde getirdiği ciddi meseleler var. Dolayısıyla bütün Batı Avrupa ülkelerinin önemli bir bölümünde göç komisyonları vardır. Biz bunu da sağlayabiliriz. Demin siz de ifade buyurdunuz bu konuyu, dediniz ki: “Arzu ediyoruz.”

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ortak görüşümüz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – E, o zaman, biz milletvekiliyiz -arzu ediyorsak- siz bir kanun teklifi hazırlayın, biz de imza atalım, her türlü desteği verelim, eminim partilerüstü destek olacaktır. Siz de AK PARTİ’den bu konuda destek alırsanız hemen yakın zamanda bu konuda komisyonumuzu kurmuş oluruz. Ben bu konuda, özellikle demin hani arzu ettiğinizin de gereğini yerine getirme konusunda çabanızı ortaya koymanızı istirham ediyorum.

Şimdi, bakın, “göç” diyoruz, “diaspora” diyoruz, “Müslüman azınlıklar” diyoruz. Maalesef, Türkiye’de yurt dışı Türklerle ilgili o kadar üniversitemiz var, bir tane enstitü yok, bir tane enstitü yok. “Müslüman azınlıklar” diyoruz, “İslam düşmanlığı meselesi” diyoruz. Ben size sadece Almanya’da onlarca yer sayabilirim, bizim Türkiye’de Müslüman azınlıklarla ilgili bir tane enstitümüz yok, insan yetiştirilmiyor. Bu konular sağlıklı, sistematik bir biçimde ele alınan çalışmalar değil. Avrupa ülkelerinde özellikle kendi azınlıklarını koruma konusunda o kadar ciddi mekanizmalar var ki, inanın bunların mukayesesini yapalım, ben size çok detaylı olarak sunabilirim ayrıca. Bunlarla ilgili bizde hiçbir çalışma yok. Dolayısıyla bu devasa çalışmaları yapıyorlar -Allah razı olsun arkadaşlardan-

ama mesela bütçelerini sorsak o kadar küçük bütçeleri var ki bu bütçeyle bu çalışmaların normalde yapılması bile başlı başına bir büyük bir “challenge” büyük bir iddia. Dolayısıyla o çalışmaların önemli bir bölümünün detayına girdiğimiz takdirde arzu edilen düzeyde yapamadıklarına ben eminim. Niye? Arzu ettikleri düzeyde yani kendi arzu ettikleri... Niye? Bütçe yok çünkü sonuçta. Yurt dışı vatandaşlar için bütçenin toplamı -bu bahsettiğimiz şeyler- zannedersen 100 milyonun altında. E, bu, bugün itibarıyla 3 milyon dolar falan ediyor. 3 milyon dolarla ne yapabilirsiniz ki? Arada birçok STK'nin bütçesinin onda 1'inden daha az bir bütçe bu. Dolayısıyla bu meseleleri bu çerçevede görmemiz lazım.

Yurt dışı vatandaşlarla ilgili özellikle seçim beyannamelerinde çok garip vaatler var. Yurt dışı vatandaşlara biz TOKİ evleri vadediyoruz. Sonuçta bunlar zaten gerçekleşmiyor ama gerek de olmayan şeyler çünkü yurt dışı vatandaşlarımızın meseleleri, öncelikleri çok çok daha farklı noktada.

Aşırı sağ ve İslam düşmanlığıyla mücadele ediyoruz. Çok önemli, evet, yurt dışındaki vatandaşlarımızı ve Müslümanları tehdit edecek düzeyde, her gün tehdit eden düzeyde yurt dışında aşırı sağ yükseliyor: Fransa'da yüzde 30'un üzerinde, Doğu Almanya'da yüzde 30'da, Avusturya'da FPÖ yüzde 25'le 1'inci parti, İtalya'da iktidar partisi ama bakın, lütfen kızmayın, samimiyetle söylüyorum, içim yandığı için söylüyorum; oradaki bu bahsettiğimiz şeyleri hiç küçümsemiyorum, azımsamıyorum, her gün Almanya'da sadece İslam düşmanlığı saikiyle işlenen 5 olay var fakat ben Türkiye'deki olan bitenlerle mukayese ettiğim zaman inanın mahcup oluyorum, bir Türk olarak mahcup oluyorum. Niye? Çünkü bizim ülkemizde olan olaylar oranın çok çok daha ilerisinde ve fark şu: Ben onlara bunu anlattığım zaman “Mustafa Bey, nasıl böyle bir şey dersiniz?” demiyorlar bana. “Çalışıyoruz, gayret gösteriyoruz.” derler, “Bizde devlet politikası, biliyorsunuz.” derler. E, biz bunları diyemiyoruz, böyle bir sıkıntımız var, ben de bunu ifade etmeye çalışıyorum. İşte size en son Kayseri'den örnek verdim. Gerçekten bizim ülkemizde Le Pen'in, Wilders'in hayal edebileceğinden daha ağır ötekileştirme ve ayrımcılık söz konusu, bunu göz ardı edemeyiz; bununla mücadelenin de ancak bir devlet politikası olarak ele alınması gerekiyor. İçişleri Bakanı Kayseri'yi ziyaret ediyor; güvenliği sağlayamadığı gibi, saldırıları engelleyemediği gibi, insanlara geçmiş olsun ziyaretinde bile bulunmuyor. Almanya'da böyle bir olay olsa var ya, biz ortalığı yıkarız, ortalığı yıkarız yani “Böyle bir şey nasıl olabilir?” diye yani akıllarından geçiremezler öyle bir şeyi ama bizim ülkemizde sıradan bir durum. Antalya'da 17 yaşındaki bir genç, Suriyeli olduğu için öldürülüyor ve siyaset oralı oluyor.

Şimdi, YTB'yle ilgili üst politika belgeleri var. On İkinci Kalkınma Planı'nda ciddi bir çerçeve ortaya konulmuş. YTB'nin 2024-2028 Strateji Planı'nda başta koordinasyon kurulu olmak üzere önemli iddialar var çünkü yapısal konuları ben çok önemsiyorum ama bu koordinasyon kuruluyla ilgili durum biliyorsunuz, yurt dışı vatandaşlar için danışma meclislerinin oluşturulması vardı 2018'de; tamam, bu zorluklar var, yurt dışında da problemler olabilir yani bunun kurulmasıyla ilgili, sıkıntılar olabilir ama YTB'nin koordinasyon kapasitesini bütün kurumlar dikkate alınsınlar. Yani arkadaşlarımız, bürokratlar elbette bunu söyleyemeyecek ama maalesef YTB'nin koordinasyon görevini birçok kurum Türkiye'de kabul etmiyor, bunu biliyoruz, fiilen kabul etmiyor. Kabul etmediği için bu konularda da ciddi sıkıntılar yaşanıyor, koordinasyonsuzluk sıkıntıları. Dolayısıyla 2023'te danışma meclisleri rafa kaldırılmıştı ama bu koordinasyon kurulunun lütfen gereği yapılsın. Bunu özellikle istirham ediyorum.

2024'te Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda da yine çok önemli hususlar vardı. Bu konularda vaktinizi fazla almak istemediğim için detaya girmeyeceğim ama bunlarla ilgili de yapılması gereken çok önemli çalışmalar var. Yine 2024-2028'de Stratejik Rapor'da “Başkanlığa verilen görev ve sorumlulukların amaç ve hedeflerle bağlı güçlendirilmelidir.” diyor. Haklı, zimni bir eleştiri de var burada çünkü ciddi eksiklikler var. Bu konuda Yurt Dışı Türkler Komisyonunun da YTB'ye destek vermesi gerektiğini de özellikle düşünüyorum, bunun altını çiziyorum. Dolayısıyla bunu yaptığımız takdirde çok daha pozitif şeyler konuşabiliriz, bu hususları konuşabiliriz diye düşünüyorum.

Birkaç tane sorum da olacak. Bir, özellikle hani önemli kavramlar kullanıyoruz: İnsan hakları ihlallerinin raporlanması, demokrasi, aktif katılım, bunlar çok önemli ama işte gerçekliğimiz maalesef farklı.

Başarılı siyasetçilerle bir araya getirmeden bahsetti YTB. Ümit ediyorum ki Cumhuriyet Halk Partili başarılı siyasetçilerle de yurt dışı vatandaşlarımızı bir araya getiriyordur çünkü maalesef son yıllarda sadece iktidar partisine odaklı bir ortam, bir görüntü ortaya konuluyor. Bu da neticede Türkiye'ye uymuyor. Sadece AK PARTİ'de başarılı siyasetçiler yoktur diye düşünüyorum, başka siyasi partilerde de başarılı siyasetçiler vardır diyorum. Eğer yurt dışındaki biz farklılıklarımızı ortaya koyma... Ki o ülkelerden bunu talep ediyoruz; eğer bunu talep ediyorsak, çoğulculuk talep ediyorsak o zaman kendimizin de çoğulcu bir duruş ortaya koymamız gerekiyor.

Diasporayı temsil eden Parlamenteoya seçilmiş vekillerin burada olmaması gerçekten üzücü, bunu özellikle çizerek ifade ediyorum.

Uluslararası öğrenci sayısı düştü. Neden düştü? Ben de ekleyeyim: Ciddi hayat pahalılığı, üniversitelerin ölçüsüz harçları -bunu biliyorsunuz, çok ciddi ölçüsüz harçlar veriyorlar- ama maalesef de ülkemizde gün geçtikçe artan ırkçılık ve yabancı düşmanlığı ve bu çok ciddi manada insanları... Siz, Arap televizyonlarını takip ettiğiniz zaman ülkede olan bitenlere şaşıracaksınız, hatta belki tepki göstereceksiniz "Ya, bu kadar da değil!" diyeceksiniz ama maalesef dayak yiyen insan olayı farklı değerlendirir. Dolayısıyla onların penceresinden de bazı şeylere bakmak gerekir diye düşünüyorum.

YTB çalışmaları tamamıyla bence apolitik olmalı. "Diaspora" kelimesi çok güçlü, çok sesli kullanılmamalı; kullanıldığı takdirde bunun bedelini oradaki vatandaşlarımız ödüyor. Tüm renkliliklerimize eşit davranılmalı. Almanya'da -sonuçta bizim vatandaşlarımız- farklı etnisitelere, farklı inançlara mensup insanlarımız var, bunları da kucaklamamız gerektiğini düşünüyorum ama Türkiye'de ne kadar kucaklayabiliyorsak tabii ki yurt dışında da aynı kısıtlarımız söz konusu.

Son iki konu. kamu kurumlarının orada güçlendirilmesi doğru değil. Bakın, böyle bir gündem alınırsa YTB yurt dışında bir mekanizma kurmamalı. Öyle bir düşünce var mı yok mu bilmiyorum, söylendiği için hani öyle bir iddia var diye söylemiyorum ama bu imkânları oradaki STK'lere... Bu da doğrudan mesela, neyin nasıl yapılabileceğiyle ilgili çalışmalar oraya gönderilmeli, yoksa insan kaynağı gönderilmemeli, bu çok maliyetli bir iş.

Ben aynı şekilde Maarif Vakfı ve Yunus Emre Enstitüsüyle ilgili aynı şeyleri düşünüyorum. Niye? Çünkü bakıyorum, birçok kurum maalesef -üzülerek söylüyorum- çiftliğe dönüşüyor; onun arkadaşı, bunun amcasının oğlu, şunun teyzesinin oğlu, bunun şusu. Şu anki mevcut örneklerden de verebilirim, Köln'den de verebilirim, Berlin'den de verebilirim ama üzülüyorum buna. Kendi insanım, kendi arkadaşlarımız ama "Yapmayın etmeyin. Allah aşkına ya, bunun illa gündeme gelmesi mi lazım?" diyorum ama maalesef yapıyorlar. Etrafındaki insanları, uzman da olmayan, alakasız... Ciddi maliyetler var, bunları bu ülkenin vergi mükellefi ödüyor sonuçta.

"Nachhilfe" kursları YTB'nin işi değil veya oradaki kurumların da işi değil, Maarifin de işi değil, oradaki STK'ler bunu zaten fazlasıyla yapıyor. Ben sadece şunu söylüyorum: Yani neyin nasıl yapılması gerektiğiyle ilgili eğer bu arkadaşlarımıza destek verilebiliyorsa bu olmalı, onun ötesinde STK'lerin yerine geçecek... Ki bu zaten fiilen mümkün değil, böyle bir iddiaya da oraya gidilmemeli. Özellikle ciddi kitap çalışmaları ama oranın yaş grubuna yönelik, pedagojik, didaktik olarak oraya uyan... Türkiye'deki sonuçta bu yaklaşım biçimiyle biz oraya kitap gönderirsek olmaz, bunun bir karşılığı yok orada yani çünkü orada savunduğumuz değerler maalesef Türkiye'deki müfredatla örtüşmüyor. Fransa'da okul açması çok yanlış bir şey. Ha, müttekabiliyet çerçevesinde, Fransa yaptığı

için sadece yapabilir, bunun ötesinde çok yanlış işler. Orada STK'lerimiz var, çok daha başka işlere para harcamamız lazım. Bizim çok paramız yok ki az paramız var "Bu az para en uygun nereye harcanır?" onun üzerinde durulması lazım.

Burs konusunu çok önemsiyorum. "Yüksek lisans ve doktora bursları." dediniz. Özellikle yurt dışındaki Türk vatandaşlarının meseleleriyle ilgili doktora burslarının ne olduğunu, hangi doktora tezlerinin çalışıldığını, hangi yüksek lisans tezlerinin çalışıldığını; bunları aynı zamanda desteklemenizi, yayınlanmasını da desteklemenizi arzu ediyorum, bunların önemli olduğunu düşünüyorum. Bu konuda nitelikli çalışmalarını da aynı zamanda kısmen ödüllendiriyorsunuz, onu belirttiniz ama bu çalışmaların tabii ne olduğunu biz bilmiyoruz. Yani özellikle nitelikli tezlerin kamuoyunda yansıtılmasının ben çok değerli olduğu kanaatindeyim. Özellikle ciddi manada doktora çalışmalarının teşvik edilmesi gerekiyor, bütün ülkelerle ilgili. Bakın, yalvardım ben yıllarca, Fransa'da din-devlet ilişkileriyle ilgili oradaki Müslümanların statüsünü esas alarak çalışmalar yapılması gerekiyor. Oradaki sonuçta kendi vatandaşlarımızın, soydaşlarımızın durumunu... Fransa'daki örneğin, sonuçta işte kuzeydeki Alsace'daki Almanlarla mukayese etme, bilmem, Basklarla mukayese etme -Almanya'da azınlıklar var, etnik azınlıklar var- Danlarla, Sorblarla mukayese etme; bu konuda çok ciddi yapılması gereken çalışmalar var. Biz bunların çok uzağındayız maalesef. Dinî azınlıklarla ilgili bütün ülkelerin din-devlet ilişkilerini çalışmamız gerekiyor. Bu, din devlet ilişkileri içerisinde Müslümanların konumlarıyla ilgili çok nitelikli çalışmalar ortaya konulması gerekiyor. Elbette, bunu size söylüyorum ve kendime de söylüyorum yani bu sonuçta bir şey değil, aynı zamanda bir öz eleştiri olarak da bunu ifade ediyorum.

Bakın -son bir cümle- ben şu çalışmayı yaptım, bunu da size devrediyorum, samimiyetle söylüyorum. İlk geldiğimde Türkiye'ye dedim ki: Madem hani İslam düşmanlığı, ırkçılıkla mücadele... O kadar insanımız yurt dışında öldürüldü. Bu insanlarımızın en azından memleketlerinde hatırlanmasını sağlayalım. Bunun için ne yapabiliriz? Defaatle ben ilgili belediye başkanlarının tamamını çıkardım ve -aşağı yukarı 100'ün üzerinde kurban vardı 1960'lı yıllardan beri- hepsine mektup yazdım, tüm belediye başkanlarına, ayrıntılı olarak yazdım "Lütfen vatandaşlarımızın hatıralarını yaşatın." Ya, Almanya'da bu var. Bakın, hani şey yapıyoruz ya, Almanya'da kendi vatandaşlarımızın ırkçılığa kurban gittiği olaylarda anıtlar var, her şey var; kendi ülkemizde hiçbir yerde bir şey yok yani. Biz bunun lafını ediyoruz ama bunun gereğiyle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ben var olduğunu biliyorum, siz de biliyorsunuz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Efendim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ben var olduğunu biliyorum, şimdi Abdullah Bey söyler aslında.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Lütfen söylesin eğer varsa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Kendi köyünde Mevlüde Hanım...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – O yeni bir olay. Şimdi, Abdullah Bey de biliyor ki sonuçta yeni bir olay. Neticede bakın...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sonuçta var ama.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Efendim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yenisi eskisi, sonuçta...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – 1 tane örnek var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yok, başka örnekler de verirler.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Ya, arkadaşlar, niye savunmaya geçiyorsunuz? Ben sizden farklı değilim ki ben anlamıyorum yani netice itibarıyla...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Savunmaya geçmiyoruz, söylediğiniz bir şeyi düzeltiyoruz. Bildiğimiz bir bilgiyi kullanmayalım mı yani?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tamam, Abdullah Bey doğruysa...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yarım saattir zaten konuşuyoruz karşılıklı.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hanımefendi, bir saat de konuşabilirim ya, böyle yapmayın lütfen. Niye böyle diyorsunuz ya, mesele nicelik mi? Yani çok mu hoşunuza gidecek? Her şey çok güzel, her şey çok yakışıklı...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Çünkü herkesin hakkımı... Şu anda gerçekten ciddi bir hak ihlali var. Burada herkes yarım saat konuşsa zaten Komisyonumuzun saat 20.00'e kadar sürmesi gerekiyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Allah, Allah!

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – “Allah, Allah!” diye bir Başkana konuşmak gerçekten hoş değil.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Niye? Siz milletvekiliyle her şeyi konuşabiliyorsunuz da yani...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Yani sizin üslubunuzla alakalı...

Teşekkür ederiz Sayın Yeneroğlu, çok teşekkür ederiz; görüşleriniz, önerileriniz, değerlendirmeleriniz. Yani bizim için çok kıymetliydi. Son cümlelerinizi...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hiç de kıymetli olduğuna dair bir...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Olabilir, o sizin inancınız, ön kabulünüz olabilir.

Son cümlelerinizi alabilirsem...

Teşekkür ederim.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Hepinize saygılar sunuyorum.

Yani sonuçta ülkenin klasiği işte, yapacak bir şey yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Eren, cevap vermek için söz sizde.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Başkanım, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Özür diliyorum.

Ha, bunları sorgulama niyetiyle söylemedim yani cevap verilsin anlamında söylemiyorum. Benim için not tutulursa kâfi yani çok değerli.

Arkadaşlar yanlış anlıyorlar maalesef. Sonuçta bugünler geçecek, milletvekili olmadığınız dönemler de olacak. Dolayısıyla sonuçta burada netice itibarıyla böyle bilmem işte...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biz değildik zaten, biz yeni olduk.

Sizin ikinci döneminiz...

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Benim ikinci dönemim değil, daha fazlası. Dolayısıyla meseleye, sonuçta bakın, olaya böyle taraf edasıyla yaklaşmayalım. Bu anlamda hepimiz bu olayın bir tarafındayız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ederim.

Başkanımız bir cevap versin olur mu Sayın Yeneroğlu.

Buyurun Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN –
Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, diaspora konusu kavramsal olarak, teorik olarak da hâlâ tartiŐılmaya entelektüel olarak üzerinde konuŐulmaya muhtaç bir alan. Burası kesin çünkü biz ilk kurum olarak “diaspora” kavramını kullanmaya yani yaygın olarak kullanmaya başladığımızda önce kendi vatandaşlarımızdan, kendi insanlarımızdan çok tepki gördük. Ben mesela, Avrupa’ya gittiğimde bana çok söyleyen, sosyal medyadan çok yazan insanlar oluyordu. Yani “Diaspora mıyız, kendi ülkemizden kovularak mı gönderildik? Biz buraya çalışmaya geldik, kendi irademizle, kendi isteğimize geldik.” Tabii, “diaspora” deyince Yahudi diasporası, Ermeni diasporası akıllara geliyor ama kullanım olarak baktığımızda “Avrupa’da futbol oynayan Afrikalı futbolcular diasporası” tabirini de görebilirsiniz. Dolayısıyla diaspora aslında o ilk “apologetic” daha böyle kendi yurdundan edilmiş, irade dışı başka bir ülkeye gitmiş toplulukları tanımlamaktan ziyade kendi ana vatani dışında yaşayan toplulukları tanımlamakta da son yıllarda özellikle kullanılmakta. Dolayısıyla kavramsallaŐtırma olarak biz de “diaspora” kavramı veya “yurt dışı Türkler” veya “Avrupalı Türkler” tanımlamalarını, tamlamalarını daha doğrusu kullanmaya gayret ediyoruz.

Bu kapsamda tabii, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türkiye’de farkındalıklarının artırılmasıyla alakalı her sene Hanau ve Solingen’in yıl dönümünde İstanbul ve Ankara’nın meydanlarında etkinlikler düzenliyoruz; özellikle Solingen ve Hanau’yu unutturmamak için Taksim Meydanı’nda, Kızılay Meydanı’nda... Tabii, en son Hanau saldırısında vefat eden Gökhan Gültekin kardeŐimiz vardı. Onun Ağrı’da bulunduğü köyde okula bir kütüphane yaptırdık, ismini verdik “Gökhan Gültekin Kütüphanesi” diye. Yine Fatih Saraçoğlü vardı, o da Çorum’da defnedildi. Çorum’da da onun ismini bir sokağa verdik. Tabii, bu insanlarımızın yaŐatılması çok önemli, bunu yapıyoruz, inşallah yapmaya da devam edeceğiz.

Tezlerle alakalı YTB’nin internet sitesini bir dijital kültür platformuna çevirdik aslında Sayın Vekilim. Yani YTB’nin Dijital Kültür Platformu “web” sitesine girdiğinizde tüm çalışma alanlarımızla alakalı, kitaplarımızın PDF’leri dâhil olmak üzere hepsi kamuya, araştırmacılara açık. Tezlerimizin hepsini buraya koyduk. En son 2020-2021 yıllarından da tezler bulunmakta.

Tabii, özellikle anaokulu öncesi çok kritik Avrupa’da. Bu konuda 4-6 yaş arasına özel bir Türkçe müfredat da hazırladık. Neden hazırladık? Daha doğrusu aslında müfredatı hazırlattık çünkü bu yaş grubunda Şu an bir müfredat yok. Yani Türkçe Türk kültür dersleri malumunuz daha büyük yaŐlarda. Anaokulu seviyesinde biz pedagoglarla, eğitimcilerle çalışarak bir müfredat hazırladık ve bunu da derneklerimize gönderdik.

Tabii, burada özellikle eğitim konusunda çalışan derneklerimize desteklerde bulunuyoruz “Nachhilfe”yle alakalı da. Burada eğitim müşavirliğimiz Almanya’da Berlin’de “Nachhilfe” konusunda eğitim ataŐeliklerimizle beraber projeler yürütüyor. Biz özellikle ona destek oluyoruz ve ben çok önemli olduğünü da düşünüyorum çünkü bizim gençlerimizin, orada yaşayan vatandaşlarımızın, Türk gençlerinin yükseköğrenime devam oranları her ne kadar son yıllarda artsa da maalesef istediğimiz oranda değil. Dolayısıyla bunları artırabilmek için başarılı lise hayatına ihtiyaç var. Liseyi başarılı sürdürebilmek için “Abitur”de derece yapabilmek için de okula destek dersleri çok önemli. O yüzden biz, son yıllarda Türkçe eğitim desteklerimizin yanı sıra “Nachhilfe”lere de özellikle eğilmeye başladık; tabii, dediğim gibi, eğitim ataŐeliklerimizle iş birliğı içerisinde.

Türkiye’de uluslararası öğrenci sayısı azalmadı, aksine artıyor. Bize başvurularda görece son iki yıl -hani bilgilendirmek babında söyledim- bir azalma var ama önümüzdeki yıldan itibaren ben onun tekrardan artış trendine gireceğini düşünüyorum. Zaten “azaldı” dediğimiz başvuru sayısı da 130 bin yani yüksek bir başvuru alıyoruz ama Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı artmaya devam ediyor, 336 bin YÖK’ün en son verdiği rakam. Bunun artacağını düşünüyorum.

Siyasetçilerle bir araya getirme hususu... Türkiye’deki değil de yurt dışındaki siyasetçilerimizi kastettim ben. Mesela Avrupa’da parlamento, eyaletlerde vekillik yapan hatta en son Alman Cumhurbaşkanının Türkiye heyetiyle beraber gelen Serap Güler vardı, onunla da -zaman zaman Türkiye’ye muhalif açıklamaları da olmuştur ama- orada Büyükelçiliğimiz de ilgili kurumlarımız da irtibatlıdır. Onun da içerisinde olduğu, orada doğmuş büyümüş, oradaki siyasal sosyalizasyon süreçlerinin içerisinde olmuş siyasetçilerle veya iş insanlarıyla -işte, Dilek Gürsoy’u örnek gösterdim-onlarla bir araya getiriyoruz.

Yurtdışı Vatandaşlar Koordinasyon Kurulu ve YTB’nin yetkisiyle alakalı, evet, kararnamemizde böyle bir koordinasyon yetkisi var ve biz bunu işin doğrusu en güzel şekilde yerine getirmeye çalışıyoruz. Şöyle bir mekanizmamız var: Vatandaşlarımızın ilgili bakanlıkla alakalı talebini biz bakanlıklarda bire bir muhataplık düzeyinde yürütüyoruz. Yani emeklilikle alakalı SGK’deki ilgili dairede genel müdür yardımcısı ve genel müdürüyle biz rutin bir şekilde bir araya geliyoruz. Önümüzdeki dönemde de inşallah Sayın Bakanımızın, Kültür ve Turizm Bakanımızın Başkanlığında da ilgili kurumlarla bir Yurtdışı Vatandaşlar Koordinasyon Kurulu toplantısı yapacağız.

Bu anlamda özellikle diaspora çalışan üniversite enstitüleri yani koordinasyona ilişkin tekrar tamamlamak gerekirse tabii ki kamuda koordinasyonun bir ideali yok, her zaman daha iyi koordinasyon vardır ama biz bu konuda, özellikle yurt dışı vatandaşlarımızla alakalı konularda Başkanım, kamu kurumları YTB’ye bir şekilde müracaat etmek durumunda kalıyorlar. Çünkü bu on iki on üç sene içerisinde kurumda ciddi bir müktesebat ve bu konularda uzmanlık geliştirmiş arkadaşlarımız var. Mesela, Fatih Bey burada, Yurtdışı Vatandaşlar Daire Başkanımız, hukukçu. Yani Fatih Bey, yurt dışındaki vatandaşlarımızın, 2010 senesinden itibaren hangi mevzuatla iyileştirmeler yapılmış, bunların hepsini âdetâ ezberinde biliyor, bu konuda çalışan uzman arkadaşlar var. Dolayısıyla ilgili bakanlık bize dönüp “Ya, şöyle bir şey yapıyoruz. Siz ne dersiniz?” diyor ama bunun bir mekanizmaya bağlanmasıyla alakalı çalışmamız devam ediyor.

Diaspora çalışan enstitü eksikliği birtakım üniversitelerimizde var. Sakarya Üniversitesinde var malumunuz, Marmara Üniversitesinde var. Diaspora araştırma enstitüleri var, biz bunları güçlendirmeye çalışıyoruz. Bir önceki sene şöyle bir çalışma yaptık Başkanım... Yurt dışında vatandaşlarımızın yoğun yaşadığı yerlerdeki insan hakları ihlallerini bu üniversitelerdeki araştırma merkezlerine çalıştırdık. Yani biz saldırı raporu çıkartıyoruz kurum olarak, hak ve özgürlükler güncesi çıkarıyoruz ama esas üniversitelerimizin bu konuda kapasitesini artırmak ve onları çalıştırmak için 5 üniversiteyle bir çalışma başlattık. O raporları da inşallah ben göndereceğim. Misal, Fransa’nın 2021-2022 İnsan Hakları Raporu, Almanya’nın 2021-2022 İnsan Hakları Raporu. Bunu ilgili üniversitenin, mesela, Sakarya’da Sakarya Diasporaları Araştırmaları Merkezi (DİEM) var, onlara çalıştırdık. Marmara Üniversitesinde bir merkez var, Selçuk Üniversitesinde var.

Eğitim iş birliği ve kültür iş birliği anlaşmaları: Sayın Başkanım, mutlaka bunlara ilişkin çalışmalar yapılması lazım, şu an yapıyor. Bir önceki dönem bizim de içinde bulunduğumuz 2019, 2020, 2021 yıllarında Dışişleri Bakanlığımızın uhdesinde Almanya ve Fransa’yla bu görüşmeler yapıldı. Bakanlığımız mutlaka çok daha güncel bilgiye sahiptir, biz de bunlara katıldık. Özellikle okul iş birliği ve eğitim iş birliğiyle alakalı anlaşmalar devam ediyor, Avusturya’yla da aynı şekilde devam ediyor ama burada şunu ortaya koymak lazım: Sizler de çok iyi biliyorsunuz ki yurt dışındaki vatandaşlarımızın sayısı arttıkça, etkisi arttıkça bu ülkeler bu anlaşmaları yapmakta daha isteksiz ve

daha ayak süren bir vaziyette oluyorlar. Yani biz ülke olarak Dışişleri Bakanlığımız eğitim iş birliği anlaşmasını Almanya'yla, Fransa'yla okul iş birliği anlaşmasını yürüttü ve ciddi müzakerelerle üç sene içerisinde belli bir noktaya da getirildi ve o siyasi atmosferin dışında, hani Türkiye ile Avrupa'nın ilişkilerinin 2015, 15 Temmuz sonrası düşündüğümüz... Onun dışında, belli bir noktaya da getirildi bu çalışmalar ama ilgili ülkeler gün sonunda burada ayak direyerek bunu uzatmaya çalışıyorlar. Mesela, imamlarla alakalı -konu geldiği için bilgilendirmek isterim- Almanya'yla aynı konu vardı. Sayın Cumhurbaşkanımızın en son ziyaretindeki Scholz'la görüşmesinde -o meşhur ziyaretinde- bu imam konusunda, gitmeden, oradaki ilgililerle belli bir mutabakat sağlandı, oradaki Din İşleri Müşavirimiz, Diyanet İşleri Başkan Yardımcımız, Dışişleri Bakanlığımız, Cumhurbaşkanlığından Çağatay Bey, Büyükelçimiz; onların uhdesinde bir anlaşma sağlandı. Dolayısıyla bu görüşmeler, gerek imam göndermek gerek öğretmen göndermek gerek eğitim iş birliği gerek okul iş birliği anlaşmaları şu an farklı ülkelerle farklı düzeyde devam ediyor. Ben bugünden baktığımda diyorum ki: Keşke bunları 70'li yılların sonunda, 80'li yılların başında yapabilseymişiz ve güçlü bir şekilde 90'larda belki yapabilseymişiz; bu insan sayımızın bu kadar arttığı ve Avrupalı Türklerin bu kadar güçlendiği bir dönemde, ilgili ülkelerin bu konudaki isteksizliğini de görebiliyoruz.

Ben tabii, notlarımı da aldım aynı zamanda. Belki gün sonunda şey gözükebilir yani ben sayın vekilimiz konuyu açtığı için... Biz sonuçta takip ediyoruz; Hükümetin, AK PARTİ'nin seçim vaatlerinden bahsedildi, biz kamu tarafında tabii, Bakanımızın bizi talimatlandırması çerçevesinde bu vaatleri takip ediyoruz. Bunlarla alakalı da şunu ifade edebilirim: Bu verilen vaatlerin -bu dosyayı da ben hazırlamıştım, Komisyon üyelerimize bunu takdim etmek isterim, bende "soft" kopyası var yani size atabilirim sonrasında- birçoğunun biz şu an takibini yapıyoruz; gerçekleştirilenler de var, kısmen gerçekleştirilenler var, üzerine çalışılanlar var. Mesela, e-tebligat uygulamasının yurt dışında yaşayan vatandaşlar için yaygınlaştırılması bu vaatlerden bir tanesiydi. Bununla alakalı bir çalışma grubu oluşturuldu ve bu konuda e-tebligat hizmeti alan vatandaş sayısı sadece 5 bindi, 20 bine çıkarıldı. Bununla alakalı Adalet Bakanlığının birtakım mevzuat değişikliklerini, güncellemelerini yapması gerekiyordu, onlar yapıldı. MASAK gibi, Gelir İdaresi Başkanlığı gibi dijital tebligat sistemlerini kullanan kurumların altyapılarında birtakım iyileştirmeler yapılması gerekiyordu; bunların bir kısmı yapıldı, yapılmaya devam ediyor. Aslında bu kanuna müteallik düzenlemelerin alt başlıkları da var. Dolayısıyla onların bir kısmı da devam ediyor yani hiçbiri yapılmadı değil, onları da paylaşmak isterim.

Gün sonunda, özellikle FETÖ diasporası gibi, ayrılıkçı PKK diasporası gibi... Mesela, Avrupa'da maalesef, Ali'siz Aleviliği savunan ve oradaki Alevi vatandaşlarımızın da büyük bir çoğunluğunun karşı çıktığı bir diaspora. Bunlara yönelik de biz aslında yakın takibimizi sürdürüyoruz. Özellikle Alevi vatandaşlarımıza yönelik biz 2019 ve 2020'de birtakım çalışmalar yaptık. Şimdi Alevi-Bektaşî Başkanlığı açıldı, onlarla beraber, özellikle önemli günlerde bu çalışmaları yapıyoruz. Tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımızın... Türkiye'de devletimizin aleyhine çalışan, devletin bölünmez bütünlüğüyle ve bayrağımızla, milletimizin geleceği, bekasıyla sorunları olan grupların sadece bizimle değil oradaki STK'lerimizle de sorunları var zaten. İşte, malumunuz, Karabağ savaşı zamanında Fransa'da, Amerika'da Türk vatandaşlarına Ermeni derneklerinin yaptıkları belli. Yine, Suriye'nin kuzeyine yapılan operasyonlarda maalesef Avrupa'nın farklı ülkelerinde vatandaşlarımıza, derneklerimize PKK'ya müzahir grupların saldırıları da malumunuz. Bunlara ilişkin de yakın takibimiz devam ediyor.

Onun dışında -ben notlarımı almıştım ama- birtakım konular varsa onları da yine yazılı olarak iletiriz Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ediyorum Sayın Eren.

Şunu da ifade etmem gerekiyor: Yabancı düşmanlığı ve ırkçılık konusunda çok net bir devlet politikası olduğunu biz hepimiz biliyoruz zaten. Kayseri örneğini verdiniz, Kayseri örneğinde İçişleri Bakanlığımız çok önemli bir mücadele verdi, hafife almamak lazım. Bunu da ben kısaca ifade etmek isterim.

Bir de bahsettiğiniz o çalışma gruplarında biz de Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyon Başkanlığı olarak bulunuyoruz, hem e-tebligat hem de tam zamanlı çalışmayla alakalı. Çok önemli mesafe katettiğimizi de zaten burada, biraz önceki konuşmamda ifade etmişim, siz de tekrar belirtmiş oldunuz.

Teşekkür ederiz.

Sayın Bakbak, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Başkanım, teşekkür ederim.

Ben Yurtdışı Türkler Başkanımıza da çok teşekkür ediyorum açıklamalarından dolayı. Bildiklerimiz vardı ama eksiklerimiz de vardı, bu konuda çok teşekkür ediyorum. Ayrıca, bu komisyonun kurulmasında sizin çok gayretiniz oldu Başkanım. Oradaki vatandaşlarımızın ihtiyaçları konusunda çok önemli gayret gösteriyorsunuz, Zafer Sırakaya Başkanımız da daha öncesinde göstermişti, sizin de bu hassasiyetiniz bulunmakta. Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak da konunun önemine binaen zaten bu komisyon kuruldu, konuya önem verdiğimizizi özellikle belirtmek istedim burada; bu komisyon, hassasiyetimizden dolayı kuruldu.

Ayrıca, Dışişleri Komisyonu olarak -siz de biraz önce açıkladınız- yurt dışına gittiğimiz tüm toplantılarda, tüm organizasyonlarda -Dışişleri Komisyonunda olan tüm diğer parti vekillerimiz de buna şahitler zaten- yurt dışı Türklerle ilgili muhakkak en az bir toplantımız olmakta. Onların isteklerinden, taleplerinden anında çözülebilecekleri orada anında değerlendiriyoruz. Genel ülke politikası olarak yürütmemiz gereken çalışmalar buradaki bakanlıklarla görüşülerek sürdürülmekte, bu konuda da çok önemli bir hassasiyet bulunmakta, çalışmalarımızda bu konu önemli bir başlık. Sadece Dışişleri Komisyonu değil, TBMM altında kurulan diğer yurt dışı komisyonlarda da bu hassasiyet sürmekte.

Ayrıca, diğer parti vekillerimiz de gittiklerinde kendileri de ayrı toplantılar yapabilmekte, kendileri de ayrı organizasyonlar içerisinde vatandaşlarla ilgili görüşmeler yapabilmekte ya da önemli kişilerle, ünlü olan kişilerle de bu bağlantıyı dile getirmekte yani bu konuda bir açıklık söz konusu, hiçbir engelleme bulunmamakta; bunu dile getirmek istedim.

Cumhurbaşkanımız özellikle her ortamda birlik ve beraberlik için çok önemli söylemlerde bulunmakta kendisi, bu konuya çok özen göstermekte. İrkçılık, yabancı düşmanlığıyla ilgili ülke içerisinde provokasyona yönelik başka kişiler tarafından yapılan çalışmalar zaten valilikler tarafından incelenmekte. Eğer zaten bunda provokatif bir altyapı bulunmuyorsa muhakkak o toplantılara izin verilmekte, bunlar incelenerek yürütülmekte. Ki Fransa'daki olaylara baktığımızda pek çok ülke aleyhine olaylar, yürüyüşler... Her gittiğiniz gün Fransa Paris'te biliyorsunuz, bir eylem var, bir yürüyüş var ama bunların uluslararası arenada, sosyal medya üzerinden asla yayınlanmasına izin vermezler ama Türkiye bu anlamda her zaman açık, tüm kartlarını açık oynayan, tüm çalışmalarını açık bir şekilde dile getiren bir ülkedir. Bu konuda hiçbir vatandaşımızla ilgili -Türk'ü, Kürt'ü, Alevi'si Sünni'si- din ayrımı, dil ayrımı asla bu ülkede bulunmamakta. Ülkemizin içerisinde bir din düşmanlığı, İslam düşmanlığı olacak bir söylemi de hiçbir zaman söz konusu olmamıştır, böyle bir ayrımımız hiçbir zaman olmamıştır. Vatandaş kendisi "Benim dinim budur..." O Hristiyanlığı seçebilir, öbürü Müslümanlığı seçebilir; böyle bir ayrımımız asla söz konusu olamaz.

Ben Gaziantep'te yaşamaktayım, Gaziantep Milletvekiliyim; 450 bine yakın Suriyeli şehrimde yaşamakta, 2 milyon nüfus artı 450 bin yaşamakta yani nüfusa vurduğumuzda her 5 kişiden 1 kişi Suriyeli. Parka gittiğimizde önümüzde Arapça konuşan, arkamızda Arapça konuşan, öbür tarafta Kürtçe

konuşan kardeşlerimiz, Alevi olan komşularımız, arkadaşlarımız bulunmakta. Akralarımız var Kürt olan, kız vermişiz, kız almışız, düğünlerimiz birlikte, cenazelerimiz birlikte, hiçbir zaman “Sen de şusun.” diye asla, kadınlarımızı ziyarete gidiyoruz, “Sen de busun.” diye asla böyle bir ayrımcılık bizim dilimizde söz konusu olmaz. Bu, ayrımcılık laflarını çıkaranların farklı kişiler olduğunu bilmekteyiz ama kendi içimizde, vatandaşlarımız içinde, halkımız içinde yaşayanlarımız içinde, çocuklarımız içerisinde... Çocuklarımız aynı sınıfta, bir arada okumaktalar. Hiçbir zaman “Şu da şu...” Bilmeyiz bile, böyle bir ayrımcılık aklımıza dahi gelmez çünkü akrabalıklarımız da var, yaşantımızın içinde yemek veririz, akşam yemeğini yaparız, bir tabak ona da yemek veririz, düğününde gece gündüz bir aradayızdır, tüm ilişkilerimiz bir aradadır. Hiçbir zaman böyle bir ayrımcılığımız olmaz. Cumhurbaşkanı da bu konuda gerçekten, tüm söylemlerinde birlik beraberliği her zaman dile getirir. Provokatif eylemleri... Tüm ülkelerin içinde farklı unsurlar bulunur ama bu bizim ülkemizde minimum. Her zaman, tüm dünya ülkelerinde haklının yanında olmak için mücadele eden bir Recep Tayyip Erdoğan var. Gerçekten halkımızda da, mesela, Gaziantep’te de “Bu doğudan geldi, bu Kürt, bu Suriyeli, bu Arap.” diye bir ayrımcılık bulunmamakta. Herkes kendi işini... İşveren çok iyi; sanayiciler, iş insanları var, işçisi de var, sanayicisi de var; çok geniş bir yelpaze. Üniversitede hocalar da bulunmakta, hiçbir zaman böyle bir ayrımcılığımız... Çocuklarımız aynı sınıfta okumakta, çok geniş bir eğitim yelpazesi var, çok geniş bir iş alanı bulunmakta; böyle bir ayrımcılık hiçbir zaman olmadı, olmaz da.

İslam düşmanlığıyla ilgili söyledim, bizim bir din, dil, ırk ayrımımız hiçbir zaman bulunmamakta. Yurt dışında -dediğim gibi- tüm vekiller de aynı görüşmeleri yapabilmekte.

Ayrıca, üniversitelerimizi dile getirmek istiyorum. Üniversite içinde -ben de üniversitede hocaydım- yabancı uyruklu öğrencilerimiz bulunmakta; Suriye’den gelen de var, Afrika’dan gelen öğrencilerimiz de var, Avrupa’dan gelen öğrencilerimiz de bulunmakta. Bunun faydasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. Şöyle bir algı da var vatandaşlar içerisinde: Sanki onlara ayrı bir kontenjan veriliyor gibi bir algı var. Bu kontenjanın ayrı olmadığını, yurt dışı kontenjanının ayrı olduğunu aslında her ortamda da dile getirmemiz gerekmekte. Bunun ben şöyle faydasını görüyorum: Özellikle İngilizce olan bölümlerin -ben İngilizce olan bir bölümün hocasıydım Gaziantep Üniversitesinde- kendi çocuklarımızın İngilizcelerinin gelişmesine, onların Türkçelerinin gelişmesine ve öğretmenler olarak, hocalar olarak bizlerin farklı bakış açılarına da katkı sunduğunu düşünüyorum, öğrencilerimizin de bakış açısına katkı sunduğunu düşünüyorum. Türk insanının buradaki eğitimini görmelerinin onların yaşantılarına da çok faydalı olduğunu düşünüyorum.

Ayrıca, Norveç’te öldürülen Gizem Doğan isminde bir kızımızın adı bizim Gaziantep’te çocuk kampımıza Asım Güzelbey Belediye Başkanımız tarafından verilmişti, bunu da belirtmek isterim. Verildiği dönem 2011-2015 dönemiymiş benim hatırladığım, Gizem Doğan’ın ismi çocuk kampımıza verildi. Gaziantep’in ilk kamplarındandır bu arada, tüm çocuklarımız da orada kamp eğitimi aldılar.

Ben sizlere bilgilendirmeniz için teşekkür ederim.

Ayrıca, bir şey daha sormak istiyorum; bu, Türkçe eğitim konusunda, yurt dışına gittiğimizde en çok talebi biz bu konuda alıyoruz. Türk dili konusunda sizin de hassasiyetinizin olduğunu, o konuda çalışmalar yapıldığını biraz önce konuşmanızdan anladım. Burada programlardan bahsettiniz, bu programlar yeterli mi, daha iyi çalışmamız gereken bir şey var mı? Bununla ilgili Millî Eğitim Bakanımızın da bir çalışması bulunmakta anladığım kadarıyla. Bu konuda daha iyi ne yapabiliriz, sizin çalışmanız nedir? Detaylı bir bilgi almak isterim bu alanda.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Vekilim, uluslararası öğrencilerle alakalı, evet, onların kendilerine ait ayrı kontenjanları var yani bir uluslararası öğrenci Türkiye’ye geldiğinde -ister burslu ister kendi imkânıyla- bir Türk vatandaşının hakkında bir eksilme olmuyor. Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi uluslararası öğrencilerin kendi ayrı

kontenjanları var, bu kontenjanlar çerçevesinde üniversitelere giriyorlar. Tabii, burslu öğrencilerin sınav ve mülakatları var. Artık kendi imkânlarıyla gelen öğrenciler de YÖK'ün merkezî TR-YÖS sınavını getirmesiyle beraber merkezî bir ölçmeden geçecekler. Yerleştirmeyi yine üniversiteler kendileri yapacak yani üniversite kendi seçmek istediği öğrenciyi seçebilecek fakat o öğrenciler üniversiteye başvururken TR-YÖS sınavına girmek suretiyle temel bir baz puan alacaklar. Dolayısıyla çok başarısız öğrenciler bu sınav çerçevesinde elenmiş olacak.

Türkçe eğitimiyle alakalı... Burada Türkçe eğitimi konusunda aslında, bizim, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın çocuklarına Türkçe öğretebilmelerinde en temel kazanımımız ne olabilir diye bakarsanız, yaşadıkları ülkelerin makamları tarafından o ülkedeki müfredata dâhil edilebilecek Türkçe derslerinin oluşturulması çok büyük bir kazanım olacak bizim için. Yani şunu kastediyorum: Almanya'da 800 bin Türk çocuk var, bu Türk çocukların hepsine Türkçe eğitimi verebilmek, Türkiye tarafından bunlara Türkçe eğitim verilebilmesi fiili olarak zaten mümkün değil. Bizim TTK öğretmenlerimizin sayısı 550 civarında ve onların verdikleri dersler... Mesela, okullar ikide bitiyor, bu civarda 4 tane okul var ve bu 4 okulun hepsinin eğitimi ikide bitiyor. Sonra bu 4 okuldaki Türk öğrenciler beşinci bir okulda saat üçte bir araya gelip Türkçe eğitim alıyorlar, bir sınıf oluşturuyor hepsi ve de bizim Millî Eğitimin öğretmenleri de o sınıfa gidiyor fakat bu dersler müfredata dâhil değil ve bu derslerin tabii, puanlaması karneye yansımıyor. Dolayısıyla bizim için en büyük kazanım bizim lobicilik gücümüzü artırarak -ki ona yönelik çalışmalar var, veli derneklerimiz var- veli derneklerimiz marifetiyle ve eğitimcilerimiz marifetiyle bu ülkelerde Türkçe dersi verilmesini o ülke millî eğitim bakanlıklarından veya eyalet millî eğitim bakanlığından veya ilgili belediyeden talep edip bu hakkı alabilmek.

Onun dışında, Türkiye'nin mütakabiliyet esasına göre bazı ülkelerde okul kurması... Fakat o şu an zaten devam eden bir süreç, Millî Eğitim Bakanlığımızın içinde götürdüğü süreç bu. Bir de Maarif Vakfımız şu an Avrupa'da; tabii, onların, Türkçe üzerine değil, eğitime destek üzerine yani okul derslerine destekle alakalı bir politikaları var şu an. Burada bizim için teknik olarak en önemli şey, bu ülkelerin bu dersleri vermesini sağlamak. İkinci en önemli şey aile farkındalığını arttırmak. Dolayısıyla ailelerde Türkçe farkındalığını arttırmaya yönelik çalışmalarımız var.

Tabii, artık sosyal medya ve dijital medya üzerinden zaten ciddi bir Türkçe... Yani önceden televizyonda, evlerde Türkçe televizyon izlendiği için televizyon üzerinden çocuklar yarım yamalak, grameri çok düzgün olmayan ama duyduklarında aşına oldukları bir Türkçe öğreniyorlardı. Şimdi, işte, TRT Çocuk ve diğer imkânlarla beraber... İşte, biz Rafadan Tayfa'yı tüm Avrupa'da dolaştırıyoruz; bu kadar ilgi uyandıracığını biz hiç beklemedik yani sıradan bir çocuk tiyatrosu dedik ama yüzlerce, hatta binlerce çocuk her çocuk tiyatrosunda aileleriyle buraya geliyor. Dolayısıyla biz bir uygulama üzerinden dijital öğrenmeyle alakalı bir çalışma başlattık şu an, burada da Millî Eğitim Bakanlığımız dijital kurslar başlattı EBA gibi. EBA'nın canlı öğretmenle Türkçe eğitim veren uygulamaları başladı. Dolayısıyla öğretmen gönderemediğimiz yerlere de bu on-line eğitimle Türkçe eğitimi vermeye başladık fakat Türkçe ihtiyacı çok büyük bir ihtiyaç, bunu formel bir eğitimle karşılayabilmek için bu ülkelerle iş birliği içerisinde bunu yürütmek en makulü gözüküyor; ona yönelik çalışmalar da devam ediyor şu an.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Torun, buyurun lütfen.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle arkadaşlara teşekkür ediyorum, Sayın Başkana ve ekibe. Ben Yurtdışı Türkler Başkanlığıyla çok önceden, Büyükelçi olduğum dönemde çalışmıştım. Gerçekten çok önemli çalışmalarda bulunuyorlar. Hatta ilk öğrenci gönderme şeyleri de o dönemde başlamıştı aşağı yukarı, 2012'de biz göndermiştik.

Şimdi, iki soru soracağım. Birincisi: Bu, Türkiye'ye gelen, Türkiye'deki Türkiye Bursları'yla okuyan öğrencilerin ülkelerine dönmeleri konusunda bir yaptırımımız var mı? Yani bunların bir kısmı burada kalıyor yani şu ya da bu şekilde kalmak istiyorlar ama bizim o bursları vermekteki amacımız kendi ülkelerine dönmeleri ve bir anlamda, Türkiye ile o ülke arasında bir köprü oluşturmaları. Bu anlamda bir yaptırım var mı ya da teşvikle mi hallediyorsunuz, onu soracağım.

İkincisi de bu, işte, bölgesel faaliyetlerden bahsederken mesela, Irak'ta Türkmenlere yönelik faaliyetten bahsettiniz. Bir akraba topluluk olarak Irak'ta Kürtlere yönelik de bir faaliyetiniz var mı, Erbil'de mesela; onu da merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Teşekkür ediyorum.

Uluslararası öğrencilerimizi burslandırırken bizim temel gayemiz -2011'de başladığımızda burs programına- öğrencilerimizin tamamının burada eğitim alıp ülkelerine dönmeleriydi. Bu ana politikamızdan vazgeçmiş değiliz yani ana çizgimizi değiştirmiş değiliz ama Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğümüzle ve Sanayi Bakanlığımızla toplantılar yaptığımızda şunu gördük: Bazı kritik sektörlerde çok iyi bir yazılımcımız var; kritik bir alanda yani siber güvenlik, yapay zekâ veya savunma sanayisiyle alakalı gerçekten önemli bir patent almış veya ekstra bir yazılım performansı göstermiş bir öğrencimiz var bizim ve bu öğrencimizin Türkiye'de kalmakla alakalı talebi olabiliyor. Dolayısıyla birtakım özel alanlar belirleyip bu alanlarda Türkiye burslusu öğrencilerin daha sonra Türkiye'de iş bulabilmelerine -bir sene boyunca burada mezun olduktan sonra kalabiliyorlar, vize alabiliyorlar- yönelik bir düzenlemeyi Uluslararası İşgücü Genel Müdürlüğüyle şey yapıyoruz ama bizim genel yaklaşımımız öğrencilerin ülkelerine dönmesi. Bunun için ne yapıyoruz? İki husus var. Bir: Öğrenciler, bizim burslu öğrencilerimiz buraya gelirken onlara bir taahhütname imzalatıyoruz, o taahhütnamede "Eğitimi bitirdikten sonra ülkeme döneceğim." yazıyor. Bu, öğrenciler için büyük bir caydırıcı şey oluyor. İkincisi: Öğrencilerin kendi ülkelerine dönüş uçak biletlerini alıyoruz. Dolayısıyla öğrencilerin... Biz her sene yaptığımız anketlerde şunu görüyoruz: Yüzde 70 oranında biz biletleme yapıyoruz yani öğrencilerimizin yüzde 70'i mezun olur olmaz ülkelerine dönüyor. Kalan yüzde 30'un yüzde 10-15 arası Türkiye'de yükseköğrenimine -yüksek lisans veya doktora- devam etmekle alakalı veya iş bulmakla alakalı bir yaklaşım sergiliyor, geri kalan yüzde 15'lik kısım da üçüncü ülkelere gitmeye gayret ediyor ama bizim temel politikamız bu öğrencilerin bitirdikten sonra ülkelerine dönmeleri ve bunu da devam ettiriyoruz.

Tabii, Irak'ın kuzeyinde, özellikle Irak Kürt Bölgesel Yönetimi... Ben de geçen sene Erbil'deydim; Erbil'e, Musul'a, Kerkük'e, Bağdat'a, Altunköprü'ye gittim, hem Erbil'de, Kerkük'te valiliklerle görüştük. Tabii, bizim, oradaki akraba topluluklarımızın -Irak Kürt Bölgesel Yönetimi uhdesinde yaşayan Kürtler- Türkiye'ye müzahir olan ve Türkiye'ye gelip giden, Dışişleri Bakanlığımızla irtibatlı olan ve buralardaki gençlere eğitim vermek üzere taleplerde bulunan dernekleri oluyor. Onlarla da onların dernek projelerine destek vermek suretiyle iş birliği yapıyoruz; her yaz buraya getiriyoruz, burada eğitim kamplarına katılıyorlar, onlara da özellikle eğitimle alakalı desteklerimiz devam ediyor.

Burs konusunda... Irak'tan biz öğrenci burslandırıyoruz. Tabii, Araplar var, yoğunluklu olarak Kürtler var, Irak Türkleri var, Irak Türklerinin belli bir kontenjanı var, onun altında öğrenci burslandırmıyoruz ama Araplardan ve Kürtlerden, özellikle... Hatta malumunuz, Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nde Etniklerden Sorumlu Bakan var, Aydın Maruf. Aydın Maruf Irak Türkü, Etniklerden Sorumlu Bakan. Onunla beraber işte, Ezidiler, Kakailer, Şebekler, oradaki sayısı çok azalmış mezheplere yönelik de böyle ikişer kişilik özel kontenjan ayırmak suretiyle Irak'ın tamamını temsil

edecek bir öğrenci burslandırması yapmaya gayret ediyoruz ama -Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'ne dair dernek dosyasını daha sonra paylaşırım- çalıştığımız dernekler de var, Erbil Başkonsolosluğumuzla irtibatlı bir şekilde tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Buyurun Sayın Çakırözer.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Öncelikle yeniden komisyonumuzun çalışmalarına başlamasından hem memnuniyetimi ifade ediyorum. Size de tekrar hayırlı olsun deme fırsatı oldu Başkanım. Genel olarak ben daha fazla toplanması gerektiğini düşünüyorum komisyonumuzun, geçmiş döneme baktığımızda aslında bu çok yeterli değil.

Yurtdışı Türkler Başkanlığı Sayın Başkanına ve heyetine de teşekkür ediyorum verdikleri bilgiler için. Bu bilgilerin bence dönem dönem tekrarlanması -gerek Başkanlıkla gerek diğer kurumlarla- çok faydalı olacağını düşünüyorum. Gerçekten de yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın -işte, adına “diaspora” diyoruz bazen, bazen “Avrupalı Türkler” diyoruz, bazen “Avrupa’da yaşayan Türkler”- kardeşlerimizin hukuku hakkı için önemli olduğunu düşünüyorum. Burada az önce Mustafa Bey söyledi, ben katılıyorum; işte, iktidar-muhalefet ayrımı yapmadan bu komisyonların bu konuları en ayrıntılı şekilde görüşmesinin en nihayetinde orada yaşayan vatandaşlarımızın, kardeşlerimizin hakkı, hukuku açısından önemli olduğunu düşünüyorum. Burada sadece “Biz, iktidar olarak her şeyi yapıyoruz, hiçbir sıkıntı kalmadı...” Öyle değil, gittiğimizde bunu görüyoruz; sizler de görüyorsunuz, bizler de görüyoruz. O yüzden, eksik ne varsa bunu olabildiğince buralarda detaylı konuşmamızda fayda var.

Bu bağlamda, Sayın Başkan bahsetti ve “Aslında başka bir toplantıda da konuşabiliriz.” dedi ama fırsat varken bence burada konuşulmasında fayda var. Mesela, kamu hizmetlerinin geliştirilmesi noktasında... Bizim hep Mecliste konuştuğumuz bir husus bu konu. Yurtdışı Türkler Başkanlığımız en fazla toplantıyı onlarla yaptığımıza göre -ve sorunların çözümünde Parlamentomuza görev düştüğüne kendileri de işaret ettiler bazı hususlarda- bence hem bugün hem de olabiliyorsa böyle düzenli olarak sıkıntıların, beklentilerin ne olduğunun bizimle paylaşılmasında fayda olduğunu düşünüyorum. Yani bunun sadece ilgili bakanlık ya da iktidar partisinin genel merkezi ya da yetkilileri değil, olabiliyorsa Parlamantonun bütünüyle -ki en ideal yerin de bu olduğunu düşünüyorum- paylaşılmasında fayda olduğunu düşünüyorum çünkü biz, evet, duyuyoruz, bölük pörçük, parça olarak yansıtmaya da çalışıyoruz Parlamento kürsüsünden, komisyonlardan. İşte, emekliler meselesinde bir türlü derli toplu adım atamıyoruz, beklenti büyük; sizinle paylaşılıyor. Arabalar, telefonlar, mavi kart... Ve bu noktalarda ben, belki de bütünlüklü bir çalışma yapılırsa çözüleceğine... Bunların çözülmesi lazım.

Az önce Mustafa Bey ifade etti, ben de bir kere daha ifade ediyorum: Aslında, bakarsanız, bu konuda -tabii ki alt komisyonumuz önemlidir, önemini küçümsemiyorum ama- bir kalıcı komisyona ihtiyaç olduğu aslında belli, bizim de seçim beyannamelerimizde olan bir husus. Keşke bunu el birliğiyle bir kalıcı komisyona çevirebilsek, buna ihtiyaç kesinlikle bulunmakta.

Sorum bağlamında, kamu hizmetlerinin geliştirilmesi noktasında Ankara’dan, Parlamantomuzdan -işte, yapma, icraat yetkisi iktidarda olduğu için- icra makamından beklentiler nelerdir? Bunların çözümü noktasında nerelerde tıkanma var? Çünkü biz de gittiğimizde -gerek alt komisyon gidecek gerek komisyon gidecek gerek kendi kişisel temaslarımızda- bize soruyorlar “Ne yapıyorsunuz emekliler konusunda?” diye ve daha birçok konuda. Birinci bölüm bu yani hazırladığımız bir şey varsa, bizimle paylaşsınız seviniriz. Biz nasıl burada yardımcı olabiliriz? Biz bu konuya, oradaki vatandaşlarımızın hakkı, hukuku konusuna yani öyle, iktidar-muhalefet diye bakmıyoruz açıkçası, nasıl çözebileceksek, en iyi çözümü nasıl alacaksak elimizden geleni yapalım diye bakıyoruz.

İkincisi: Yine sunumunuzda kısa geçmek durumunda kaldınız doğal olarak ama bence bunu konuşmamız lazım. Geçtiğimiz hafta Dışişleri Komisyonunda da gündeme gelmişti İçişleri Bakanlığının değerli temsilcisinin katılımında. Bu, çifte vatandaşlık meselesini önemsiyoruz ve vatandaşlarımızın bu açılan fırsat penceresinden faydalanması gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda Dışişleri, İçişleri “Biz çalışma yapıyoruz.” diyor, eminim ki siz de o çalışmanın parçasısınız. Burada vatandaşlarımızın neye dikkat etmesi lazım? Bizim kendi örgütlerimiz yani partilerimiz de örgütleri var yurt dışında, kendi sosyal medya olanaklarımız var, gittiğimiz temaslarda bir araya geldiğimiz yurttaşlarımız var; iktidar partisinin ya da diğer partilerin de kendilerine yakın örgütleri var ama ülke olarak Türkiye’nin yurt dışındaki temsilcilikleri var. Vatandaşlarımızın en fazla, maksimum faydalanması için bu konuda ne yapılması lazım? Çifte vatandaşlığın önünde engel olduğunu düşündüğünüz yani vatandaşlarımızın çifte vatandaşlık alması noktasında pürüz olduğunu düşündüğünüz -örneğin askerlik gibi- hususlar var mı görüşmelerinizde ortaya çıkan? Bunları bizimle açıklıkla paylaşmanız lazım ki biz de kendi aramızda partiler olarak hangi adımlar atılmalı, bunları konuşmalıyız. Bazı eksik kalan hususlar oluyor yani örtülen, kapalı tutulan. “Aman bunu bilmesin muhalefet.”, “Bunu kimse bilmesin.” dediğinizde gerçekten iktidar da bilmemiş oluyor ve olaylar düzelmiyor sakladığımızda. O yüzden, bu konularda en fazla görüşmeyi, vatandaşla en fazla teması yapan kurumumuz olarak sizinle paylaşılanları bizlerle şeffaf veya açık bir şekilde paylaşma noktasında üzerinize sorumluluk düşmekte.

Mesela, bir örnek vermek istiyorum soru sorarak: Sizlerde, Başkanlığımızda ya da devletimizde yurt dışında yaşayan... Yani “yurt dışı Türkler” diyoruz ya, “7 milyon” diyoruz, “Almanya’da 3,5 milyon” diyoruz. Bunların mesela, veri tabanı var mı sizde? Bunların şeyine sahip misiniz? Anında siz bunlara ulaşabilir misiniz acil bir durum olduğunda?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – İletişim bilgilerine mi?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – İletişim bilgileri, evet.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Vatandaş olanların, bizim yurt dışında ikametle vatandaş olanların iletişim bilgileri var bizde tabii ki.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Şunun için soruyorum: Geçtiğimiz günlerde bir şey oldu, belki takip etmişsinizdir. Nereden biliyorum? Mesela, benim annem yurt dışında yaşıyor, burada yurt dışında yaşayan, yaşamış olan insanlar var, eşi dostu olanlar var. En büyük sıkıntıları nedir, biliyorsunuz yani, uçak biletleridir, bagajdır. Bakın, çok pratik şeyler ama onlar için ne kadar sıkıntı olduğunu biliyorum. Geçtiğimiz günlerde bir haber çıktı, okumuşsunuzdur. Türk Hava Yolları... Neydi, “UED” miydi?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – UID.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – UID; kusura bakmayın.

Onunla bir anlaşma yaptı diye... Tamam mı? Nereden biliyoruz?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – O doğru değil ama.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Hayır, hayır; şöyle: Cumhuriyet Halk Partisi örgütleri bizi aradı “Bu nedir?” vesaire diye, ben de Türk Hava Yollarını aradım, Türk Hava Yollarından bir yetkiliyi. “Bu bizim ‘corporate’ -ne deniyor, kurumsal mı- yaptığımız bir iş. İstiyorsanız sizinle de yapalım. Yani biz buna şey diye bakıyoruz, bana kaç müşteri getiriyorsan ben sana ona göre anlaşma yapayım.” dedi. Anlaşmanın özü şu: Biletlerde yüzde 2, yüzde 3 indirim, ek bagaj hakkı, işte 2-3 tane madde var; önemli bunlar yani orada yaşayan benim annem için önemli ya da sizler için önemli. Neden size sordum? Türk Hava Yollarıyla bunu sizin yapmanız lazım, ille yapabiliyorsa bunu yani -örnek diye söylüyorum- AK PARTİ tabanı olarak UID x birirse CHP y birirse YTB 100 birim. Ne demek istediğimi anlatabiliyor muyum? Türk Hava Yolları bunu yapabiliyorsa sizin bunu yaptırmanız lazım, bizim Meclis olarak yaptırmanız lazım. Yani işte “Bana gelersen sana yüzde 2 indirim yaparım” “Bana

kayıt olup benim kartımı alırsan -UID kartı gibi, bilmem ne kartı- sana 3 kilo fazla bagaj hakkı veririm.” Güzel bir şey, bence iyi bir şey, iyi düşünülmüş ama YTB varken, elinde de veri tabanı varken o kartı siz verin. Gitsin o kartıyla Türk Hava Yollarına “Ben yurt dışında yaşıyorum, bu da belgesi; bana yüzde 2 indirimimi yap, bagaj hakkımı da ver.” desin. Her yıl bagaj derdi var biliyorsunuz. O yüzden -biraz daha bu fikirler oluşurken eminim sizin de haberiniz olmuştur, bir şekilde konuşulmuştur bir yerlerde- işte parti politikasına bırakmayın bunu, yapabilecekseniz bunu siz yapın; bu kadar anlattınız bize, Türk Hava Yollarıyla da müzakereyi siz yapın, madem Türk Hava Yolları yapabiliyor... Bunun “corporate” şeyi bana verdiği yanıtı yani “Siz bana 10 bin tane garanti getirin -ya da ne kadar binse- ben sana da vereyim.” O zaman siz 3,5 milyon garanti verin “Ben sana her yıl 600 bin tane garanti veriyorum.” deyin, yüzde 5 indirim koparın vatandaşa, madem yapabiliyor. Yani bu anlamda söyledim.

Bu görüşmelerimiz belki vesile olur sık sık bir araya gelirse, bazı konuları size sorma, bazı konularda bizim de size... Meclise de şunu söyledik, iktidara bunu söyledik; bir türlü yapmıyorlar. Emeklilik meselesini yarı zamanlı yapmayalım, tam zamanlı yapalım diyoruz sürekli... Bunu nasıl geçiririz? Siz SGK’yle konuşuyorsunuz. Araba diyoruz biz mesela, siz dediniz ki: “Dört yıla çıktı.” Ama işte beni arıyorlar, Mustafa Bey’i arıyorlardır, bunun gerçekliği yok çünkü iki yıldan sonra çıkmadı; öyle bir şey değil mi?

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Tabii, tabii, sadece emeklilere.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ha, şimdi, hepsine bir istisna getirmiş; sadece emeklilere getirmiş mesela. Bize soruyorlar “Ya, Meclisten böyle bir şey çıktıydı.” diyoruz, meğerse onun istisnasıyla çıkmış oldu vesaire. Yani bunların düzünü çıkaralım, birlikte iyisini yapalım, genişini yapalım; burada hepimiz aynı tarafta olmalıyız diye bakıyorum ben yani o da orada yaşayan kardeşlerimizin tarafı. Bizimle ne kadar açık, şeffaf paylaşılsa biz de Parlamentoda yasa yapma bağlamında iktidardaki arkadaşlarımızla bunu -komisyonlarda olsun, Genel Kurulda olsun- o kadar net bir şekilde birlikte konuşuruz. Burada ne kadar çok konuşursak, Genel Kurulda ya da komisyonlarda, belki daha az iş kalır diye düşünüyorum.

Genel bir şeyi de söyleyeyim, gelen kanun tekliflerinde -torba kanun teklifleri geliyor ya, eleştiriyoruz vesaire- gerçekten yurt dışı Türklerin ihtiyaçlarına yönelik çok az düzenleme var, çok az. Bunun, bizim ortak sorumluluğumuz olması lazım, bunu ben sizden rica edeceğim, siz kendi partinizden; siz benden rica edeceksiniz, ben kendi partimden. Yani ayrı kanun teklifi gelmiyorsa gelen torbalara, neyse birer ikişer koyalım bunları; elinizde sizin “checklist” var, ben tahmin ediyorum işte az oldu, tam oldu, yarım oldu, hiç olmadı; birer ikişer sokalım torbalara. Yani bunun başarısı vesairesi iktidara gidecekse de gitsin, yeter ki biz bunları derli toplu bitirelim.

Mavi kartlar, işte, sizin çıkardığınız şeyler vardı, şimdi çifte vatandaşlık olunca mavi kart meselesi belki bitmek durumunda asıl normal, bilmiyorum bitecek mi. Ama mavi kartlarda bana iletilen sıkıntılar vardı, inanamıyorum yani kusura bakmayın, sizler kadar vâkıf değilim ama anlattığımda, ya, nasıl olur diyorum. Anne Türk, baba Türk, mavi kartlı olmuşlar; çocukları doğuyor, vatandaşlık alamıyor gibi bir şeyler var yani. “Mümkün değil.” diyorum “Evet, mümkün.” diyorlar çünkü çözülmemiş. Ne lazım? Bizden kanun çıkması lazım. Yani o konuda kaç kişi etkileniyor bilmiyorum ama kanun çıkması lazım, bizden kanun bekliyor; ben teklifleri verdiğim için biliyorum. O yüzden, bu konularda yasama yani nitelikli, kaliteli yasama yapılması için sizin bizimle şeffaf paylaşımınız lazım. Bunlar çok güzel yayınlar, bize gönderiyorsunuz dönem dönem, sağ olun ama aldığımız dönemselsel bilgi, rapor, talep, beklentileri paylaşırsanız, sadece iktidarla değil de Parlatmentonun bütünüyle ya da Komisyonumuzla -Komisyonumuz bizimle zaten paylaşır- biz çok memnun oluruz.

Çifte vatandaşlık konusunda da ne demeliyiz, ne eksik var, ne lazım yani bir yerlerde biz de devreye girmeli miyiz, girmemeli miyiz; bu konularda da bizi aydınlatırsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ben Sayın Çakırözer’e şu noktada katılıyorum: Kesinlikle komisyon toplantı sayımızı arttırmamız gerekiyor. Aynen Başkanımızın yaptığı sunum gibi, her bakanlıktan -şimdi, burada o ihtiyacı zaten fark ettik, Dışişleri Bakanlığımızdan ayrı, Millî Eğitim Bakanlığımızdan ayrı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızdan ayrı- hatta bazı bakanlıklarımızın ayrı ayrı genel müdürlükleri üzerinden kesinlikle çok net sunumlar almalıyız ve istişare noktasında da açık olmalıyız; o noktada katılıyorum kendisine.

Buyurun Başkanım.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Sayın Başkanım, tabii, UID-THY anlaşması bizimle alakalı bir anlaşma değil, bilgimiz yok.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Sizinle alakalı demiyorum zaten.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Yok, herhangi bir yerde konuşulmadı, kulağımıza da gelmedi.

O “corporate” anlaşmalar şöyledir: YTB olarak bizim Türk Hava Yollarıyla “corporate” bir anlaşmamız var, Türk Hava Yolları der ki: “Sen yıllık şu kadar bilet almayı taahhüt ediyor musun?” “Ediyorum.” “Ben de sana karşılığında şu kadar indirim yapıyorum.” der. Bu “corporate” anlaşmalar yekünde çok büyük olmayan ve Türk Hava Yollarının kaldırabileceği, ancak o kısıtlı şirket veya derneğin içindekilere katkı sağlayabilecek... Daha büyüdüğü zaman Türk Hava Yollarının zaten işine gelmeyecek anlaşmalardır. Yani şu rasyonel değil, YTB’nin yapması gereken şey şu: Bir kart çıkarıp yurt dışındaki vatandaşlara biz bunu versek THY zaten böyle bir anlaşma yapmaz, biz THY’yle zaten bunları konuştuk. Sayın Vekilim, THY’nin yapabileceği şu -biz THY’ye çok gittik ve bir dönem, iki dönem de yaptık- biz dedik ki onlara: “Bakın, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza dönemsel indirimler yapalım.” Yani kastımız şu: Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız yazın bilet alıyorlar ya, üç ay öncesinden, belli bir dönem bilet alanlar için indirim yapalım; daha önceden işte yaşlılar için vardı, sizler bilirsiniz.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Var, var, 65 yaş üstü var hâlâ.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Biz bunu iki dönem yaptık -onu da atabilirim size- yani YTB logosu veya YTB’nin kurumsal görünürlüğü yok ama Türk Hava Yollarına şunu yaptırдық: Mart ayında bir on gün temmuz ayı için biletleme yapan yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza yüzde 15’lik bir indirim yaptılar, erken rezervasyonda ekstra bir indirim yaptılar. Tabii, böyle “corporate” bir anlaşma Türk Hava Yollarının zaten işine gelmez. Onların bize yapabileceği, yurt dışındaki vatandaşlarımıza özel indirimler yapmaktır, onlar için de görüşüyoruz, bir iki dönem de onları yaptırдық. Tabii, kamu hizmetlerinin geliştirilmesiyle alakalı -elimizde bir şey var, onu da buldum- mesela 18-22 Mayıs 2023 arası biletleme yapanlara 18 Mayıs-30 Eylül 2023 arası seyahat dönemi olacaksa Türkiye’ye gidiş dönüş yüzde 25 indirimli gibi böyle, Türk Hava Yollarının bir iki dönem, yurt dışındaki vatandaşlara özel kampanya yapmasını...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Nasıl biliyor yurt dışında yaşadığını? Ben değil de o olduğunu nasıl bilecek?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Oturma izni ya da...

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Kişi beyan ediyor tabii bunu. Tabii, onu beyan ediyor, onunla alıyor.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Bir cümle ekleyebilir miyim?

Ben de çok uğraştım bu konularla, şöyle bir şey de var, orada THY şunu yapıyor aslında: O biletleme sınıfını biraz değiştiriyor -alfabetik şeyler var- zaten normalde vatandaş ilgilense o bir reklam, yoksa piyasadan daha ucuzunu alıyor zaten yani şimdi, normalde internetten daha ucuzunu alıyor. Orada tek ufak bir fark şu: Bagaj meselesi fakat vatandaşlarımızın çoğunun onunla ilgilenme imkânı yok.

Bir de UID'ye de haksızlık olmasın, daha doğrusu, yanlış ifade ettim, THY'ye haksızlık olmasın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Ben haksızlık yapmıyorum.

MUSTAFA YENEROĞLU (İstanbul) – Yok, estağfurullah.

Şöyle: THY'nin bir acentesiyle THY anlaşma yapmış, Frankfurt'ta -benim de tanıdığım bir genç, bizzat arayıp sordum- kendisi için reklam yapmış oldu. Yoksa fiilen o indirimleri, vatandaşın varsaydığı indirimi piyasanın daha altında alma imkânı normalde yok yani. O sadece çok böyle sezon dışı şeylerle ilgili geçerli. Zaten THY herkese bunu öneriyor devamlı bir biçimde yani mail atıyor "Şu tarih aralığında bilet alırsanız ve şu tarih aralığında giderseniz..." diye. Ama muazzam bir reklam yapmış oldu kendi acentesine. Ben de aradım "Ağabey, benim için bayağı bir reklam oldu, başka müşteri kazanıyorum." diyor.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Türk Hava Yolları konusu tabii... Türk Hava Yollarına çok gittik geldik, mevcut genel müdürümüz çok yardımcı olmaya çalışıyor sağ olsun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Belki buraya da çağırılmamız lazım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Evet, kesinlikle.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Ben hemen kısaca cevap vereyim: Tabii, borsaya kote bir şirket sonuçta ve zamanında -sizler hatırlarsınız- indirimler de 2015-2016'da yapılmıştı ama sonra uluslararası havacılık kurallarına aykırı olduğu için onlar geri alınmıştı. Biz dönemsel, vatandaşımıza kampanya yaptırmaya çalışıyoruz, bunda son iki sene muvaffak olduk.

Şimdi AJet başladı -ben de geçen ailemle de kullandım- direkt uçuşlar, farklı şehirlerden direkt uçuşlar. Tabii, inşallah bu ücretleri daha da indirecektir.

Kamu hizmetleriyle alakalı bizim bir çizelgemiz var, ben onu inşallah komisyona arz ederim, en son hâlini komisyonun sekreteryasına gönderirim, vekillerimizle paylaşılmasını da... Orada biz, hangi aşamada, daha detaylı yazarız. Yani kanun aşamasında mı, müzakere aşamasında mı vesaire, takip ettiğimiz konular.

Mavi kartlarla alakalı... Mavi kart tabii, yurt dışındaki vatandaşlarımıza, özellikle 2009 yılından sonra izinle vatandaşlıktan çıkanlara getirilmiş bir hak. Şimdi onların şekli de değiştiriliyor. Biz tabii "Oy verme, seçme, seçilme ve askerlik dışındaki tüm hizmetleri mavi kartlılar alır." diyoruz. Bunun uygulamasındaki sıkıntılar farkındayız. Bizim kurumumuzda da mavi kartlı olan arkadaşlar var, bankaya gittiğinde, bir yere gittiğinde sıkıntı yaşayabiliyor; bunların hepsiyle tek tek ilgilenip ilgili kurum nezdinde mavi kart kütüğünün açtırılmasıyla alakalı süreçleri takip ediyoruz; orada çok detaylar var, o uygulama devam edecektir.

Çifte vatandaşlıkla alakalı Dışişleri Bakanlığımızla, İçişleri Bakanlığımızla seri toplantılar yapıldı, biz de bunlara katıldık; bir yol haritası çıkarıldı.

Başkanım, hemen bir dakika Daire Başkanım son durumu bir arz etsin çünkü orada bir şey çıkarıldı, vekilimizin söylediği askerlik konusu da vardı, askerliklerin burada sayılıp sayılmaması mevzu. Bir de sigorta vesaire de vardı, onların bilgisini de verir misiniz.

YURTDIŞI VATANDAŞLAR DAİRE BAŞKANI FATİH NİŞANCI – Hayhay, tabii ki.

Özellikle Almanya'daki çifte vatandaşlıkla alakalı 500 binin üzerinde bir hedef kitlenin olduğu tahmin ediliyor, buradaki özellikle mavi kartlılar üzerinden bakıldığında. Normalde başvurular "konsolosluk.net" üzerinden yapılıyor. Önce başvurulara randevu alınıyor, orada ilgili bilgileri, belgeleri herkesin kendisinin toplaması gerekiyor. Başvurulardan sonra Türkiye'ye gönderiliyor belgeler ve arşiv taraması yapılıyor standart, ondan sonra da arşiv taramasına göre geri gönderiliyordu, yaklaşık dört-altı aylık bir süreydi bu. Şimdi, yeni yapılan altyapı düzenlemesiyle aslında bir ön başvuru olarak kabul edilebilecek şekilde, kişi randevusunu aldığı anda başkonsolosluğumuza kişinin bilgileri, verileri doğrudan düşüyor ve o kişinin arşiv taramasının hızlandırılmasına yönelik çalışmalar yapılıyor. Başkonsolosluğumuzda başvuru alındığı andan itibaren burada da arşiv taraması, güvenlik taraması başlatılıyor, paralel süreçler yürütüldüğü için normalde dört-altı ay süren vatandaşlık başvurusu sonuçlanmasının iki-dört aya düşürülmesi planlanıyor. Aynı şekilde de kişi başvururken başından, vatandaşlıktan çıktıktan sonra yahut da Türk vatandaşı olmadan önce üzerinde, evlilik geçirmiş mi, şu anda evli mi, bekâr mı, çocukları var mı, vatandaşlık mı; böyle 8-10 soruyla özelleştiriyor kendine göre, ondan sonra o "son başvuru için gerekli belgeler" denildiğinde tamamen kişiye özel başvuru şartları ortaya çıkmış oluyor. Onun için, öyle mükerrer, başkonsolosluklara gidip gelme gibi bir şey de yok. Aynı şekilde, başkonsolosluklarımızda da oluşabilecek soruların cevaplanması için burada İçişleri Bakanlığımızda başkonsolosluk çalışanlarımız için özel bir hat ve bir adres oluşturuldu. Süreç şu anda da herhangi bir yığılma, yığılma olmadan devam ediyor.

Askerlikle alakalı, 2019'da, malumunuz, Türkiye'de yeni bir askerlik rejimi getirildi, bedelli askerlik herkes için oldu, dövizle askerlik de ona endekslenmiş oldu. Eskiden dövizle askerlik yurt dışındaki vatandaşlar için ayrı belirleniyordu, doğrudan başlı başına bir düzenlemeydi, şimdi ona endekslendi. Döviz miktarı bakımından ayrı bir döviz miktarı belirlemek mümkün değil mevcut yasalarımız çerçevesinde ama şöyle bir şey oldu: Normalde yabancı ülkelerde yapılan askerlikler tanınmıyordu, 2019'a kadar, yeni yasa çıkana kadar olan süreç içerisinde eğer kişi başka bir ülkede askerlik yapmışsa bu askerliğini doğrudan Türkiye'de tanıtmaya imkânı da getirilmiş oldu; askerlik bakımından Millî Savunma Bakanlığımız kendi iç genelgesiyle bunu çözmüş oldu. Zaten Almanya'da böyle bir zorunlu askerlik yok, 2011'e kadardı, o zamana kadar unutanlar oluyordu, askerliğini tanıtmak gibi bir sürecin olması gerektiğinden haberi olmadıkları için, şu anda o sorun da Alman vatandaşları için en azından şimdilik askerlik bakımından çözülmüş oldu.

Özellikle teşvik edici olması bakımından Türkiye'deki emeklilik hakları doğrudan vatandaşlığa bağlı haklar olduğu için, Türk vatandaşlığına, yurt dışındaki vatandaşlarımızın girmek istemelerini teşvik edici unsurlardan biri Türkiye'de emekli olmak istemeleri veya yeni nesillerin ana vatanla bağları, çocuklarının kimliklerinin, Türk kimliğinin korunması açısından Türk Bayrağı taşıyan bir kimlik kartının çocuklarında bulunması, en azından sembolik olarak değerli görülüyor yurt dışındaki vatandaşlarımız açısından, Almanya'daki insanlarımız açısından.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Cupolo, söz istemiş miydiniz? Sayın Öztürk'ün istediğini gördüm de.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Gerçekten yurt dışında yaşamış olan Türklere öncelik vermek istiyorum, o yüzden verebilirsiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Tamam.

Buyurun lütfen Sayın Öztürk.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Sayın Başkanım, çok Değerli Başkanım, değerli bürokrat arkadaşlar, değerli milletvekilleri; ben de bu toplantıya bir misafir milletvekili olarak katılıyorum ama ben de Balkanlarda doğmuş bir milletvekili olarak buradayım, aslen Bulgaristan doğumluyum.

En son milletvekillerimizin söylediğinden yola çıkarak, bence de bu komisyonun çok önemli olduğunu ve komisyon toplantılarının sıklaşması ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının çalışma alanının genişletilmesi ve bütçesinin de artırılması gerektiğini düşünüyorum, sayılara bakıldığında oldukça önemli.

Aslında yurtdışı Türkler ve akraba topluluklarıyla ilgili şu ana kadar, biraz daha, Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra yurt dışına giden ve orada yurt dışındaki Türkleri oluşturan vatandaşlarımızla ilgili konulara değinildi, ben ise Türkiye Cumhuriyeti kurulmadan önce oralarda var olan, bugün Misakımillî sınırları dışında kalan ama son kurtuluş mücadelemizin öncesindeki bütün kurtuluş mücadelelerinde vatani savunmuş ve oralarda hâlâ Türk ve Müslüman olarak yaşama mücadelesi veren Türklerle ilgili konuşmak istiyorum, özellikle Bulgaristan ve Batı Trakya da buna dâhil.

Az önce vatandaşlıktan başlandı, aslında vatandaşlıkla ilgili 2000’li yıllarla birlikte Avrupa’da da başlayan evrensel insan hakları, demokrasi ve bununla birlikte de kapıların aralanması ve ülkeler arasındaki ciddi anlamda ilişkilerin gelişmesiyle Türkiye’de de ciddi anlamda oralardan Türkiye’ye göç etmek zorunda kalmış insanlarımızın oluşturduğu sivil toplum örgütleri var. Bu sivil toplum örgütleri, aslında -az önce de söyledik- bu konu Türkiye siyaseti olmak zorunda, asla Türkiye iç siyasetinin bir malzemesi olmayacağı gibi; bu komisyon da Türkiye iç siyasetinin bir malzemesi değil, Türkiye siyasetini ve Balkanlardaki dış politikamızı güçlendirecek ve insan varlığımızı güçlendirecek çalışmalara ortak akılla imza atmalı. Ama bu sivil toplum örgütlerinin öyle güçleri var ki işte bazen devletlerin bu çalışmaları orada bir beşinci kol çalışması gibi görülürken bu sivil toplum örgütlerini oluşturan insanların kalplerinin bir tarafında ana vatan, bir tarafında memleket var. Dolayısıyla, iki ülkeyi çok daha kolay birbirine bağlayabilme, kültürel ilişkileri güçlendirme anlamında önemli sivil toplum örgütleri; bunların güçlendirilmesi ve ayrı bir statüde değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum, bu konuda bir çalışma var mı?

Ben siyasi konuşmalarında da YTB’yi çok önemseydiğimi, özellikle Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğunun yurt dışında, Misakımillî sınırları dışında kaldığımız süreçten sonra zorunlu göçlerle... Ki bu göçlerin tamamının aslında sadece Türk ve Müslüman olma nedenleriyle gerçekleştiğini biliyoruz; daha iyi bir ülkeden veya yüzyıllardır sahip oldukları tüm mal varlıklarından ve geçmişten vazgeçerek insanların 2 valizle Türkiye’ye gelip ana vatani, toprağı öperek buraya yerleştiklerini ve dolayısıyla bu göçün temelinde bir Türk düşmanlığı ve orada yaşanan sıkıntılar olduğunu hepimiz biliyoruz ama orada kalanlar var ciddi bir sayıda, bugün Bulgaristan’da yaklaşık 600 bin Türk, 1 milyona yakın Türk ve akraba topluluğı var. Türkiye’de 280 bin hem Bulgaristan hem Türk vatandaşlığına sahip insan var. Bulgaristan’ın Avrupa Birliğine girmesiyle birlikte ciddi anlamda bu konuda esnemeler var ama bunların da Berlin Anlaşması’ndan bugüne bakarak, Bulgaristan’ın kuruluşundan bugüne bakarak sahip olduğumuz anlaşmalarla orada zaman içerisinde vazgeçtiğimiz ama tekrar hakkını kazanabileceğimiz hem kimlik hem de maddi ve kültürel varlıklar anlamında YTB’nin gündeminde olması gerektiğini düşünüyorum çünkü sonuçta şu andaki bu vatandaşlıklar 1950’ye kadar devam edebiliyor, 1950 öncesinde Türkiye’ye göç eden, işte Ankara Anlaşması’yla göç eden veya farklı zamanlarda, 1913-1914’te, 1932’de göç eden insanların oradaki haklarıyla ilgili de geriye dönük bir süreklilik olmalı. Akralalık bağları zaten hâlâ devam ediyor, bugün Türkiye’de Bulgaristan nüfusundan daha fazla Bulgaristan kökenli insan yaşamakta. Dolayısıyla, bu konular yani geçmişte yaptığımız anlaşmalar, günümüzde hangi noktadayız ve bunlarla ilgili de ne tür çalışmalar yapıyoruz, bence çok önemli.

Araba konusuna değineyim. Araba konusu, bahsettiğim, özellikle Bulgaristan çifte vatandaşlığına sahip bu vatandaşların özellikle gündeminde. Benim bunu, Bulgaristan’daki Hak ve Özgürlükler Hareketi Partisinin genel kuruluna katıldığımızda da Zafer Bey’le görüşme fırsatım oldu, AK PARTİ’nin de söz verdiği, muhalefetin de söz verdiği bir konu bu. Biz “Bir vatandaş bir arabasını kullanabilmeli, bir süre de olmamalı.” dedik, AK PARTİ ise otuz güne ve yani yüz seksen gün olan süreyi son bir

yılda otuz güne düşürerek kullanma hakkı verilmesiyle ilgili dört yıl veya iki yıl -tam hatırlamıyorum- kullanma hakkını gündeme getirmişti. Yurt dışında yaşayan tüm vatandaşlar bunu soruyor bir kere “Bu ne zaman gerçekleşecek?” diye.

Dediğim gibi, YTB'nin çalışma noktasının da özellikle Balkanlardan göç eden illerle ilgili alt ofisler oluşturması gerektiğini düşünüyorum, bugün Bursa bunların en önemli mozaiklerinden biri. Bursa Balkanlıların başkenti, Balkan göçmenlerin en fazla yaşadığı şehir. Dolayısıyla, sizin bu konuda üreteceğiniz çalışmalara en fazla katkı koyabilecek ve elinizi güçlendirebilecek, hem yazarıyla hem akademisyeniyle hem yaşamışlıklarıyla güçlü bir insan potansiyeline ve hafızaya sahip ve güçlü akraba bağlılıklarına sahip. YTB'nin kesinlikle Bursa'da ofisi olmalı diye düşünüyorum, bu konu da değerlendirilmeli; çok fazla katkı koyacağı kanaatindeyim.

Aynı zamanda, Balkanlardaki en büyük sorun, tabii ki biz demokrasimizi ilerletme noktasında Avrupa ülkelerinin gerisindeyiz, buna söyleyecek bir lafımız yok, bunu ileriye taşımamız lazım ama Balkan coğrafyasında Türk düşmanlığı belki de tüm dünyadaki en yoğun düşmanlıklardan biri. Bunu niçin söylüyorum? Bugün Bulgaristan kitaplarında bile Türk düşmanlığı eğitimin ilk aşamalarından itibaren ortaöğretimle birlikte anlatılıyor. Bunları ortadan kaldırmak için aslında bu güçlü sivil toplum ve güçlü insan bağı ve ortak geçmişi tarafsız bir şekilde, tarihçilerle beraber konuşarak, o ülkelerin gençlerini toplayıp “think tank” toplantıları yaparak aslında birbirimizden çok farklı olmadığımızın, ortak yaşamışlıkların ve ortak kültür geçişlerinin birlikte anlatılması ve ortak geçmişle düzeltilmiş geçmiş ve ortak geleceği birlikte, doğru bir şekilde inşa etmemiz gerekiyor çünkü ders kitaplarında başlayan bir düşmanlık kolay kolay hafızalardan silinmiyor. Dolayısıyla, bu tür, ülkeler arası yapılan çalışmaların içerisinde eğitim ve eğitim iş birliğinin içerisinde de ortak geçmişi ve birlikte zaman geçirerek, gençleri bir araya getirerek yeni nesli, yeni kuşağı bir araya getiren etkinliklerin çok önemli olduğunu düşünüyorum ben.

Sadece Türkleri ve akraba topluluklarını değil, birlikte yaşadığımız Bulgarları da Yunanlıları da ya da diğer grupları da bir araya getiren “think tank” projeleri önemli. Çünkü siz de çok iyi biliyorsunuz ki Balkanlardaki birçok ülke, ortak insan bağı olan, her ülkede neredeyse kendi azınlığı olan ama bakıldığında da en fazla çatışan ve en fazla kolay kolay karşı karşıya gelen ülkeler, YTB'nin bu konularda da sorumluluk alması gerektiği kanaatindeyim.

Şu anda kardeş belediyeciliklerle ilgili de yani buradaki ve oradaki sivil toplumun güçlendirilmesinde kesinlikle iç siyasetin üzerinde bir Türkiye siyasetiyle hareket etmenin çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Öztürk'le Balkanlar konusundaki hassasiyetimiz aynen Sayın Eren'le olduğu ve diğer vekillerimizle olduğu gibi sanırım ortak.

Başkanım bilgi verir ama en son Edirne'ye Kapıkule ziyareti için gittiğimizde orada galiba temmuz ayında başlayan -ağustos, eylülde de devam edecek sanırım- binlerce öğrenciyi, aynı şekilde -Sayın Öztürk'ün belirttiği gibi- Türk kökenli olmayan, soydaş olmayan öğrencileri Edirne'ye getirip orada bir alanda kamp gibi bir programa, farklı farklı içeriklerin olduğu bir programa tabi tutmuşlar. Çok keyifli olduğunu söylediler, ben de ziyaret edeceğim, hep beraber ziyaret edebiliriz, çok güzel olur, çok memnun oluruz ama Sayın Başkanım daha net ve detaylı cevap verecektir.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Başkanım, Sayın Vekilimiz Bulgaristan doğumlu, Balkan kökenli olması hasebiyle de yakın takip ediyor. Hakikaten farklı siyasi partilerin içerisinde -daha önce yine Hakan Çavuşoğlu Bakanımız vardı,

Mehmet Müezzinoğlu Bakanımız vardı- bakanlık yapmış Balkan kökenli kişiler vardı ve Balkanlardaki Türklerin kazanımlarına ilişkin çok önemli çalışmalar yapmışlardı, dolayısıyla vekillerimizin bu konudaki yapacağı çalışmalar hakikaten çok önemli, o anlamda bizim için de çok verimli oluyor.

Sivil toplum kuruluşlarından bahsedildi. Tabii, İstanbul başta olmak üzere, İzmir’de, Bursa’da, Yalova’da, İzmit’te gerek Bulgaristan’dan gerek Balkanların diğer bölgelerinden gelen vatandaşlarımızın kurmuş olduğu dernekler var, hemen hemen hepsiyle irtibatlıyız zaten. Özellikle Bulgaristan’la alakalı BAL-GÖÇ, şu an başkanı Emin Bey; Gençoğlu ailesi, onların orada bir emeği var; BAL-TURK Kocaeli’de. Bu derneklerimizle -ben Bulgaristan özelinde söyledim, irtibattayız; Bulgaristan’daki soydaşlarımızın yaşamış olduğu çifte vatandaşlıkla alakalı sıkıntılar, Türk vatandaşı, Türk soylu ana, baba, eş ve çocukların Türkiye’deki genel sağlık sigortasından faydalanamaması gibi temel konuları da ilgili bakanlıklar nezdinde takip ediyoruz. Özellikle Bulgaristan içerisinde yapmış olduğumuz çalışmalarda... Malumunuz Bulgaristan’da bir sivil toplum altyapısı diğer Balkan ülkeleri kadar zengin değil, yeni yeni oluşmaya başlamış durumda. Özellikle burada gençlerimize yönelik çalışmaları yürütüyoruz. En kıymetlisi, tabii HÖH orada siyasi bir parti, her ne kadar içinde Türkler çoğunluk olsa da şu an eş başkanlıkla yönetilen bir parti. HÖH’ün gençlik kollarının ve HÖH bünyesindeki gençlerin kurumsal kapasitesinin artırılmasına yönelik ciddi çalışmalar yaptık bugüne kadar ve bunu da çok önemsiyoruz, gençlerin siyasete yönlendirilmesini.

Özellikle sosyal girişimcilik eğitimleri... Bugüne kadar Kocaeli’de, İzmit’te kamplar da -detaylarını da ben size inşallah gönderirim- yaptık, oradan gençlerimizi buraya getirdik.

Bulgaristan’dan tabii, soydaşlarımızın ve Bulgar gençlerin burslandırılmasıyla alakalı çalışmamız devam ediyor. Bulgaristan’ın AB üyesi olması hasebiyle de. Soydaşlarımız, tabii, Edirne’nin ötesine çok geçmek istemiyor. Bulgaristan’dan gelen gençler, belki siz de fark edersiniz, Bursa’da bile o kadar çok yok yani Ankara vesaire, buralara zaten çok gelmek istemiyorlar. Edirne, üniversite eğitimi okumak için Tekirdağ, Kırklareli, belki Bursa, İstanbul; biz de oralara burslandırmaya gayret ediyoruz ama özellikle soydaşlarımızın son yıllarda Türkiye’ye daha çok gelmesi için emek veriyoruz fakat şunu fark ettik: Özellikle yerinde burslandırma çok önemli, Bulgaristan’da yerinde burslandırma yapıyoruz, bizim oradaki soydaşlarımıza yönelik; Sofya’da, Filibe’de, Varna’da, Burgaz’da üniversite okuyan 100 bursiyer öğrencimiz var çünkü mesela hukukçuya ihtiyacımız var ama Türkiye’deki hukuk orada denklik alamıyor, dolayısıyla hukuk gibi bölümlerde orada okutuyoruz.

Tabii, bunların yanı sıra, özellikle Belene Kampı gibi, 1989 göçü gibi soydaşlarımızın maruz kalmış olduğu... Daha sonra Bulgar devleti ilerleyen zamanlarda özürle ve farklı vesilelerle her ne kadar kabul etmiş olsa da birtakım hukuki hakları var soydaşlarımızın. Bunlara yönelik çalışmaları da yürütüyoruz; AİHM’de davalar var, Bakanlığımızla beraber takip ediyoruz. Özellikle, 89 göçü Belene Kampı’yla alakalı önemli çalışmalar yaptık. Belene, Tuna kıyısında bir kamptır, aslında bir cezaevidir, asgari cezaevi şartlarını dahi taşımaz yani yatak yoktur, tuvaletler çok kötüdür, bataklıktır vesaire. Dolayısıyla, Belene’de kalmış büyüklerimizle sözlü tarih çalışması yaptık, 89 göçüyle alakalı sözlü tarih çalışması yaptık. Mümin Gençoğlu Bulgaristan Türkleri için çok önemli bir figürdür, burada önemli hizmetler yürütmüştür.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Başkanım, onları biliyorum, hepsini. BAHAD’ın mahkemesi devam ediyor Bulgaristan’da biliyorsunuz; onlara hukuksal destek, lojistik destek sağlıyor musunuz?

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Tabii, sağlıyoruz.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Biraz eksiklik var, bizler de uğraşıyoruz onlarla.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Her sene ve buradan giden heyetlere destek oluyoruz, orada da bu desteklerimizi devam ettiriyoruz.

Tabii, özellikle yaz kampları, oradaki gençleri, her sene 600'e yakın genci oradaki müftülüğümüzle beraber buraya getiriyoruz ve yine Güney Bulgaristan ve diğer derneklerimizle beraber Türkçe eğitim kurslarımız devam ediyor.

Yani Bursa'da bir ofis... Ben cuma günü Bursa'daydım, geçtiğimiz cuma, onunla alakalı da bir kısa bir görüşme yaptık. Önümüzdeki dönemde -Bursa'da çünkü öğrenci sayımız daha fazla- inşallah, Edirne'den sonra belki, tabii, daha çok öğrenci odaklı bir ofis açmayı düşünüyoruz.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Şimdi, bu bahsettiğiniz birçok konuda -ben zaten sivil toplumun içinden gelen bir arkadaşınız, bir milletvekiliyim- buralarda eksiklik olmasa bunlarla ilgili zaten bir yorum da yapmam. Açıkçası burada ciddi bir eksiklik var ama biliyorsunuz, BAL-GÖÇ 84'te yaşanan asimilasyon süreci sonrasında Türkiye'nin sesi olma anlamında kurulmuş ve bu manada da gerçekten önemli bir misyonu, önemli misyonları yerine getirmiş ama sonrasında sınırların kalkmasıyla birlikte özellikle kültürel ve insani ortak bağı güçlendiren birçok dernek kuruldu.

Burada, YTB, tabii ki sivil topluma müdahale, sivil toplumla şey değil ama bu dernekler sadece standart hemşehri dernekleri değil, 2 ülkeyi, belki 2 şehri birleştiriyor gibi gözüktüyor; Bursa ile örneğin Kırcaali diyelim veya Gümülcine diyelim. Ama aynı zamanda da ciddi anlamda bir yumuşak güç oluşturuyor çünkü orada akrabaları, kan bağı var doğrudan ve bire bir temas hâlinde. Dolayısıyla bu önemli, bu ilişkileri güçlendirmek ve bunların yoğun olduğu... İstanbul tabii ki çok büyük bir şehir, büyük bir şehrin içinde birçok insan kayboluyor, her yerden çok insan var ama Bursa'nın farklı olduğunu siz biliyorsunuz, doğal olarak biliyorsunuz yani Hakan Bey'den dolayı da biliyorsunuz muhakkak, Batı Trakya Türklerinden de biliyorsunuz. Bu manada önemli orada yapılanma. Oradaki sivil toplum güçlenirse bahsettiğimiz o coğrafyada, Gümülcine de dâhil, Batı Trakya da dâhil, Bulgaristan da dâhil, orada da sivil toplum güçlenir etkileşim arttıkça; onların güçlenmesiyle yapmak istediğimiz, varmak istediğimiz amaçlara ulaşmakta da elimiz kolaylaşır çünkü sonuçta önemli.

Bir bahsettiğim konu da bu geçmişten gelen anlaşmalarla sahip olduklarımızdan vazgeçiyoruz. Bugün Bulgaristan'da da en çok konuşulan şey Türkçedir, ana dilinde eğitimidir lakin şu anda seçmeli derstir Türkçe ama bakarsak kendi öğretmenlerini yetiştiren, kendi Millî Eğitimi olan, 50'li yıllarda kendi öğretmen okulları olan bir noktadan bu noktaya gelmiştir. Bu tabii ki bazen taleple ilgili olabilir ama bunun taleple ilgili olmadığını, o zamanın komünist rejiminin, totaliter rejiminin bunları zamanla ortadan kaldırdığını biz biliyoruz sonuçta. YTB bunları dünden bugüne sahibi olduğumuz uluslararası antlaşmalar nezdinde bilgilendirir, sivil toplumu bilgilendirir, siyaseti bilgilendirerek güçlendirebilir diye düşünüyorum.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Teşekkür ederiz. Tabii ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Buyurun Sayın Cupolo.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Herhâlde ben, Kani Bey ve Talih Bey dışında üyelerden konuşan az kişi oldu. Derya Hanım, sizi de görüyorum, kusura bakmayın, isminizi unuttum.

Şimdi, sonra tartışma çıkar diye önce birkaç sorumu yönlendirip ardından kayda geçmesi için birkaç tane beyanatta bulunacağım. Belki kaçırdım, bir sürü iş yapıyordum telefonda aynı zamanda.

İki dilli eğitimden bahsettiniz yurt dışında yaşayan Türkler için, bununla ilgili oradaki mevcut hükümetlerden, devletlerden üniter yapıya tehdit olabileceğine dair bir tepki aldınız mı? TİKA'yla iş birlikleri yapıyor musunuz? Yurt dışındaki işçiler sorunları için size hangi kanallarla ulaşabiliyor, onlarla ilgili yaptığımız faaliyetler nedir? Biliyorsunuz, Türkiye Avrupa'ya en çok sığınmacı veren ülkelerden biri. Birçok insan buradan ayrılıyor ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde sığınma başvurusunda

bulunuyor. Bazen bu anne olabiliyor, baba olabiliyor ama çocuklar için aynı şey geçerli olmayabiliyor, onlar sığınmacı statüsünde değil ama oturma izni olan çocuklar oluyor. Bunların sizin Başkanlığınıza başvuruları oluyor mu ihtiyaçları için, yurt dışında yaşayan Türkler oldukları için?

Bursiyerlerden bahsettiniz, yabancı bursiyerlerden. Bu bursiyerlerin ülkelere göre dağılımı nedir? Hangi ülkelerde, hangi milliyetlere mensup kaç tane öğrenci var burs verdiğiniziz? Bu öğrenciler arasından kaçına vatandaşlık, Türkiye vatandaşlığı verilmiştir; takip ediyor musunuz, bir bilginiz var mı? Son tasarruf tedbirleri çalışmalarınızı etkileyecek mi, faaliyetlerinizi azaltmanıza neden olacak mı? Bunlar sorularım.

Bitirirken de Mustafa Bey'in dediği her kelimeye katıldığımı söylemek istiyorum. Örneğin, iki dilli eğitimden bahsettik, ben burada bahsetsem üniter yapıya tehdit oluşturmakla suçlanırım. Ermeni mezarlıkların üzerine tuvaletin yapıldığı bir yerde, tuvaletlerin inşa edildiği... Daha çok yakın zamanda yani 2021 yılında, bakın, Altındağ hâlâ aklımızda taptaze duruyor. Altındağ'da pogromvari bir görüntü oldu, orada Suriyelilerin evleri, iş yerleri yağmalandı, 78'e yakın kişi gözaltına alındı. Bu kişilerin hepsi serbest bırakıldı ve evlerine saldırdıkları insanlar gözaltına alındılar, sınır dışı edildiler. Yani saldırıya uğrayan insanlar sınır dışı edildi. Bunun mahkeme kayıtları var, mahkeme sonuçları var. Google'a "Suriye Altındağ mahkeme sonucu" diye yazarsanız eminim göreceksiniz.

Yine, Mustafa Bey bahsetti. "Bu ülkede insan yakılıyor yani biz bu yakma meselesine de değinmeliyiz." dedi. Çok yakın zamanda İzmir Narlıdere'de 3 Suriyeli işçiyi yaktılar. Onlarla ilgili nefret saikiyle suç işlemekten bir soruşturma başlatılması gerekirken olmadı. Bakın, birkaç gün sonra Dedeoğulları ailesinin, Konya'da Kürt oldukları için katledilen ailenin yıl dönümü gelecek, ölüm yıl dönümü. Hakim Dal'ın -Konya Meram'da Kürt olduğu için katledilen Hakim Dal; linç edildi, videoları var, linç edildi yani- yıl dönümü geliyor. Torbalı'nın yıl dönümü geliyor, Elmalı'nın yıl dönümü geliyor, Esenyurt'un, İkitelli'nin ve bu saydıklarım yalnızca 2021 yılında olanlar.

Dina'dan bahsettiniz. Ben Fransa'nın Afrika'daki sömürgeci pratiklerinin olduğunu kesinlikle kabul ediyorum ve bu sömürgeci pratiklerin kaldırılması, yok edilmesi için ne yapılması gerekiyorsa bunun desteklenmesi gerektiğine inanıyorum ama Dina yani orada, Karabük'te katledilen Afrikalı kız Dina ailesine ırkçılığa uğradığını, ırkçılığa maruz kaldığını, takip edildiğini, cinsel tacize uğradığını zaten söylemişti ama Dina'nın yargılamasıyla ilgili de yani bunun cinsiyete dayalı bir suç olduğunu, cinsiyeti sebebiyle hedef alındığını, rengi sebebiyle hedef alındığını gösteren bir yargılama yapılmıyor. Mustafa Bey bunu anlatmaya çalışıyordu yani nefret saikiyle işlenen suçlarla ilgili bir şeye ihtiyacımız var; var yani yok mu, buna inanabiliyor musunuz? Kayseri'de olan şey nefret saikiyle yapılmadı mı? Sadece birkaç tane kendi kendine bir araya gelen çete miydi bunlar? Değiller. Bağdıklarında ne diyorlardı? "Suriyeliler gitsin buradan, istemiyoruz." Açık açık, kişilerin milliyetini belirterek, nereli olduklarını belirterek onların gitmesini istiyorlardı.

Şimdi, böyle şeyler yok demek için kız aldık, kız verdik yani tuzluk, şekerlik alır gibi kız alıp kız verme... Eğer böyleyse, mesele kız alıp kız vermekse örneğin Almanlar da şöyle diyebilir: "Türklerle aramızda evlilik olmuştur, o sebeple ırkçılık yoktur. Türk kızlar Alman erkeklerle evlenmiştir, o sebeple ırkçılık yoktur." Bu argümanı yapabilirler değil mi? Burada şunu yine çok dostane bir yerden söylüyorum, eleştiriyi söylüyorum: Toplumlar bazen galeyana gelebilir; önemli olan, cezasızlığın önüne geçmektir. Önemli olan, hesap verebilir olmaktır. Önemli olan, kişileri bağımsız yargının önüne çıkarmaktır. Önemli olan, böyle bir planlamaya, benzeri bir saldırıyı yapmaya çalışan insanlara "Bunu yapamazsın yoksa ben hukuki bütün kurumlarımı işletirim." demektir.

Bakın, çok değil, 2018 yılında Hizbullah'tan tutuklanmış adam -dinî saiklerle saldırmıştı o da insanlara- Konca Kuriş'i otuz beş gün boyunca işkenceye maruz bırakan adam tahliye edildi uzun tutukluluk sebebiyle. Bakın, Kavala tahliye edilmiyor ama dinî saiklerle kadınlara işkence eden adam

tahliye edildi, bırakıldı. Örneğin, o adamın işlediği suç nefret saiki sayılmadı, cinsiyet bazlı bir şiddet biçimi sayılmadı ve tahliye edildi. Şimdi, burada yurt dışı Türklerle ilgili, özellikle işte Hasan Vekilimin söylediği, Mustafa Vekilimizin söylediği bütün önerilere katılıyorum ve bu Komisyonun üyesi olarak benden yana yapılabilecek bir şey varsa partim olarak bunları destekleyeceğimizi ifade ediyorum ama bir de hakikaten Mustafa Bey'in o dikkat çektiği, aynayı kendine tutma meselesini de bu masanın üzerine koyuyorum çünkü odada bir fil var ve o file bakmazsanız o fil büyüüp sizi ezecektir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Buyurun.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Başkanım, tasarruf tedbirlerinin kurumumuz çalışmalarına bir menfi etkisi olmayacaktır. Bizim proje bütçelerimizden genel bütçemizde herhangi bir eksilme söz konusu değil. Genel olarak tasarruf tedbirleri, işte, yatırım bütçelerinden vesaire; bizim kurumumuzun zaten öyle büyük bir yatırım bütçesi yok, hani, yatırım kurumu olmadığımız için herhangi bir eksiklik olmayacaktır.

Bizim bursiyerlerimiz tabii yabancı öğrenciler olduğu için yabancılara burs veriyoruz, Türk vatandaşlarına burs vermiyoruz. Bizim öğrencilerimizden de tespit edebildiğimiz Türk vatandaşı olan çok nadir. Yani özellikle Filistin'den gelip de burada kalıp daha sonra gitmeyen 3 ya da 4 öğrenci ama bizim öğrencilerimizin hepsi, 15 bin öğrencimizin hepsi bizim bursiyerimiz, yabancı statüsünde burs almaktadır.

Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin dağılımına baktığımızda -onun birazdan bilgisini vereyim ama- Türkiye'de Suriyeleri çıkarıyoruz. Bizim gerçi burslandırmalarımız içerisinde Suriyelilerin çok bir yekünü yok. Bölgesel olarak Türk Cumhuriyetleri, Balkanlar, Kuzey Afrika, Orta Doğu ve sonra Afrika gelmekte. Tabii, sığınmacılar, yurt dışı işçiler... Yurt dışı işçilerden kastınız son dönem gidenler mi ya da daha önce gidenler mi?

CEYLANAKÇACUPOLO (Diyarbakır) – Mesela, Kazakistan'a gidiyorlar mevsimlik olarak, belli inşaat projeleri için gidiyorlar, bazen paraları ödenmiyor, orada mahsur kalıyorlar. İlgili konsolosluk ve ilçiliklere başvurular da bazen daha derinden bir müdahale gerekiyor.

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANI ABDULLAH EREN – Özellikle pandemi döneminde bu tür işçilerimizin Türkiye'ye gelmesi ve sonraki süreçte ciddi bir koordinasyon Dışişleri Bakanlığımız uhdesinde oluşturuldu, biz onun içerisinde olduk ama onun dışında bu yurt dışı diaspora gibi, yurt dışındaki bu geçici süreli işçiler bizim faaliyet alanlarımız içerisinde kalıcı bir yere sahip değiller ama onların dönemsel konularıyla alakalı başkonsolosluga gittiğimizde takip ediyoruz.

Diğer taraftan, TİKA'yla çok yakın çalışıyoruz, TİKA'yla, Yunus Emre Enstitüsüyle ve Maarif Vakfıyla yani bireysel olarak başkan düzeyinde görüşmenin yanı sıra kurumsal olarak da birbirimizle sürekli irtibattayız.

Çift dilli eğitim... Tabii, biz o ülke makamlarıyla değil kendi derneklerimizle irtibattayız. Derneklerimizden eyaletine göre, bulunduğu bölgeye göre bizden bu eğitim talebinde bulunanlara destek oluyoruz. Tabii, her yerde de bu çift dilli eğitime izin verilmiyor. İlgili ülkenin mevzuatına göre, uygulamasına göre eyaletler arasında dahi farklılık var. Zaten ancak anaokulu seviyesinde böyle bir eğitim verilebiliyor.

Onun dışında, tabii, özellikle bizim yaptığımız çalışmalarda -yani sizin bahsettiğiniz konudan aralar devam ediyorum, söylüyorum- YTB olarak bizim burada uzun dönemdir bu konularla ilgilenen vekillerimiz var farklı siyasi partilerden, işte, Utku Bey var, yine, konuyu takip edenler var. Biz tabii bir kamu kurumuyuz, özellikle yurt dışında faaliyet yürütürken gerek ben gerek başkan yardımcılarım gerek daire başkanlarım kuşatıcı, herkesi meselenin içine katan bir dille ve bir kamu kurumu olmanın sorumluluğuyla hep bunu yapmaya gayret ediyoruz herkese karşı. Bugüne kadar da bununla alakalı işin

doğrusu ne benim şahsıma ne kuruma YTB'nin fazla politik, fazla angaje, artık nereye bakıyorsa diğer tarafta doğru yani kendi tarafından değil de diğer tarafta doğru fazla angaje olduğuna ilişkin makul bir eleştiri de duymadık. O yüzden biz politikalarımızda da buna çok ehemmiyet vermeye gayret ediyoruz yani bunu da söylemek istedim.

Tabii, özellikle uluslararası öğrenci hareketleriyle alakalı -ben yazılı olarak da ifade edebilirim- Kazakistan, Azerbaycan, Filistin, Yemen, Irak, Mısır, Yunanistan, Pakistan, Özbekistan, Sudan, İran, Endonezya, Kırgızistan, Rusya, Kosova, böyle devam ediyor ülkeler. Bununla alakalı da ayrıca listeyi size iletebiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Son olarak, Sayın Diktaş...

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ben çok uzasın istemedim ama cevap mahiyetinde de olabilir, karşılıklı uzamasını istemiyorum ama benim de cevap vermem gerekiyor.

Öncelikle, sunum için, çalışmalar için çok teşekkür ediyoruz, hem bilgilenmiş olduk hem çok kıymetli çalışmalar. Ayrıca, Komisyon Başkanımıza hem yurt içi hem yurt dışında yaptığı çalışmalardan dolayı da teşekkür ediyoruz, takdirle izliyoruz.

Az önce vekilimizin, daha sonra da sizin özellikle ırkçılık, ayrımcılık -not aldım- tek kimlikçi tutum gibi ana başlıklar üzerinden yapmış olduğunuz eleştiriler, bunun uygulandığına dair düşündüğünüz politikaların esasında biz tamamının karşısında söylemlerle, uygulamalarla -yirmi yıl önce var olan sıkıntılı konular vardı- bunların içerisine Sayın Cumhurbaşkanımızın kuvvetli söylemleriyle birlikte girdik. Bizim bir kırmızı çizgimiz var biliyorsunuz yani teröre bulaşmadığı sürece herkesi kucakladık, bundan sonra da herkesi kucaklamaya devam ederiz bu manada. İş oraya geldiği zaman bu işin ayırımında bulunuyoruz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Altındağ'ın terörle ne alakası var? Ermeni mezarlığının terörle ne alakası var?

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Şimdi, bir dakika, geleceğim. Hayır, ırkçılıktan bahsedildi, buradan ayrımcılıktan, tek kimlikçi tutumundan bahsedilirken...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Yok mu ırkçılık?

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Şimdi, bunlardan bahsedilirken...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Var mı?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – İngilizce nerede yaşadığınızı söyleyebiliyor musunuz?

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Söylüyorsunuz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Söylüyorsunuz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Kürtçe söyleyebiliyor musunuz?

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ya, söylenmez mi? Bakın, deminki konu da...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Söyleyin, buyurun, Kürtçe bir cümle kurun.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Beni dinlerseniz açıklayacağım.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Konuşmak zorunda değilim, bilirim konuşurum, bildiğim dili konuşurum, o da bildiği dili konuşuyor.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bahsettiğiniz ırkçılık damarlarınıza işlemiş.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Lütfen, beni dinlerseniz esasını anlayacaksınız.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hayır, o da bildiği dili konuşuyor, onun için televizyonlar açtık, bildiği dili konuşuyor.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ama benim kurmadığım cümleler üzerinden...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bildiği dili herkes konuşuyor, kimseye konuşmayın diye bir yasak getirmiyoruz yani sürekli aynı söylem içerisindeyiz.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Çarpıtma yapmıyorum, hayır.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Derya Hanım, Hollanda maçına Cumhurbaşkanı sizi götürmeliydi, mesleğiniz holiganlık olmalı sizin, başka bir şey değil yani. Her toplantıda bunu yapıyorsunuz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz de her toplantıda ayrımcı bir dil kullanıyorsunuz. Bizim hiçbir zaman Kürt vatandaşlarımızla ilgili bir ayrımcılığımız bulunmuyor. Sen Kürt vatandaşlarımızla ilgili ayrımcı dili kullanıyorsun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Dışişleri Komisyonunda da yaptınız.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Hiçbir ayrımcılığımız yok, Kürtler bizim kardeşlerimiz, evlatlarımız, çocuklarımız. Sen ayrımcı bir dil kullanıyorsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Karşılıklı konuşmayı bırakabilir miyiz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bu ayrımcı dilden vazgeçmediğin müddetçe burada başarıya ulaşamazsın.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Değerli vekillerimiz...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ayrımcı dili sen kullanıyorsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Bakbak, Sayın Cupolo...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Kürt de Türk de Alevi de Sünni de Müslüman'ı da Hristiyan'ı da bu ülkede yaşamakta, bunu sen ayrıştırıyorsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Bakbak...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Her toplantıda bu ayrımcılığı buraya sen getiriyorsun. Bizim bir ayrımcılığımız yok, biz hepsini kapsıyoruz, hepsinin çözümüyle uğraşıyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Bakbak...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Öyle bir şey olamaz ya, her toplantıda bu dili kullanıyorlar ya.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Sayın Bakbak, Sayın Cupolo, Gökhan Bey'e sözü verelim. Gökhan Bey, lütfen karşılıklı konuşmaya girmeyelim, dört saat oldu çünkü, artık bence herkesin sabrı zorlanıyor.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Siz konuşmanızı yaptınız, vekilim burada cevap veriyor, niye dönüp bana cevap veriyorsun? Vekilim burada konuşuyor, sen niye dönüp cevap veriyorsun?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – “Sen” değil “Siz” diyeceksiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Biz seni dinledik, biz sen konuşurken bir kelime konuşmadık, siz bizim konuşmamızı bölmeyin. Biz seni dinledik.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Bana “sen” diye hitap edemezsiniz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Biz sizi dinledik, siz de bizi dinleyin.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Öfke kontrolü lütfen.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Karşılıklı konuşmayı ve birbirimize şahsi olarak saldırmayı bırakırsak toplantıyı sükûnetle bitirebiliriz.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Biz sizi dinledik, niye bana cevap veriyorsunuz? Vekilimiz konuşuyor şu anda, niye engel oluyorsun? Ben seni dinledim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Hanım...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sürekli bir...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Karşılıklı konuşmayı bırakırsak toplantıyı sükunetle bitirmek istiyorum.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Çok kısa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Rica ediyorum, lütfen.

Teşekkür ediyorum.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – İnanç ve dil özgürlüğüyle ilgili birkaç örnek vereceğim. İlk önce, azınlıkların haklarıyla alakalı özellikle vakıflarına mülklerinin, gelirlerinin, varlıklarının iadesiyle ilgili durumu biz, biliyorsunuz, iade yaptık, çıkardık. Bulgar kilisesinin İstanbul Balat'ta tadilatı bizzat Hükümet olarak üstlenildi, yapıldı, hep beraber açıldı. Türkiye'de ilk defa bir kilisenin Yeşilköy'de, İstanbul'da, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı rahmetli Kadir Topbaş döneminde yer seçimi yapıldı, imarı, her şeyi hazırlandı. Açılışına benim de katılmam nasip oldu, İstanbul Yeşilköy'de Cumhurbaşkanımızla birlikte biz kilise açtık. Yani burada Ermeniler, azınlıklar, inanç özgürlüğü, Sümela Manastırı'nda ayinlerin yapılması, Van'da bunların tekrar yapılması vesaire, bunların...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Kaç kilise cami oldu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Lütfen, birakalım karşılıklı konuşmayı artık.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ya, kaç kilise cami oldu konusu farklı bir şeydir.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Yurt dışında olup da yapılmayanları da bir çıkar ya.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Cumhuriyet tarihinden mi bahsediyorsunuz, Osmanlı Dönemi'nden mi bahsediyorsunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Gökhan Bey, devam edin, lütfen. Son cümlelerinizi alalım Gökhan Bey.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Çok yakın tarihten de bahsediyorum, cumhuriyetten bugüne getirin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Gökhan Bey, lütfen siz karşılıklı konuşmayı bırakın.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Rakam olarak söyle.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Dil özgürlüğüne de gelince de Kürtçenin kullanımıyla alakalı biliyorsunuz ki Kürtçe televizyondan tutun Kürtçe dil kursları, üniversitede bölüm açılması... Evet, belli dönemlerde vatandaş, belki bir anne oğluya hapishaneye gittiğinde bile konuşamıyordu, bunların önüne biz geçtik. Bizim zamanımızda bu açılımlar sağlandı. Şimdi birlikte ittifak yaptıklarınızın, beraber yol yürüdüklerinizin tutumları daha önceden, sizin şu an şikâyet ettiğiniz noktadan çok daha üst seviyedeydi.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Kiminle yol yürütüyorsunuz?

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ya, şimdi bu ittifakları...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Niye cevap veriyorsunuz ya, konuşmasına engel oluyorsunuz.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Ama siz niye karşıyorsunuz şu anda Hanımefendi?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sen konuşurken biz sana karıştık mı? Seni dinledik, sen de vekilimi dinle.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Siz müdahil oluyorsunuz.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Siz niye müdahil oluyorsunuz?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sen niye karışıyorsun konuşmaya?

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Demiş olduğunuz yani özelliklerle...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Gökhan Bey, devam eder misiniz.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Suriyeliler noktasına gelince, 14-28 Mayıs seçimleri sürecinde bu noktada siyasi olarak da linç yiyen biziz. Seçimlere giderken bu noktada vatandaşın derdi, tasayı, sahada şikâyetleri alan da biziz. Suriyelilerin burada misafir edilmesi, onlarla ilgili geçen bu seneler içerisinde Suriyelilerin barındırılmasından tutun, Türkiye’de ayrımcılık yapmadan bu insanlara sahip çıkılmasını sağlayan ama bunun da sıkıntısını çeken bizken niye siz bizim buna karşı bir tutumumuz olduğuna dair görüşlerde bulunuyorsunuz?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ben öyle bir cümle kullandım mı?

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Böyle kullandınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ya, lütfen, karşılıklı konuşmayalım. Herkes konuştu, siz de konuştunuz, kimse cevap vermedi, rica ediyorum.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Ben sizin açık kapı uygulama politikanıza karşı değilim, aksine, yaptığınız en insani, en doğru hareketlerden biri olduğunu düşünüyorum.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – O zaman cümlelerinize dikkat edin.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ama “Sonuna kadar sözlerinin arkasındayım.” demediniz mi?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Biz nefret suçlarını engelleme konusunda almadığımız aksiyondan şikâyetçiyiz. Diyorum ki Altındağ’da adamın evini, arabasını yakan, çocuğunun kafasını taşla ezen adamı tahliye ettiniz, adamı sınır dışı ettiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Gökhan Bey, devam edip bitirebilir misiniz, rica ediyorum.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Çocuğu ölmüş adamı sınır dışı ettiniz yani var, isim getireyim size, oldu yani, yüzlerce insandan bahsediyoruz. Deyin ki: “Bu bir yanlış, düzelmesi gerekir.”

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Mahkemelerin karar verdiği konularla ilgili siz niye bizi sürekli eleştiriyorsunuz?

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – İrkçı saldırıların hedefi olmuş...

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Mahkeme gönlünüze, lehinize göre bir karar verdiğinde ülkedeki mahkemeler, Anayasa doğru karar vermiş oluyor, aleyhinizde verildiği zaman AK PARTİ hükümetleri suçlanıyor.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Mahkeme kararı yok diyorum. Mahkeme kararı olsa üstüne tartışırız. İnsanlar keyfi bir şekilde geri gönderme merkezine...

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ben bu manada hem dil özgürlüğü, inanç özgürlüğüyle ilgili kesinlikle eleştirileri kabul etmiyorum.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Etmeyin zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ama karşılıklı sürekli konuşamayız ki.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Ama konuşmasına müsaade edin, sen konuştun şimdi. Siz konuştunuz, şimdi de vekilim konuşuyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Derya Hanım, lütfen sakin olun.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Size bir şey sorabilir miyim: Kürtçe bölgenizde seçim sürecinde...

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Derya Hanım...

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ceylan Hanım, lütfen cevap vermeyin, Gökhan Bey bitirsin konuşmasını, rica ediyorum. Siz konuşurken kimse cevap vermedi, lütfen.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Tamam, bitiriyorum ben.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Sayın Başkan, tarafsız bir oturum yönetmenizi bekliyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Ben tarafsız bir oturum yönettiğimi düşünüyorum. Herkese yeteri kadar söz hakkı verdim. Kimse karşılıklı konuşma... Ya, burada insicamın bozulmasına da müsaade edemem, kusura bakmayın.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Derya Hanım sabahtan beri konuşuyor, ayrı ayrı saldırıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Onu da uyarıyorum zaten. Uyarıyorum deminden beri, tutanaklara bakabilirsiniz.

Gökhan Bey, buyurun.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ben bu manada, en son olarak, inanç özgürlüğüyle ilgili yapmış olduğumuz bazı çalışmalardan, açmış olduğumuz kapılardan örnek verdim. Dil özgürlüğüyle de ilgili Kürtçe televizyondan tutun kurslar, seçmeli olan bölümler, onun haricinde seçim esnasında Kürtçe propagandanın serbest olması, beldelere, ilçelere eski Kürtçe isimleriyle tabelaların konulabilmesi, bunların hepsi bu süreçler içerisinde oldu. Bunlardan memnuniyet duyulduğunu, o bölgeye yirmi küsur yıldır gidip gelen bir kişi olarak da çok iyi biliyorum ve ciddi manada bu manada özgürleştirdiğimizi de düşünüyorum. Bunlardan memnuniyet verici sözler duyacağımıza, onun dışında sürekli bu manada eleştiri, hakaret, aklınıza ne geliyorsa bunları işitiyoruz.

Bunun dışında, özellikle -ben de o örneği sahada veriyorum- bizim vatandaşlarımızın, soydaşlarımızın Almanya’da, Hollanda’da, Belçika’da kalacağı, maruz olacağı bir sıkıntıyı bizim de burada Suriyelilere veya başka milletten insanlara yapmamamız gerektiğini -öncelikle bizler- söylüyoruz zaten ve bunu savunuyoruz. Bu politikaları da savunan biziz. Bu ülkede sermaye ayırmacılığı yapıyor. Bu ülkede sermaye geleceği zaman, Katarlı mı, Arap mı, turist beğenmeme gibi hâller oluyor. Bunların karşısında sürekli duran biziz. Hangi ülkeden... Evet, İstanbul’da Arap turistlerin bolluğundan şikâyet eden bir toplum var. Bunların karşısında duran biziz. Londra’sı, Paris’i, Amerika’sı bu sermayeleri çekmeye çalışırken bizlere Suudi, Katarlı veya Körfez sermayesi buraya yatırıma geldiği zaman hemen eleştiri okları yönelten taraf biz değiliz.

Bakın, inceleyin, bu ülkede acaba Hollanda, Fransa veya Avrupa ülkelerinin yatırımları mı daha fazla, Körfez sermayesi mi daha fazla? Buna da bakmadan yani sokakta dolaşan insanlara bile düşman olan bir kesimi körükleyen biz değiliz. Bunun karşısında daha özgürlükçü, ülkemize daha geniş kesimlerden insanların hem yatırım yapmasını, sermayelerin gelmesini, insanların bir arada yaşamasını destekleyen, sağlayan politikaları biz yürütmeye çalışıyoruz. Bunun karşısında da her seçim döneminde popülist politikalar yüzünden de eleştiri oklarını alan bizleriz. Yani esasında sizin söylediklerinizi bizler yapıyoruz, siz gidip karşımızda, bunların sanki karşısında bir politika geliştirmiş gibi bizleri eleştiriyorsunuz. Bunları söylemek istedim.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – Eleştiri alamıyorsanız iktidarda olmamalısınız.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Ya, eleştiri alıyoruz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) – İktidarda olmak eleştiriye kabul etmek ve almaktır.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – “Siz” “biz” diye konuşunca bizim de konuşmamız gerekecek Vekilim yani “siz” “biz” değil; bugün sunum var, yurtdışı türkler ve akraba topluluklarını konuşuyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Biz bugün anladık ki bu toplantıların sayısı arttırmamız gerekiyor kesinlikle.

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) – Tabii, biriktirmemek lazım.

GÖKHAN DİKTAŞ (Tekirdağ) – Bulgaristan’da 1800’lü yıllarda... Özellikle ben de anne-baba tarafı o bölgeden gelmiş bir ailenin evladıyım; anne tarafı Pomak’tır, baba tarafı da gelmiş. Bulgaristan’da bir yandan yatırımları olan, o ülkede de yaşayan, Bulgaristan’daki soydaşlarımızla Tekirdağ bölge milletvekili olduğum için yakinen ilgilenmeye çalışan birisiyim. YTB’nin yapmış olduğu çalışmalar ve devamında kesinlikle sizlerin önerileriniz, bu çalışmaların sıklaşması, burada toplantıların olması, ben de devamında misafir milletvekili olarak katılmaya çalışmak isterim her toplantıda.

Bu önerilerin fayda sağlayacağını düşünüyorum. Özellikle Balkan ülkeleriyle ben de yakinen ilgilenmeye çalışıyorum. Toplantımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum. Daha fazla uzatmayayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI SEDA GÖREN BÖLÜK – Teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzun katılımcı bir şekilde çalışabilmesi için, evet, sadece komisyon üyelerimiz değil, tüm milletvekillerimize komisyonumuzun açık olduğunu bir kez daha hatırlatmak istiyorum bir sonraki toplantılar için.

Sayın Başkanımıza, heyetine, dört saate yaklaşmış olan toplantıya gösterdikleri sabır için -girişte yaşanan teknik aksaklığa rağmen- verdikleri detaylı ve teknik cevaplar için çok teşekkür ediyoruz. Biz kendilerinin bu konuda sık sık zaten bilgilerine başvuracağız. Tekrar huzurlarınızda bir kez daha teşekkür ediyoruz.

Katkı sunan tüm milletvekillerimize çok teşekkür ediyoruz. İlk toplantımız, sonrasında inşallah çok daha farklı sunumlar dinleyeceğiz.

Gündemimizde yer alan konulara ilişkin görüşmeler tamamlanmıştır. Gündemimizde görüşülecek başka bir konu bulunmamaktadır. Sizler tarafından gündeme getirilecek ilave bir husus yok ise Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Alt Komisyonunun 28’inci Yasama Dönemi 2’nci Toplantısını kapatıyorum.

Komisyon üyelerimize, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanımıza ve Başkanlığımızın çok değerli temsilcilerine teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 17.58

